

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu

Diplomová práce

Helena Lhotková

2019

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu

Katedra managementu

Změny ve spotřebě piva v České republice

Autor diplomové práce:	Bc. Helena Lhotková
Vedoucí diplomové práce:	Ing. Jiří Dvořák, Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Čestné prohlášení

*Prohlašuji, že diplomovou práci na téma
„Změny ve spotřebě piva v České republice“
jsem vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny
jsem řádně označila a uvedla v přiloženém seznamu.*

V Jindřichově Hradci dne 28. června 2019

.....
podpis

Vysoká škola ekonomická v Praze
Katedra managementu

Fakulta managementu

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autorka práce: Bc. Helena Lhotková
Studijní program: Ekonomika a management
Obor: Management

Vedoucí práce: Ing. Jiří Dvořák, Ph.D.

Název práce: **Změny ve spotřebě piva v České republice**
Jazyková varianta: Čeština

Rámcový obsah:

1. Analýza dosavadního vývoje sociálního a ekonomického prostředí ovlivňující odvětví.

Rozsah práce: 60 stran

Literatura:

1. HILL, C W L. -- JONES, G R. -- SCHILLING, M A. *Strategic management : an integrated approach*. Stamford: Cengage Learning, 2015. ISBN 978-1-305-08176-5.
2. DAVID, F R. -- DAVID, G B. *Strategic management : concepts and cases : a competitive advantage approach*. Boston: Pearson, 2015. ISBN 978-0-13-344479-7.

Datum zadání: březen 2017

Datum odevzdání: červen 2019

Název diplomové práce:

Změny ve spotřebě piva v České republice

Abstrakt:

Náplní diplomové práce je analýza spotřebního chování obyvatel České republiky související s konzumací piva. Tato problematika je velmi široká a rozsah řešení by přesáhnul možnosti této práce. Z tohoto důvodu byla pro analýzu vybrána pouze v dnešní době nejvíce diskutovaná témata, která byla odhalena v rámci teoretické rešerše dostupných knižních a internetových zdrojů. Samotná analýza se věnuje problematice spotřeby piva v České republice z pohledu množství a nejčastějšího místa konzumace piva, dále pak preferenci piva dle stupňovitosti a spotřebě piva dle obalů. Samostatná část je věnována zákaznické akceptovatelnosti ceny piva.

Klíčová slova:

Pivovarnictví, pivo, dělení piv, spotřeba piva, konzumenti piva, konzumace piva

Obsah

Úvod	15
1 Pivovarnictví	17
1.1 Historie	17
1.2 Současnost	19
2 Pivo	21
2.1 Pivo z pohledu české legislativy	21
2.2 Definice českého piva	22
2.3 Druhy piv	22
2.3.1 Dělení piva podle použité technologie	22
2.3.2 Dělení piva podle barvy	23
2.3.3 Dělení piva dle stupňovitosti	23
2.3.4 Dělení piva dle vyhlášky 335/1997 Sb.	24
2.3.5 Změna označení piva dle vyhlášky 248/2018 Sb.	25
2.3.6 Pivní styly	26
2.4 Chráněné zeměpisné označení	27
3 Konzumenti piva	28
3.1 Rozdělení konzumentů piva	28
4 Spotřeba piva v České republice	29
4.1 Spotřeba piva na jednoho obyvatele v ČR	29
4.2 Počet konzumentů piva	30
4.2.1 Vývoj počtu konzumentů piva v letech 2004 až 2018	30
4.2.2 Počet konzumentů piva v roce 2016 v rozdělení dle pohlaví a věku	32
4.2.3 Porovnání počtu konzumentů piva dle pohlaví a věku	32
4.3 Množství konzumovaného piva pivaři	33
4.4 Vývoj ceny piva	34
4.5 Spotřební chování související s konzumací piva	35
4.5.1 Spotřeba piva v restauracích	36
4.5.2 Spotřeba ležáků	38
4.5.3 Spotřeba piva dle obalů	38
5 Metodika	41
6 Praktická část	45
6.1 Množství konzumovaného piva	45
6.1.1 Množství konzumovaného piva dle pohlaví a věku	47
6.2 Vliv ceny piva na konzumaci piva občany ČR	51
6.2.1 Vývoj ceny piva v letech 2009 až 2018	51
6.2.2 Vývoj hrubé mzdy v letech 2009 až 2018	51
6.2.3 Porovnání ceny lahvového a čepovaného piva s průměrnou mzdou	52

6.2.4 Porovnání cen lahvého a čepovaného sudového piva.....	53
6.2.5 Množství zkonsumovaného piva v závislosti na ceně piva	54
6.2.6 Výběr mezi čepovaným a baleným pivem na základě ceny piva	58
6.3 Změny spotřebního chování obyvatel ČR související s konzumací piva.....	60
6.3.1 Preference čepovaného či piva ve spotřebitelském balení	60
6.3.2 Preference čepovaného či baleného piva dle pohlaví a věku	61
6.3.3 Místo konzumace piva	63
6.3.4 Preference stupňovitosti piva	66
6.3.5 Preference stupňovitosti piva dle pohlaví a věku	67
6.3.6 Spotřeba piva dle obalů	69
Závěr	71
Seznam literatury.....	77

Seznam grafů

Graf 1: Podíly konzumentů piva mezi muži a ženami (%)	31
Graf 2: Procentní zastoupení konzumentů piva.....	32
Graf 3: Procentní porovnání konzumentů piva podle pohlaví a věku v roce 2004 a 2016.....	33
Graf 4: Počet zkonsumovaných půllitrových piv za týden	33
Graf 5: Kolik půllitrů piva průměrně denně vypijete?.....	45
Graf 6: Kolik půllitrů piva průměrně vypijete za jeden den?	46
Graf 7: Kolik půllitrů piva denně průměrně vypijete	47
Graf 8: Kolik půllitrů piva průměrně vypijete za jeden den?	48
Graf 9: Spotřeba piva dle vzdělání.....	49
Graf 10: Kolik půllitrů piva průměrně vypijete za jeden den?	50
Graf 11: Porovnání ceny lahvého a čepovaného sudového piva v letech 2009-2018.....	51
Graf 12: Vývoj hrubé mzdy v letech 2009 - 2018	52
Graf 13: Poměr dosažené hrubé mzdy a ceny piva v letech 2009 - 2018.....	52
Graf 14: Poměr cen lahvého a čepovaného sudového piva v roce 2009 - 2018	54
Graf 15: Ovlivňuje cena piva množství Vámi konzumovaného piva?	54
Graf 16: Ovlivňuje cena množství Vámi konzumovaného piva?	55
Graf 17: Ovlivňuje cena piva množství Vámi konzumovaného piva?	56
Graf 18: Myslíte, že pivo se stává postupem času dražší ve vztahu k Vaším příjmům?	56
Graf 19: Myslíte, že pivo se stává postupem času dražší ve vztahu k Vaším příjmům?	57
Graf 20: Co si myslíte, že je příčinou poklesu spotřeby piva v ČR?	57
Graf 21: Co si myslíte, že je příčinou poklesu spotřeby piva v ČR?.....	58
Graf 22: Ovlivňuje cena piva Váš výběr mezi čepovaným a baleným pivem?.....	59
Graf 23: Ovlivňuje cena piva Váš výběr mezi čepovaným a baleným pivem?.....	59
Graf 24: Jaké pivo nejčastěji kupujete?	60
Graf 25: Jaké nejčastěji pijete pivo?	61
Graf 26: Výběr čepovaného či baleného piva	62
Graf 27: Jaké nejčastěji pijete pivo?	62
Graf 28: Kde a jaké nejčastěji pijete pivo?.....	63
Graf 29: Místo konzumace piva dle pohlaví a věku	64
Graf 30: Kde nejčastěji pijete pivo?	64
Graf 31: Které pivo Vám nejvíce chutná dle stupňovitosti?	66
Graf 32: Jaký druh piva preferujete?	67
Graf 33: Jaké pivo nejčastěji pijete?	68
Graf 34: Jaký druh piva preferujete?	68
Graf 35: Jaké pivo nejčastěji kupujete?	69
Graf 36: Které balení piva preferujete?	70

Seznam obrázků

Obrázek 1: Rozmístění pivovarů v rámci regionů v ČR	19
Obrázek 2: Počet pivovarů v českých zemích.....	20
Obrázek 3: Označení pivních kategorií.....	25
Obrázek 4: Pivní styly	26
Obrázek 5: Spotřeba piva v ČR v letech 2000 - 2015	29
Obrázek 6: Cena lahvového piva v ČR 1960–2015	35
Obrázek 7: Trend-off-trade/on-trade	37
Obrázek 8: Vývoj podílu spotřeby piva podle druhů v tuzemsku	38
Obrázek 9: Meziroční indexy spotřeby piva v ČR dle obalů.....	39

Seznam tabulek

Tabulka 1: Rozložení respondentů dle pohlaví a věku	41
Tabulka 2: Rozložení respondentů dle pohlaví a věku	42

Úvod

"České pivovarnictví prochází v posledních letech proměnou, která odráží měnící se životní styl spotřebitelů i ekonomickou situaci. Ještě před deseti lety se roční spotřeba piva pohybovala kolem 155 litrů na osobu. V roce 2009 však prošel i pivní trh hlubokým otřesem a průměrná spotřeba piva se od té doby drží mezi 143 až 146 litry," uvádí v článku pro časopis Pivo výkonná ředitelka Českého svazu pivovarů a sladoven (ČSPS) Martina Ferencová (Uhlířová, 2016). Pokles ukazatele spotřeby piva na jednoho obyvatele v České republice je v dnešní době tématem mnoha článků v novinách a odborných časopisech, problematikou často řešenou v rádiu či televizi.

Diplomová práce pod názvem: „Změny ve spotřebě piva v České republice“ se zabývá problematikou konzumace piva v České republice. Primárním cílem mé diplomové práce je získání odpovědi na stanovenou výzkumnou otázku: „Jaké jsou změny spotřebního chování obyvatel v ČR související s konzumací piva?“ K naplnění primárního cíle diplomové práce, jehož náplní je analýza spotřebního chování obyvatel v ČR v souvislosti s konzumací piva a dále analýza trendů ve spotřebě piva v České republice, je stanoven i sekundární cíl, jehož náplní je analýza zákaznické akceptovatelnosti ceny piva v závislosti na množství, druhu a místa konzumace piva. K tomuto sekundárnímu cíli je stanovena výzkumná podotázka: „Je spotřební chování obyvatel ČR ovlivněno především cenou piva?“ Pro získání odpovědi na tuto výzkumnou podotázku jsou použita data, získaná vlastními kvantitativními výzkumy, které řeší spotřební preference konzumentů piva v závislosti na ceně piva. Dalším zdrojem dat použitých k prozkoumání této problematiky jsou statistická data získaná ze stránek Českého statistického úřadu.

Na základě výše stanovených cílů je rozčleněna i samotná diplomová práce. Úvodní kapitola seznamuje čtenáře s bohatou historií výroby piva na našem území, na kterou navazuje současné pivovarnictví v České republice. Následující kapitola se věnuje již samotnému pivu. Nejprve je vysvětlen pojem pivo, dále pak legislativní vymezení tohoto pojmu a způsob dělení piv. Samostatná část je věnována problematice pivních stylů. Navazující část seznamuje čtenáře s chráněným zeměpisným označením České pivo. Další kapitola teoretické části diplomové práce je zaměřena na rozdělení konzumentů piva dle preferencí při výběru piva.

Stěžejní část diplomové práce se zabývá problematikou spotřeby piva v České republice. Dle informací zveřejněných na stránkách Českého svazu pivovarů a sladoven dochází k neustálému poklesu ukazatele spotřeby piva na jednoho obyvatele v ČR. K uvedenému faktu je doplněno grafické znázornění spotřeby piva v ČR v letech 2009 až 2015. Na základě informací z Českého statistického úřadu je objasněn způsob výpočtu ukazatele spotřeby piva na jednoho obyvatele. Navazující části se věnují

rozboru jednotlivých faktorů, které ovlivňují množství konzumovaného piva. Samostatná část je věnována historickému vývoji ceny piva, kde je zdůrazněna změna vnímání piva jako podřadného nápoje na nápoj, jehož pití je v dnešní době spojeno se zážitkem. Další část je zaměřena na spotřební chování obyvatel ČR související s konzumací piva z pohledu preference místa konzumace piva a rozboru konzumace piva dle druhů a obalů.

Po provedení teoretické rešerše zdrojů, která se zabývá problematikou spotřeby piva v České republice, je přistoupeno k části praktické, jejíž náplní je analýza spotřebního chování obyvatel ČR související s konzumací piva. Analýza skutečného stavu v oblasti konzumace piva v České republice čerpá z dat získaných vlastním kvantitativním výzkumem v roce 2016, který byl uskutečněn pro účely seminární práce a z dat získaných vlastním kvantitativním výzkumem v roce 2019, který byl uskutečněn pro účely zpracování diplomové práce. Dalším zdrojem dat jsou kvantitativní výzkumy prováděné každoročně Centrem pro výzkum veřejného mínění v ČR. Údaje získané výzkumem z roku 2016 jsou použity jako referenční hodnoty pro porovnání s výsledky výzkumu, zadaného v červnu 2019. Krom otázek, které budou předmětem porovnání s výsledky výzkumu z roku 2016, tento dotazník obsahuje i otázky týkající se problematiky citlivosti ceny piva na spotřební chování obyvatel. Nově jsou také do tohoto dotazníku zařazeny otázky týkající se názoru respondentů na to, proč dochází postupem času ke snížení spotřeby piva na jednoho obyvatele v ČR. Výzkumy jsou provedeny na základě dotazníkového šetření a krom otázek týkajících se samotné problematiky konzumace piva, obsahují i otázky demografické, pomocí nichž je možné analyzovat spotřební chování jednotlivých skupin respondentů dle pohlaví, věku či nejvyššího dosaženého vzdělání, a tak zjistit případné rozdíly mezi těmito skupinami.

Praktická část je rozčleněna do kapitol dle jednotlivých faktorů, které mají vliv na množství zkonsumovaného piva na území České republiky a svou tematikou navazují na provedenou teoretickou rešerši. Jednotlivé části se věnují „pivařům“ a to z pohledu množství vypitého piva, jejich preferencím při výběru druhu piva, dále pak otázkou, co má největší vliv na jejich rozhodování jaké, kolik a kde vypijí piva. Samostatná část je věnována analýze ceny piva a jejího vlivu na konzumenty piva. Výsledek této části povede k zodpovězení výzkumné podotázky: „Je spotřební chování občanů ČR ovlivněno především cenou piva?“ a splnění druhotného cíle diplomové práce. Bude také podkladem k naplnění primárního cíle diplomové práce, jehož úkolem je analýza spotřebního chování obyvatel České republiky v souvislosti s konzumací piva. Závěr práce tvoří shrnutí zjištěných skutečností a zodpovězení zadané výzkumné otázky.

1 Pivovarnictví

1.1 Historie

Pivovarnictví patří v České republice k významným oborům potravinářského průmyslu s úspěšnou mnohaletou tradicí. Pivo, slad a chmel jsou významnými exportními surovinami. Jestliže si dnes cizinec vybaví Českou republiku, spojuje si ji právě s dobrým pivem (Beerweb, 2019).

Výroba piva je stará jako dějiny civilizovaného lidstva. Podle některých historiků se jedná o vůbec nejstarší lidmi vyrobený nápoj (Chládek, 2007).

V Čechách máme zprávy o pivu již z 10. století. První chmelnice u nás vznikaly v 11. století v okolí klášterů. Nejproslulejší chmelnice vznikly na Lounsku, Žatecku a Rakovnicku, jejichž „zelené zlato“ je na světových trzích stále žádané (Cibulka, 2003).

Největší rozkvět výroby piva na našem území nastal ve 12. století. V této době mohl na území státu vařit pivo kdokoli. Pivo vařily ženy v každé domácnosti velmi primitivním způsobem. Zásadní zvrat svobodného vaření piva, přineslo právo mílové, které obdržela královská města právě již ve 12. století. Rozvoj řemeslné výroby piva nastal od 13. století se zakládáním nových královských měst, která dostávala od panovníka řadu privilegií. Prvním významným privilegiem bylo právo várečné. Bylo stanoveno, že právo vařit pivo mají pouze měšťané bydlící v královských městech uvnitř městských hradeb (Vašák, 2008).

Velký význam pro rozvoj pivovarnictví a zejména pro kvalitu piva v českých zemích měly sladovnické cechy. V roce 1353 byl založen první sladovnický cech v Brně. Sladovnictví bylo považováno za řemeslo, pivovarnictví ne (Staněk, 1998).

Až do 16. století se pivo připravovalo pouze svrchním kvašením. Výroba byla stále primitivní, kvašení i vaření piva probíhalo v kuchyni ve varných hrncích. Výroba piva byla spojena s pověrčivostí, kdy se často objevovaly se zázračné recepty (Kenning, 2007).

O velkou reformu výroby sladu a piva se zasloužil český sládek František Ondřej Poupě, který napsal a vydal v r. 1794 knihu o vaření piva. Ondřej Poupě navrhl řadu nových zařízení pro výrobu sladu a piva. Jako první použil v práci sládka teploměr (Soukupová, 2004). Podle jeho návrhů se začaly stavět sladovny a pivovary a pozvolna se zaváděla výroba piva na spodní kvašení. V Brně založil pivovarskou školu, která byla první svého druhu v Evropě (Nováková, 2009).

V polovině 19.století nastal zlatý věk českého pivovarnictví, které silně ovlivnilo vývoj tohoto oboru po celém světě. Je to období zahájení průmyslové výroby sladu a piva. V této éře nových technologií došlo k zavedení sacharometru, zavedení strojních pohonů, vaření parou, strojní chlazení, zřizování propagačních stanic, první lahvovery. Vynikající vývoj českého pivovarnictví a kvalita jeho výrobků byla podpořena třemi základními faktory: optimálními podmínkami pro pěstování surovin sladovnického ječmene a chmele, orientací rozvíjejícího se strojírenského průmyslu na výrobu sladařských a pivovarských zařízení a zjištěním jak vysokoškolské, tak středoškolské výuky pivovarských odborníků. V této době se již při výrobě piva převážně používalo spodní kvašení (Vašák, 2008).

Významný mezník v českém pivovarnictví vytýčil nově založený Městský pivovar v Plzni, který vyráběl výhradně spodně kvašená piva. V roce 1842 vytvořil najatý bavorský sládek Josef Groll v Městském pivovaru v Plzni prototyp dnešního světlého ležáku, který se stal záhy dominantním typem u nás, ale později i v celém světě (Susa, 2008).

Velmi slibně se rozvíjející české pivovarnictví přibrzdila první světová válka. Pro nedostatek surovin některé pivovary přerušily výrobu. Po ukončení války byla vyráběna hlavně slabší piva. Silný konkurenční boj způsobil, že řada menších pivovarů zanikla. Velké pivovary byly moderně zařizovány (John, 2008).

V roce 1910 byla zřízena čtyřletá vyšší sladovnická škola., která byla v roce 1914 spojena s Výzkumným ústavem pivovarským a sladařským, čímž vznikly Vědecké ústavy pivovarské (Eliášek, 2017).

Druhá světová válka zaznamenala obrovské ztráty. Bylo zničeno 63,1 % z celkové rozlohy chmelnic a 29,4 % osetého ječmenem. Bombardováním byly poškozeny některé pivovary a sladovny, jiné byly uzavřeny a zdevastovány. V mnohých pivovarech, které nebyly za války v provozu už výroba obnovena nebyla z důvodu poškození, nebo pro zastaralou technologii. Pro nedostatek surovin byla vyráběna pouze velmi slabá piva (Kenning, 2007),

V roce 1945 byly znárodněny pivovary s výstavem nad 150 000 hl piva a vznikly národní podniky, které byly sdruženy do celostátního podniku Československé pivovary, n.p. Za socialismu se neinvestovalo do rozvoje pivovarnictví. Zařízení se neobnovovala a na výzkum a vývoj se nedostávalo téměř žádných financí. Pivovarnický průmysl tudíž zůstal po celých 50 let nezměněn až do pádu komunistické vlády (Chládek, 2007).

Po zhroutilí komunistického režimu koncem osmdesátých let 20. století došlo v českém pivovarnictví k velkým změnám. Odvětví prošlo úplnou transformací,

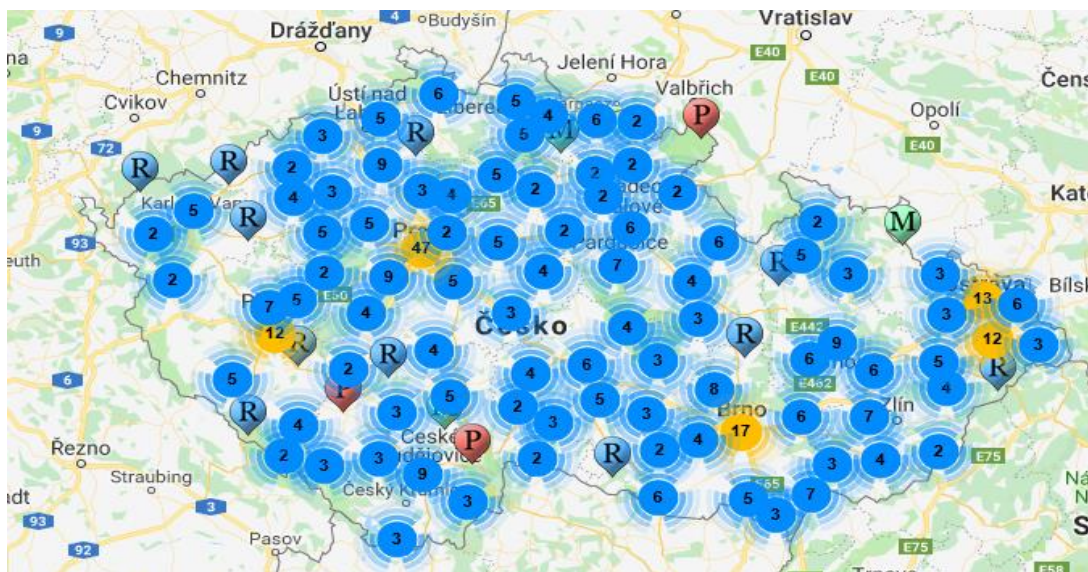
mnohé pivovary byly uzavřeny, z těch přeživších vznikaly akciové společnosti, společnosti s ručním omezeným, soukromé podniky. Do pivovarů začaly vstupovat zahraniční firmy. Kvalita českého piva znovu získala celosvětovou reputaci (Kozák, 2013). Vedle toho nové možnosti obchodu a podnikání umožnily i v českých zemích nebývalý rozvoj vzniku tzv. restauračních minipivovarů (Kratochvíle, 2005).

1.2 Současnost

V roce 2015 získala Česká republika celosvětový primát v největší koncentraci pivovarů na obyvatele, čímž se dostáváme před světové pivní velmoci, jako je třeba Německo, Rakousko, Belgie, Švýcarsko, nebo Dánsko (Beerweb, 2019).

Počet pivovarů v České republice se stále zvyšuje, a to díky velkému rozvoji minipivovarů. V současnosti je v České republice celkem 477 pivovarů, z tohoto 181 minipivovarů, 250 restauračních pivovarů a 46 průmyslových pivovarů. Níže uvedený obrázek znázorňuje rozmístění pivovarů v rámci regionů v ČR (Marley, 2014).

Obrázek 1: Rozmístění pivovarů v rámci regionů v ČR

Zdroj: www.pivnici.cz

Jak uvedl pro Deník prezident Českomoravského svazu minipivovarů Jan Šuráň (2018), před deseti lety odborníci v oboru pivovarnictví předpokládali, že na území ČR může být maximálně 350 pivovarů, z pohledu dneška však očekávají, že počet pivovarů může dosáhnout za několik let stejné úrovně jako kolem roku 1900, kdy bylo na našem území více jak 800 pivovarů (Novák, 2019).

Na níže uvedeném obrázku můžeme vidět počet pivovarů v České republice mezi lety 1712 až 2018.

Obrázek 2: Počet pivovarů v českých zemích

Zdroj: www.euro.com

Stejně jako v jiných průmyslových odvětvích se i při výrobě piva projevuje globalizace, charakteristická koncentrací výroby do stále větších výrobních celků, které ovládají trh. To vede k unifikaci a výrobě jednotného globálního piva. Odlišná piva vyrábějí pouze menší výrobci (Basařová, 2010).

A právě rozvoj minipivovarů v České republice zaznamenal v posledních letech dynamický a ojedinělý rozvoj, čímž došlo k rozšíření vyráběného sortimentu a rozmanitosti produkce. Čeští pivaři jsou sice stále dost konzervativní, ale vedle klasické desítky, nebo dnes už spíše jedenáctky a tradičního ležáku, který je stále nejoblíbenější, se nebojí vyzkoušet ani výjimečná a originální piva (Pivovar, 2019).

Roste také každoročně celkový výstav piva v České republice. Tento fakt je dán zvyšujícím se vývozem českého piva do zahraničí. České pivo se stává v zahraničí stále oblíbenější. Největší zájem v zahraničí je o světlý ležák, který je vyroben z českého sladu a chmele šikovností českých sládků, uvedl František Šámal, předseda Českého svazu pivovarů a sladoven. Jedním z klíčových faktorů úspěchu na zahraničních trzích, je získané Chráněné zeměpisné označení České pivo, které je zárukou dobrého jména a kvality piva vyráběného v tuzemsku (Kozderová, 2016). Nejvíce piva dle objemu se z České republiky v rámci států Evropské unie vyveze na Slovensko, dále pak do Německa a Polska. V případě zemí mimo EU jsou největšími odběrateli piva Ruská federace, Korejská republika a USA (Šámal, 2016).

2 Pivo

Pivo je obvykle popisováno jako slabě alkoholický nápoj, vniklý z vody, sladu, chmele a kvasinek (Novotný, 2017). Společně s vodou a čajem patří mezi trojici nejžádanějších nápojů na celém světě (Forbes, 2013).

Pivo je lidstvu známo již tisíce let. Jeho počátky patrně souvisí s obdobím, kdy lidé začali pěstovat obilí. Jak přesně bylo objeveno, samozřejmě není známo. Můžeme ale předpokládat, že jeho objev byl dílem náhody. Objev piva je připisován Sumerům, od kterých máme první písemné zmínky o jeho výrobě. Tehdy se obilí skladovalo v hliněných nádobách, a tak si lze snadno představit, že do některé z nádob natekla voda a o zbytek se již postaraly všudy přítomné kvasinky. Tak pravděpodobně vzniklo první pivo, které ale bylo velmi vzdálené našemu dnešnímu nápoji a nejspíš by nám ani příliš nechutnalo (Novotný, 2017).

Princip přípravy je po staletí stejný, ale postupně se významně zdokonalují jednotlivé technologické kroky a zařízení. Primitivní přípravu piva postupně nahradila řemeslná výroba a v polovině 19. století průmyslová výroba (Novák, 2015).

Pivo ovládlo celý svět a má oblíbence ve všech společenských vrstvách. Pije se v létě, aby chladilo, pije se v zimě, aby zahřálo. Pije se na mohutných oslavách stejně jako při družném hovoru v kroužku kamarádů nebo v uzavřené společnosti přátel. Pije se při oslavách osobního nebo společenského úspěchu i při neúspěších jakéhokoliv jednání. Jeho pití je společenská záležitost, ačkoli samozřejmě existují pijáci, kteří pijí pivo osamocení (Staněk, 1998).

2.1 Pivo z pohledu české legislativy

Z legislativního pohledu se v České republice pivem zabývá vyhláška č. 335/1997 Sb., resp. 289/2004 Sb., pro nealkoholické nápoje a koncentráty k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína a medovinu, pivo, konzumní líh, lihoviny a ostatní alkoholické nápoje, kvasný ocet a droždí, která provádí zákon o potravinách č. 110/1997 Sb. V posledním znění (Zákon o potravinách).

Ve znění této vyhlášky se pivem rozumí *pěnivý nápoj vyrobený zkvašením mladiny připravené ze sladu, vody, neupraveného chmele, upraveného chmele nebo chmelových produktů, který vedle kvasným procesem vzniklého alkoholu (ethanolu) a oxidu uhličitého obsahuje i určité množství neprokvašeného extraktu* (Mezerová, 2017).

2.2 Definice českého piva

Přesnou definice pojmu české pivo uvádí na svých internetových stránkách Ministerstvo zemědělství ČR, kde je české pivo definováno jako *světlé pivo, které je výrazné vůní po sladu světlého typu a po chmelu. Říz tohoto piva je střední, stejně jako plnost chuti, která je především dána rozdílem mezi zdánlivým a dosaženým stupněm prokvašení. Intenzita hořkosti piva je střední až vyšší, s charakterem drsnosti jemný až mírně drsný. Barva piva je zlatožlutá, střední až vyšší intenzity. Pivo je jiskrné a po nalití do sklenice vytváří kompaktní bílou pěnu. Nejsou přípustné cizí vůně a chutě, převládá chuť po sladu a chmelu, přičemž je připuštěna velmi slabá intenzita pasterační či esterové chutě a vůně. Pro pivo českého typu jsou typické vyšší hodnoty polyfenolů a vyšší hodnota pH (MZE).*

2.3 Druhy piv

Existuje velké množství druhů piv, které jsou výsledkem nekonečné řady kombinací různých druhů sladovaného ječmene a alternativních druhů obilí, chmele a dalších příměsí určujících různé příchutě piva (Moyle, 2017).

Je řada kritérií, podle kterých se může pivo rozdělit – barva, vzhled, stupňovitost, technologie či použité suroviny. Novým trendem je označování dle pivních stylů.

2.3.1 Dělení piva podle použité technologie

Podle použité technologie při kvašení piva rozeznáváme piva spodně kvašená, svrchně kvašená a spontánně kvašená (Bendová, 1981). Ke spodnímu kvašení piva se používá kvasinek rodu *Sacharomyces cerevisiae* subsp. *Uvarum*, které pracují při teplotě mezi 8 až 15 °C po dobu sedmi až dvanácti dnů (Lehrl, 2017). V České republice je ve většině pivovarů používána především technologie spodního kvašení. Spodním se toto kvašení nazývá z toho důvodu, že při kvašení se kvasinky shlukují zejména v dolní části sloupce (Eliášek, 2017).

U svrchního kvašení probíhá kvašení při teplotě 15 až 25 °C po dobu dvou až osmi dnů. V průběhu kvašení vytvářejí kvasinky rodu *Sacharomyces cerevisiae* subs. *Cerevisiae* na povrchu mladiny bohatou pěnu, tzv. deku. Odtud označení svrchní kvašení.

Nejméně známým je pak kvašení spontánní, které je rozšířené především ve Francii a Belgii (Eliášek, 2017). Spontánně kvašená piva jsou vyráběna pomocí velmi specifické mikrobioty tvořené různými druhy divokých kvasinek a bakterií (Mezerová, 2017).

2.3.2 Dělení piva podle barvy

Podle barvy můžeme pivo rozdělit na čtyři skupiny:

- Světlé pivo se vyrábí ze světlého sladu sušeného při teplotě 80 až 90 °C
- Tmavé pivo se vyrábí z bavorského a karamelového sladu praženého při teplotě 115 °C
- Polotmavé pivo se vyrábí smícháním světlého a tmavého sladu
- Řezané pivo vznikne až při čepování, kdy dochází ke smísení světlého piva s tmavým (Eliášek, 2017)

2.3.3 Dělení piva dle stupňovitosti

Rozdělování piva podle stupňovitosti je již v dnešní době zastaralé. Velmi rozšířeným omylem je zaměňování označení stupňovitosti piva s obsahem alkoholu. Ve skutečnosti znamenají uvedené stupně procentuální obsah výchozích surovin v mladině před tím, než nastane kvašení piva. Nicméně obsah alkoholu je úměrný množství zkvasitelných cukrů v mladině, takže stupňovitost se silou piva opravdu souvisí, ale neexistuje přímá úměra (Eliášek, 2017).

Obsah alkoholu v pivu však není závislý pouze na množství zkvasitelných látek v mladině, jak je výše uvedeno, ale také na způsobu zpracování. V minulých letech se k výrobě piva používaly primitivní technologie, a tak nedocházelo k dokonalému prokvašení a v pivu se nevytvořilo tolik alkoholu. Pivo bývalo slabší, avšak hutnější, a velmi chutné, což bylo způsobeno zbytkovým extraktem, který nezkvasil. S vývojem moderních technologických zařízení, která umožňuje dokonalé prokvašení, se do České republiky v období 90. let 20. století dostává zahraniční trend výroby piva bez zbytkového extraktu, které konzument žádá pro čistotu a jiskrnost. Takto vyrobené pivo je silnější, postrádá však významné zdraví prospěšné látky (Motýl, 2018).

A tak obsah alkoholu v pivu postupem času stále stoupá. Za dnešní silnější pivo může moderní technické vybavení sladoven a pivovarů, kvalitnější suroviny i kvasinky. Čeští sládci však neprokvašují pivo zcela, jak je tomu u globálních euro piv *Právě zbytkový extrakt dělá z českého piva fenomén*, potvrzuje předseda Českého svazu pivovarů a sladoven František Šámal (2016).

Trendem posledních let je návrat k tradici méně prokvašených piv. K tomuto způsobu výroby piva se vracejí především výrobci v minipivovarech, kteří nepoužívají unifikované technologické postupy velkopivovarů, ale mnohdy vlastní osobitou technologii vaření piva. Takto vyrobené pivo má méně alkoholu, jeho nutriční obsah je však vyšší (Motýl, 2018).

Od označování piva ve stupních se však v posledních letech upustilo a nyní se používá nově zavedená norma (Eliášek, 2017).

2.3.4 Dělení piva dle vyhlášky 335/1997 Sb.

Názvy piva v České republice řeší vyhláška 335/1997 Sb., která stanovuje vymezení těchto pojmů:

- pivo spodně kvašené je pivo vyrobené za použití kvasinek *Saccharomyces cerevisiae* subsp. *Uvarum* (*carlsbergensis*),
- pivo svrchně kvašené je pivo vyrobené za použití kvasinek *Saccharomyces cerevisiae* subsp. *cerevisiae* nebo i spontánní mikroflóry mléčných nebo octových bakterií,
- světlé pivo je pivo vyrobené převážně ze světlých sladů,
- tmavé a polotmavé pivo je pivo vyrobené z tmavých či karamelových sladů, případně směsi barevných sladů a světlých sladů,
- řezané pivo je pivo vyrobené smíšením světlého a tmavého piva stejné skupiny,
- lehké pivo je pivo vyrobené převážně z ječných sladů s extraktem původní mladiny do 7 % hmotnostních a s obsahem využitelné energie nejvýše 30 Kj/100 ml,
- výčepní pivo je pivo vyrobené převážně z ječných sladů s extraktem původní mladiny 8 až 10 % hmotnostních,
- ležák je pivo vyrobené převážně z ječných sladů s extraktem původní mladiny 11 až 12 % hmotnostních,
- pivo speciální je pivo vyrobené převážně z ječných sladů s extraktem původní mladiny 13 % hmotnostních a vyšším,
- porter je tmavé pivo vyrobené převážně z ječných sladů s extraktem původní mladiny 18 % hmotnostních a vyšším,
- pivo se sníženým obsahem alkoholu je pivo s obsahem alkoholu nejvýše 1,2 % objemových (1,0 % hmotnostních),
- nealkoholické pivo je pivo s obsahem alkoholu nejvýše 0,5 % objemových (0,4 % hmotnostních),
- pivo se sníženým obsahem cukrů je hluboce prokvašené pivo s obsahem sacharidů do 0,75 g/100 ml a bílkovin do 0,4 g/100 ml,
- pšeničné pivo je pivo vyrobené s podílem pšeničného sladu vyšším než jedna třetina hmotnosti celkově dodaného extraktu,
- kvasnicové pivo je pivo vyrobené dodatečným přídatkem podílu rozkvašené mladiny do hotového piva v průběhu stáčení

- pivo ochucené je pivo vyrobené s přidavkem látek určených k aromatizaci a potravních doplňků, kde podíl lihovin a ostatních alkoholických nápojů nesmí překročit 10 hmotnostních procent objemových (Zákon o potravinách).

2.3.5 Změna označení piva dle vyhlášky 248/2018 Sb.

Na základě zákona č. 248/2018 Sb. Vydané Ministerstvem zemědělství ČR v říjnu 2018, s účinností od 1. prosince 2018, vstoupila v platnost nová vyhláška, která mimo jiné mění způsob označení piv (Nová vyhláška, 2018).

Dle prezidenta Českomoravského svazu minipivovarů Jana Šuráně je označení pivních kategorií dle vyhlášky z roku 1997 zastaralé a nereflektuje dosavadní vývoj v oblasti pivovarnictví. Tato nová vyhláška však řeší pouze změnu terminologie a na samotnou výrobu piva nemá žádný vliv.

Změna označení piv je v níže uvedené tabulce.

Obrázek 3: Označení pivních kategorií

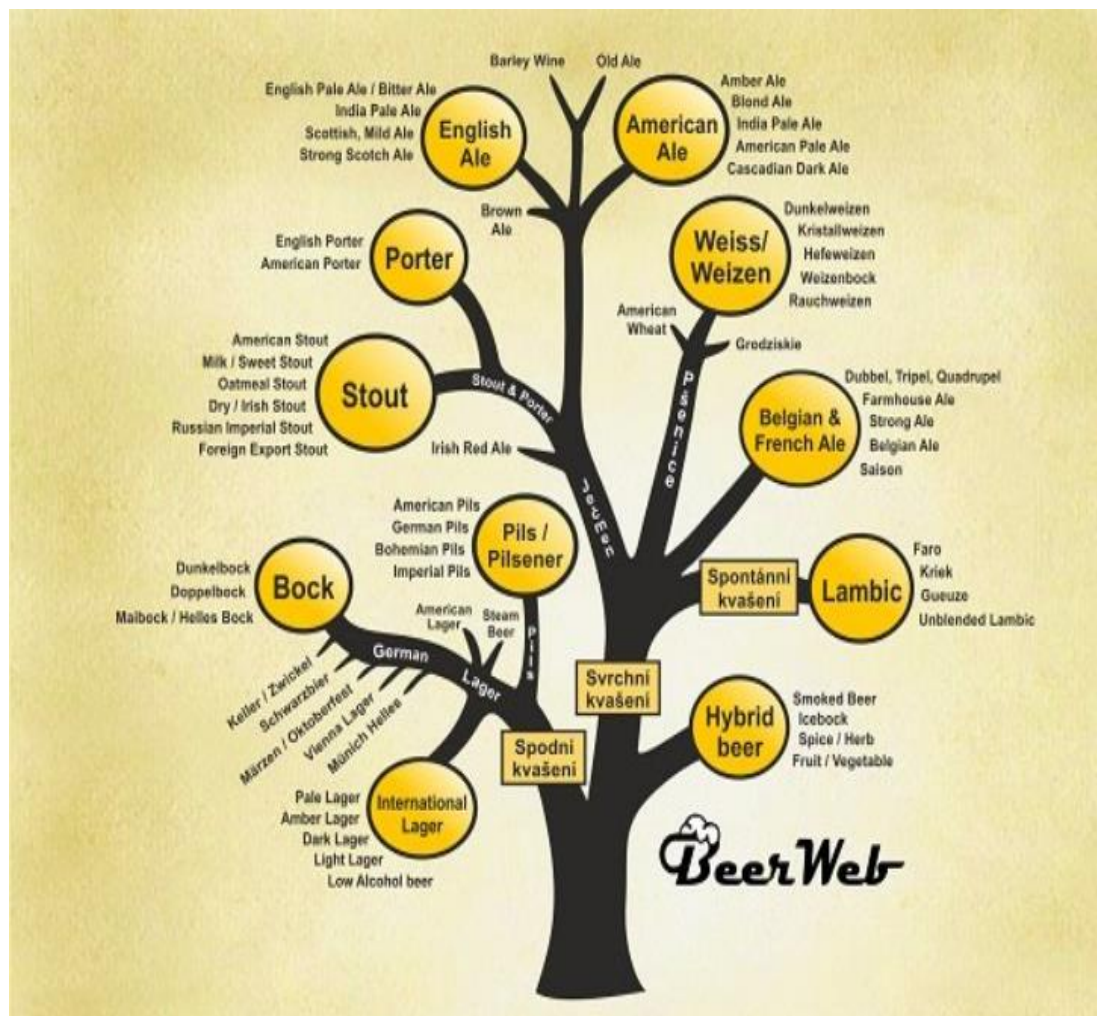
Stávající název a parametry piva	Stávající či nový název a parametry piva
Nealkoholické pivo (do 0,5 % obj. etanolu)	Nealkoholické pivo (do 0,5 % obj. etanolu)
Pivo se sníženým obsahem alkoholu (0,5-1,2 % obj. alkoholu)	Nízkoalkoholické pivo (0,5-1,2 % obj. alkoholu)
Stolní pivo (stupňovitost do 6)	Stolní pivo (stupňovitost do 6)
Výčepní pivo (stupňovitost 7-10)	Výčepní pivo (stupňovitost 7-10)
Ležák (stupňovitost 11-12)	Ležák (stupňovitost 11-12), ale pouze pro piva spodně kvašená - většina sortimentu ležáků
Ležák (stupňovitost 11-12)	Plné pivo (stupňovitost 11-12), ale pouze pro piva svrchně kvašená
Speciální pivo (stupňovitost 13 a více)	Silné pivo (stupňovitost 13 a více)

Zdroj: ČTK

Pivo, které je vyrobeno technikou spodního kvašení a má podíl extraktu původní mladiny mezi 11 a 12 %, tedy 11° a 12° pivo, se dle nové vyhlášky nazývá ležákem. Jeho svrchně kvašená varianta je pivo plné. Místo speciálních piv o 13 a více stupních se zavádí kategorie silných piv. Pivo se sníženým obsahem alkoholu se nově nazývá nízkoalkoholickým.

2.3.6 Pivní styly

Obrázek 4: Pivní styly

Zdroj: www.beerweb.cz

STRANA 26

jaké výrobní ingredience a technologické postupy byly při výrobě použity, senzorní vlastnosti piva, mezi něž patří barva, chuť, vůně a hořkost, dále sílu piva na základě obsahu EPM a množství alkoholu. Každý pivní styl je také specifický pro zemi původu a historii vzniku stylu. Pivní styly také definují způsob servírování, především použití pivních sklenic, podávaná teplota či vhodné párování s jídlem (Beerweb, 2019).

Významné postavení mezi pivními styly má bezesporu český světlý ležák. *Styl českého ležáku je spojen nejenom výhradně s odrůdami českých chmelů, ale také s konkrétními odrůdami sladovnických ječmenů a vlastními kmeny kvasinek* (Jackson, 2001).

Jedná se o spodně kvašené pivo. Přípustná je filtrovaná i nefiltrovaná verze. Barva se pohybuje od sytě žluté až po tmavě zlatou. Žádoucí je vysoká a hustá pěna. Intenzita vůně nižší střední. Skládá se z aromatického chmele českého původu, sladu, esterů. Chuť musí být vyvážená, hořkost je střední až vyšší střední, sladěná s plností a sladovým charakterem těla (Borowiec, 2017).

2.4 Chráněné zeměpisné označení

Historický vývoj českého pivovarnictví, kvalita používaných surovin, odbornost a pracovitost českých sládků má za následek, že chuť českého piva je dnes odlišná než v zahraničí (Kosař, 2009).

České pivo je od r. 2008 chráněným zeměpisným označením EU, jehož účelem je zachovat dobré jméno a kvalitu piva vyráběného na území ČR. Chráněné zeměpisné označení (CHZO) České pivo bylo zapsáno Nařízením Rady (ES) č. 1014/2008, o zápisu určitých názvů do Rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení (České pivo (CHZO), Cebreiro (CHOP)) (VÚPS).

Cílem zápisu do rejstříku je chránit tradici českého pivovarnictví, technologii výroby, kvalitu piva a předcházet vzniku jeho napodobenin, které by se za české pivo mohly vydávat a zneužívat tak jeho jedinečných vlastností. (Mezerová, 2017). V rámci chráněného zeměpisného označení „České pivo“ je stanoveno, jaké charakteristické vlastnosti má pivo mít, jakými technologickými postupy vzniká a jaké suroviny jsou k jeho výrobě převážně používány. Pivovary, které vyhovují podmínkám evropského zeměpisného označení, mohou označení „České pivo“ používat na etiketě obalu pouze současně s označením stanoveným EK (Kozderová, 2016).

3 Konzumenti piva

„Běžný konzument nevyhledává pivo, které bude dokonalé. Hledá pivo, které odpovídá jeho představě o tom, jak by mělo poctivé pivo správně chutnat“, uvedl pro Mladou frontu bývalý ředitel Českého svazu pivovarů a sladoven Jan Veselý (Večerková, 2017).

3.1 Rozdělení konzumentů piva

Konzumenty piva můžeme rozdělit dle přístupu k výběru piva na čtyři základní skupiny:

- a) Konzervativní pivaři se rozhodují především na základě chuti piva, na kterou jsou zvyklí. Zůstávají zpravidla věrní své značce a určitému druhu piva. Upřednostňují deseti nebo jedenáctistupňová piva.
- b) Čeští pivaři pivo střídají, v každém případě si však vybírají pouze domácí české pivo, které považují za národní nápoj. Obvykle preferují ležák, aby demonstrovali to, že se vyznají.
- c) Experimentátoři se rozhodně neomezují pouze na české pivo a produkci větších pivovarů. Jedná se zpravidla o obyvatele větších měst a typické konzumenty nejrůznějších speciálů.
- d) Samostatnou skupinu konzumentů tvoří ti, kteří se řídí většinou jen podle ceny nebo reklamy

Je důležité si však uvědomit, že prakticky u každého člověka se objevují všechny tyto strategie současně, pouze v různé míře. Typy konzumentů se tedy liší v tom, která ze strategií u nich dominuje (Vinopal, 2014).

4 Spotřeba piva v České republice

Spotřeba piva v České republice prochází v posledních letech výraznými změnami, které souvisí s měnícím se životním stylem spotřebitelů, na jedné straně a s jejich ekonomickou situací, na straně druhé (Uhlířová, 2016).

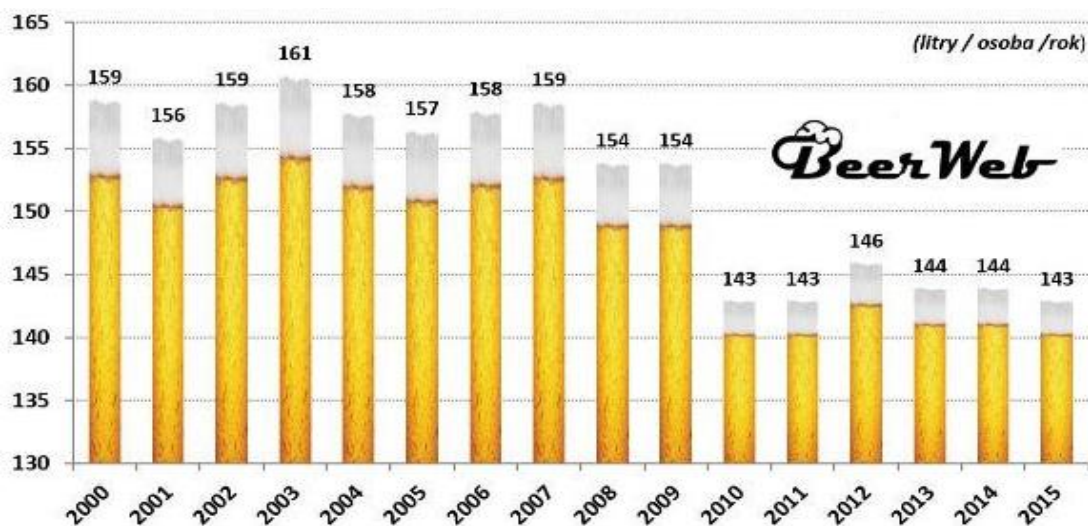
Zatímco produkce tuzemského piva stoupá hlavně díky jeho exportu, spotřeba piva v České republice dlouhodobě klesá. Lidé chodí méně do restaurací a pivo pijí spíše doma (Menšík, 2016).

Na druhé straně již samotný český pivař není jen prostý "píč", který v hospodě vypil svých deset piv, jak bylo dlouhodobým zvykem a zároveň společenským nešvarem. Naopak rád navštěvuje vybrané restaurace, které nabízejí výraznou paletu chutí různých pivních stylů. Před množstvím vypitého piva dává přednost jeho kvalitě (Krejčík, 2016).

4.1 Spotřeba piva na jednoho obyvatele v ČR

Dle statistik Českého svazu pivovarů a sladoven ukazatel spotřeby piva na jednoho obyvatele v České republice dlouhodobě klesá. V minulosti dosahoval i více jak 160 litrů na jednoho obyvatele, od roku 2010 do roku 2015 se průměrná roční spotřeba pohybuje již pouze mezi 143 až 146 litry na jednoho obyvatele (Šámal, 2016).

Obrázek 5: Spotřeba piva v ČR v letech 2000 – 2015

Zdroj: www.beerweb.cz

Podíváme-li se na vývoj tohoto ukazatele v posledních letech, můžeme konstatovat, že dle nejnovějších údajů zveřejňovaných Českým svazem pivovarů a sladoven

se trend snižování spotřeby piva na jednoho obyvatele v roce 2016 dočasně zastavil, kdy dosáhl hodnoty 143 l na osobu a rok, což je údaj srovnatelný s rokem 2015. V roce 2017 však došlo k dalšímu poklesu tohoto ukazatele, kdy množství piva vypitého každým obyvatelem České republiky pokleslo 138 l na osobu a rok, což znamená meziroční propad spotřeby piva na jednoho obyvatele o více jak 3 % a v rámci posledního desetiletí snížení spotřeby piva na jednoho obyvatele ČR o více jak 20 litrů na osobu a rok.

Výpočet ukazatele spotřeby piva na jednoho obyvatele v České republice spočívá v určení celkové spotřeby piva na území České republiky vydělené počtem všech českých občanů žijících na našem území. Tento způsob výpočtu však přináší určitá omezení. Celková spotřeba piva vypitého na území České republiky zahrnuje i spotřebu piva zahraničními turisty na našem území. Údaj o celkovém počtu obyvatel zahrnuje všechny věkové kategorie od narození až do nejvyššího věku.

Samotná spotřeba piva a množství konzumovaného piva obyvateli ČR je ovlivněna spotřebním chováním těchto obyvatel, na které lze pohlížet ze dvou zcela odlišných pohledů. Prvním z pohledů je skutečnost, že množství konzumovaného piva a počet lidí, kteří pijí pivo, souvisí s cenovým vývojem piva a koupěschopností obyvatelstva.

Druhým pohledem je měnící se spotřební chování konzumentů piva vlivem změn preferencí. Pivo již není vnímáno jako podřadný nápoj a jeho pití je součástí společenského života.

4.2 Počet konzumentů piva

Nejnovější výzkumy o postavení piva v české společnosti ukazují, že se dlouhodobě výrazně nemění podíl lidí, kteří v České republice pijí pivo. Ačkoli lze sledovat, že konzumentů piva v populaci velmi pozvolna ubývá, i nadále jejich podíly dosahují hodnot kolem 80 až 90 % u mužů a 50 až 60 % u žen (Vinopal, 2018).

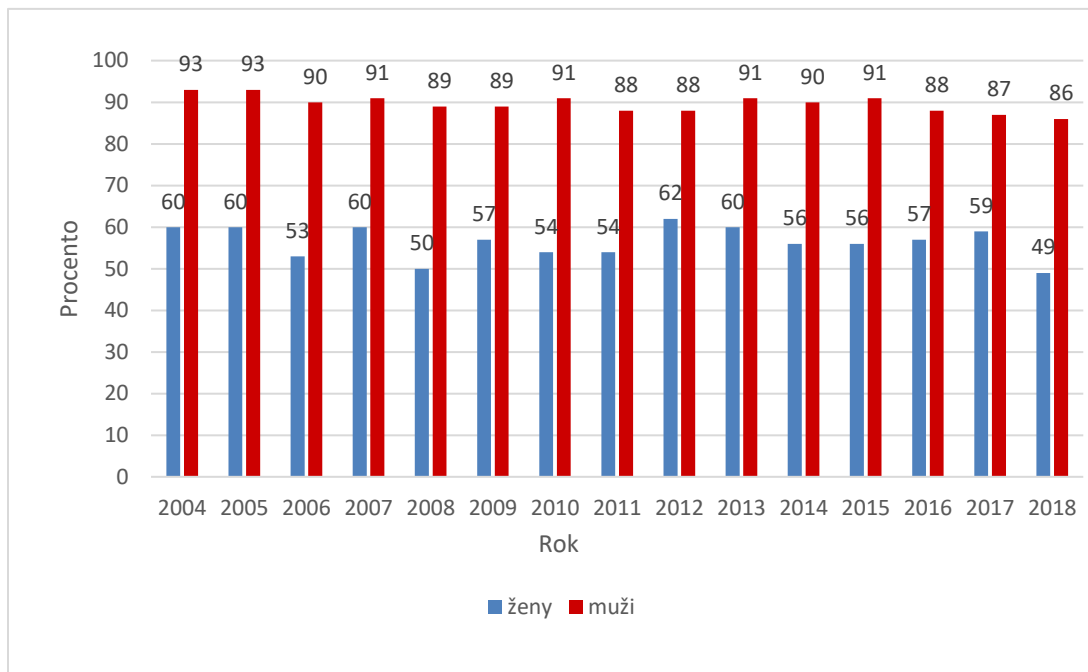
Tato část diplomové práce je věnována analýze počtu konzumentů piva. Pro tuto část diplomové práce budou použita data získaná Centrem pro výzkum veřejného mínění v České republice. Úvodní část je věnována vývoji tohoto ukazatele v letech 2004 až 2018. Navazující části se pak podrobněji věnují této problematice v rozdělení respondentů dle pohlaví a věku.

4.2.1 Vývoj počtu konzumentů piva v letech 2004 až 2018

Pokud se podíváme na vývoj množství lidí, kteří pijí pivo dle průzkumu provedeného Centrem pro výzkum veřejného mínění (CVVM) v letech 2004-2018, z níže

uvedeného grafu je patrné, že pijáků piva postupně pomalu ubývá mezi muži i mezi ženami.

Graf 1: Podíly konzumentů piva mezi muži a ženami (%)

Zdroj: Vlastní zpracování z dat CVVM

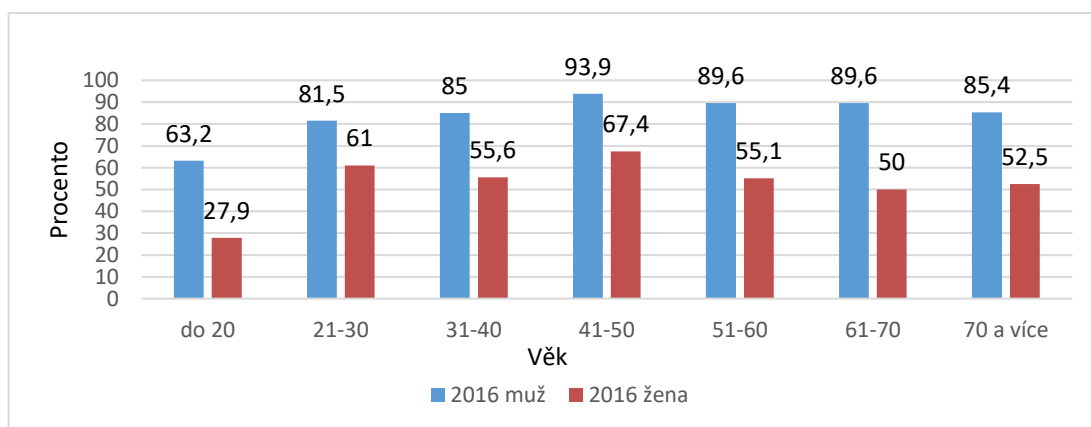
Výsledky výzkumu CVVM z roku 2018 přinášejí zajímavé zjištění. Ukazatel podílu konzumentů piva, který se v posledních letech výrazně neměnil, zaznamenal v roce 2018 výrazný pokles konzumentů u žen, kdy dosáhl hodnoty pouze 49 % a u mužů hodnoty 86 %. Nejvýraznější je viditelný úbytek žen, které alespoň někdy pijí pivo, neboť jejich podíl se mezi roky 2017 a 2018 snížil o deset procent. Tento pokles je velmi překvapivý, jelikož v předešlých letech měl tento ukazatel u žen tendenci mírně narůstat. Podíváme-li se však na historický vývoj tohoto ukazatele, můžeme vidět, že skokové změny u žen tento ukazatel zaznamenal také v letech 2005 až 2009 a dále pak mezi roky 2011 a 2012.

Poněkud jiných výsledků dosahuje tento ukazatel v případě mužů. U nich se již dlouhodobě potvrzuje trend pozvolného úbytku těch, kteří alespoň někdy pijí pivo. Jejich podíl se postupně od roku 2015 snižuje z 91 % na současných 86 %. Podobný trend je možné vysledovat i mezi roky 2005 a 2008. Postupně však dochází k pomalému úbytku pijáků piva. U mužů však tento trend není tak viditelný jako v případě žen.

4.2.2 Počet konzumentů piva v roce 2016 v rozdělení dle pohlaví a věku

Pokud se podíváme na níže uvedený graf procentního zastoupení konzumentů piva dle pohlaví a věku v roce 2016, dojdeme k závěru, že u mužů není výrazný rozdíl mezi věkovými kategoriemi a tento podíl krom skupiny nejmladších dosahuje vždy hodnoty vyšší než 80 %. Největší zastoupení konzumentů piva vykazuje skupina ve věku od 41 do 50 let, kde pití piva uvedlo ve výzkumu uskutečněného Centrem pro výzkum veřejného mínění v ČR 93,9 % respondentů. Nejslabší skupinou jsou pak nejmladší ve věku do dvaceti let. U skupiny žen není situace tak jednoznačná. Nejsilnější skupinu tvoří ženy ve věku 41 až 50 let, které uvedly konzumaci piva v 67,4 % z celkového počtu respondentů. Druhou nejsilnější skupinou v procentním zastoupení konzumentů piva tvoří ženy ve věku 21 až 30 let. Stejně jako u mužů nejslabší skupinu tvoří ženy ve věku do 20 ti let.

Graf 2: Procentní zastoupení konzumentů piva

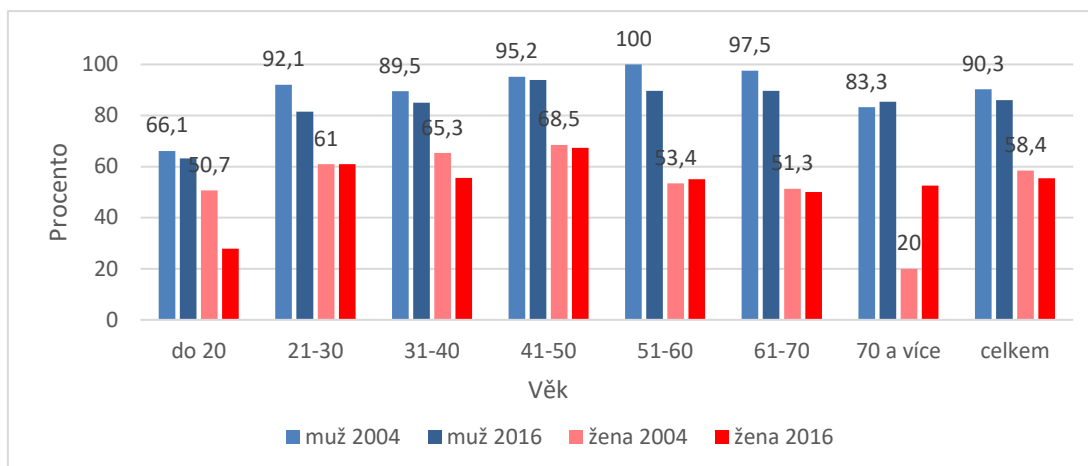
Zdroj: Vlastní zpracování z dat CVVM

4.2.3 Porovnání počtu konzumentů piva dle pohlaví a věku

V níže uvedeném grafu, kde jsou respondenti rozděleni do sedmi věkových kategorií dle pohlaví, je provedeno porovnání procentuálního počtu konzumentů piva v roce 2004 a v roce 2016.

Z níže uvedeného grafu je vidět, že nejvíce pijáků piva mezi muži ubylo ve věkové kategorii od 21 do 30 let a dále pak mezi 51. až 70. rokem, u žen je úbytek v téměř všech věkových kategoriích rovnoměrný, pouze skupina nejmladších žen vykazuje téměř poloviční konzumaci piva v roce 2016 než v roce 2004 a naopak u žen ve věku 70 a více se počet konzumentek v roce 2016 zvýšil na dvojnásobek roku 2004.

Graf 3: Procentní porovnání konzumentů piva podle pohlaví a věku v roce 2004 a 2016

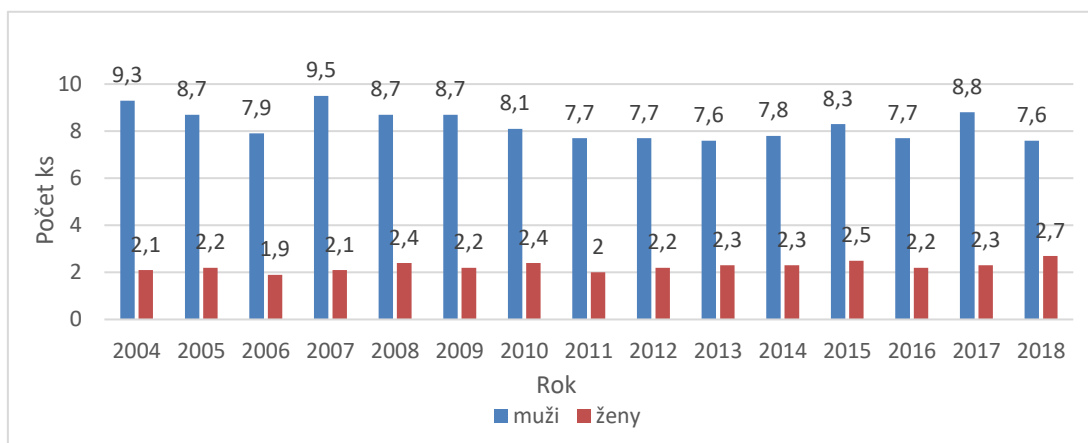
Zdroj: Vlastní zpracování z dat CVVM

4.3 Množství konzumovaného piva pivaři

Pokud hodnotíme spotřebu piva na jednoho obyvatele, dalším významných ukazatelem je bezesporu ukazatel množství konzumovaného piva. Pro objasnění této problematiky jsou v této části diplomové práce použita data získaná z výzkumů prováděných CVVM v ČR v letech 2004 až 2018.

Podíváme-li se, jak se vyvíjí množství zkonsumovaného piva u české populace od roku 2004 do roku 2018, zjišťujeme mírně sestupný trend u mužů a setrvalý stav u žen (Veselý, 2011).

Graf 4: Počet zkonsumovaných půllitrových piv za týden

Zdroj: Vlastní zpracování dle průzkumu provedeného CVVM

Častým argumentem klesající spotřeby piva je protikuřácký zákon. Dle informací s ČSPS je však tento vliv viditelný pouze na venkovských výčepích. Dalším často uváděným důvodem poklesu spotřeby piva jsou změny životního stylu, mezi něž patří

menší příležitost konzumovat pivo v pracovní době, nutnost být „fit“ při nástupu do práce a tím i méně času, který je možno strávit v hospodě nebo restauraci.

Na spotřebu piva však mají vliv i jiné záležitosti. Mění se zvyky pijáků i jejich profil. *„Do hospod totiž míří mladší generace, která už nevyznává je tupé lití piva do hrdla. Kromě toho, že dávají přednost klasickým koktejlům z tvrdého alkoholu, oblíbili si pivní koktejly přímo na barech“*. Češi také stále více myslí na svoje zdraví. Za umírněnějším pitím piva podle agentury NMS Market Research stojí také vyšší cena nápoje (Hrabica, 2018).

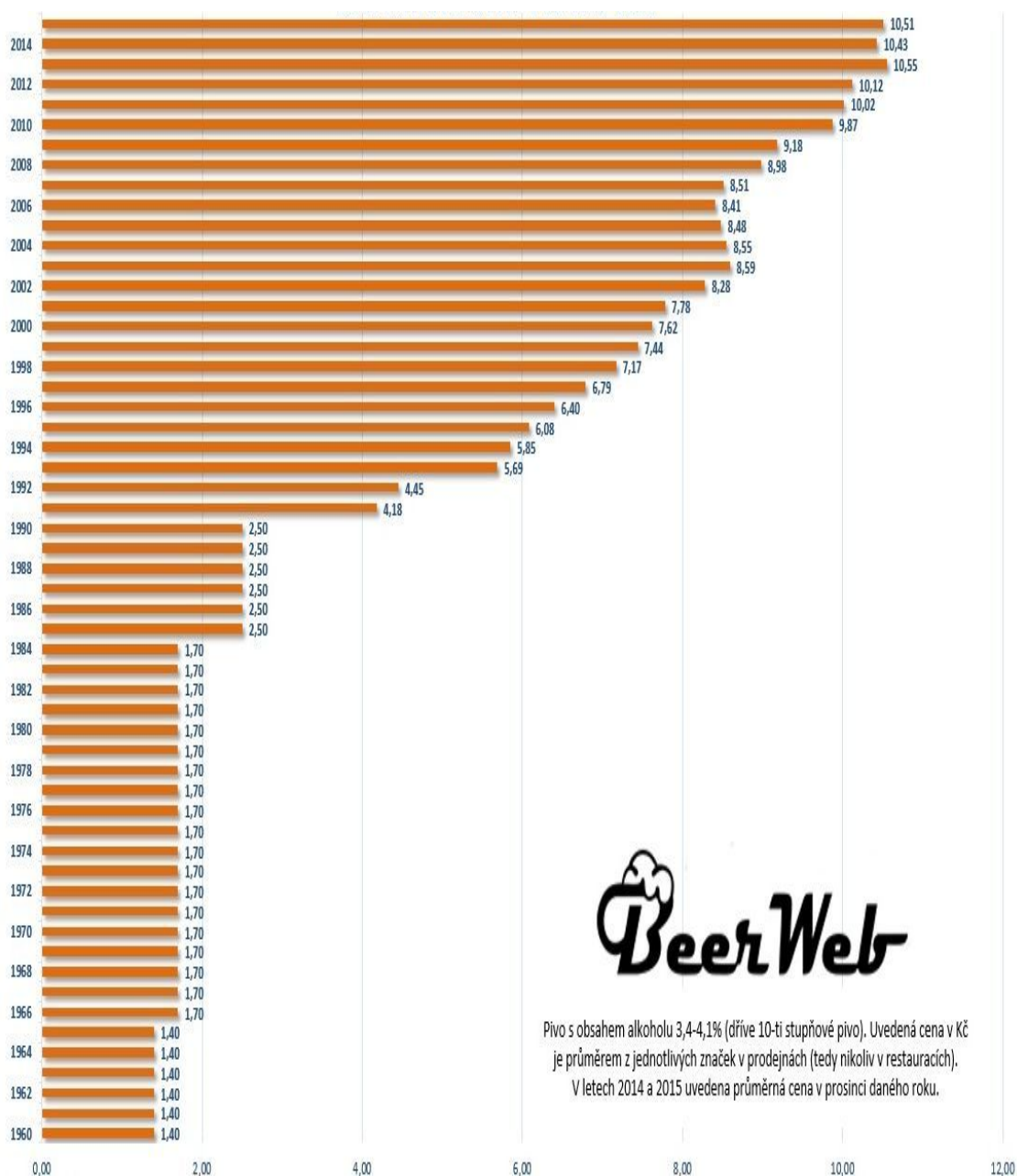
Postupem času se také zmenšuje skupina dříve početných pijáků piva, jejichž spotřeba byla deset i více piv na posezení. Podle odhadů odborníků v oblasti konzumace piva se již nikdy nevrátí doby, kdy se konzumace české populace blížila 160 litrům na hlavu (Veselý, 2011).

4.4 Vývoj ceny piva

Pivo bylo dlouhá léta považováno za součást stravy a tím za běžnou a poněkud „obyčejnou“ komoditu dostupnou nejširším vrstvám obyvatel. V období socialismu dokonce získalo status podřadného alkoholického nápoje. Tehdy vláda uměle držela velmi nízkou cenu piva ve snaze dopřát tento nápoj širokým vrstvám obyvatelstva, zejména dělnické třídě, která pak konzumací dostatečného množství levného piva neprojevovala nespokojenost s politickým děním. *Obráz piva byl spojen s představou bandy dělníků halasně se dohadujících o výsledcích fotbalových zápasů v zakouřeném výčepu. Pivo tak u nás získalo určitý punc poněkud proletářského nápoje* (Beerweb, 2019).

Níže uvedený obrázek znázorňuje vývoj ceny desetistupňového piva v letech 1960 až 2015. Zde můžeme vidět, že cena desetistupňového lahvového piva začala výrazně stoupat až po roce 1990. Při porovnání ceny tohoto piva v letech 1991 a 2015 můžeme vidět, že došlo ke zvýšení ceny z 4,18 Kč za lahev v roce 1991 na 10,51 Kč za lahev v roce 2015, což představuje zvýšení ceny v rámci 24 let o 151 procent, zatímco za třicet let v období mezi roky 1960 a 1990, došlo ke zvýšení ceny z 1,40 Kč za lahev v roce 1960 na 2,50 Kč za lahev v roce 1990, což představuje zvýšení ceny pouze o 79 %.

Obrázek 6: Cena lahvového piva v ČR 1960–2015

Zdroj: www.beerweb.cz

4.5 Spotřební chování související s konzumací piva

Česká pivní kultura se mění po západním trendu. *Tradiční české putiky s eurobeerem a oblakem kouře budou postupně ubývat samovolně. Česká konzervativnost dá postupně prostor zvědavosti chuťových buněk. Pivo jako národní nápoj je postupně chápáno jako nápoj spojený se zážitkem, a ne s kocovinou* (Krejčík, 2019).

Prodej piva v České republice klesá, stoupá ale počet pivovarů. Hlavním důvodem je rostoucí počet minipivovarů, jejichž počet by se měl podle expertů z oboru do pěti let zvýšit ze současných 400 na 800 až 1000 (ČTK, 2016).

S rostoucím počtem minipivovarů se objevuje i pestrá nabídka pivních druhů a stylů. V jejich nabídce se objevují i takové rarity jako spontánně kvašené pivo, tzv. agend zrající v otevřených sudech či kyselá piva (ČTK, 2016). Minipivovary si na rozdíl od velkých pivovarů mohou dovolit experimentovat a více nabízet ležáky, či speciály po vzoru světových pivních stylů. Nabídka pivních speciálů a pivních stylů rychle roste. V hospodách tak zákazníkům udržuje nabídka zvláštních piv, které v běžných obchodech nelze koupit. Nižší spotřeba čepovaného piva tak trápí pouze velké pivovary. Minipivovarů se úbytek zákazníků netýká, a dokonce řada z nich z důvodu vyšší poptávky rozšiřuje svůj výstav. Poměr podílu minipivovarů na výstavu piva v ČR se za poslední dva roky zvýšil z jednoho na dvě procenta podílu z českého trhu (Beerweb, 2019).

Zájem stoupá také o pivo nealkoholické. Z nealko piva, které podle české legislativy může obsahovat maximálně půl procenta alkoholu, se stal hit, jemuž podléhají nejen motoristé, ale i sportovci, matky narozených i dosud nenarozených dětí a ti, kteří se chtějí vyhnout alkoholu, a přitom si dopřát cosi jako pivo (Horáček, 2018).

Novým trendem je také znovuobjevení vaření domácího piva. „Řemeslné“ pivo má kořeny v USA, kde na konci roku 1970 začali skuteční milovníci piva, zklamaní pivem bez chuti, produkovánými velkými koncerny, si sami vařit pivo (Laudage, 2018).

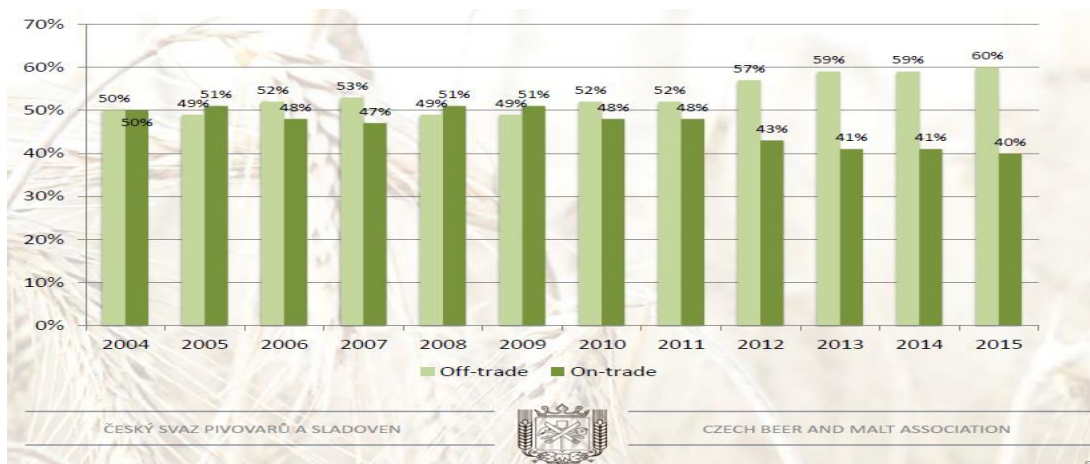
4.5.1 Spotřeba piva v restauracích

Čepování piva tvoří základ české pivní kultury. *Po dlouhá desetiletí platilo, že pivo v lahvi přicházelo ke slovu pouze tam, kde nebylo možné koupit čepované v hospodě. Jestliže se v posledních letech poměr prodáváného piva měnil ve prospěch lahvového na úkor sudového, svědčí to o faktu, že i u nás se prosazuje globální trend v prodeji piva, kdy konzument upřednostňuje nižší cenu na úkor kvality a zážitku* (Borowiec, 2017).

Jak uvedl předseda Českého svazu pivovarů a sladoven Ing. František Šámal, stále dochází k prohlubování rozdílu mezi množstvím piva vypitého v restauračních zařízeních proti prodejm v obchodech. V roce 2015 dosáhl prodej baleného piva v obchodech již 60% podílu.

Větší spotřebu piva mimo restaurační prostředí potvrzuje i statistika uvedená na webových stránkách ČSPS. Na níže uvedeném obrázku můžeme vidět trend vývoje spotřeby piva v letech 2004-2015.

Obrázek 7: Trend-off-trade/on-trade

Zdroj: www.pivni.info.cz

Z obrázku je patrné, že v roce 2015 byl zaznamenán nejnižší podíl konzumace dražšího piva v restauracích v období od roku 2004 do roku 2015. Tento podíl dosáhl hodnoty ve výši 40 procent. Dle nejnovějších statistik tento trend pokračuje i nadále. V roce 2016 zůstal tento poměr sice stejný jako v roce 2015, v roce 2017 však došlo k dalšímu poklesu spotřeby piva v restauracích na 38 %.

Jak uvádí předseda Českého svazu pivovaru a sladoven začátek tohoto trendu můžeme pozorovat již v roce 2009, kdy s nástupem hospodářské krize postupně klesala kupní síla obyvatelstva. V této době vláda zvedla sazbu spotřební daně u piva, čímž krizi v oblasti pivovarnictví ještě prohloubila. Český pivař měl najednou méně peněz na pivo, a ještě pro něj bylo dražší, a tak raději koupil pivo lahvové. Dalším příčinou prohlubování tohoto trendu spatřuje předseda Českého svazu pivovaru a sladoven v úplném zákazu kouření v restauračních zařízeních (Beerweb, 2019).

Ze statistických šetření prováděných Centrem pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR vyplývá, že v roce 2004 chodili muži do hospody v průměru desetkrát za měsíc, dnes se tento počet snížil na sedm návštěv (Vinopal, 2014).

Problematika snižování množství vypitého piva v restauracích se však netýká pouze sníženého zájmu ze strany zákazníků restauračních zařízení. Na vývoj českého pivovarnictví mají velký dopad i nová regulatorní opatření z roku 2016 a 2017, týkající se živnostníků v restauračním odvětví. Nově zavedené kontrolní hlášení, elektronická evidence tržeb, regulace hazardu, změny v provozování restauračních zahrádek nebo snižování limitů pro uplatnění paušálů pro živnostníky vedou k velkému tlaku na provozovatele hospod a restauračních zařízení, kteří mnohdy ukončují svou činnost. A tak lze očekávat další propad spotřeby čepovaného piva (ČSPS, 2017).

Snižování spotřeby piva v restauracích ve prospěch domácí spotřeby však není typické pouze pro Českou republiku. Podíl spotřeby piva v restauracích trápí i naše sousedy. Pivní hospodská kultura upadá v celé Evropě, krom některých zemí, jako je Švédsko či Nizozemsko (Horáček, 2018).

4.5.2 Spotřeba ležáků

V roce 2015 u nás klesla spotřeba výčepního piva a vzrostla spotřeba ležáků na takovou úroveň, že se křivky spotřeby výčepních piv a ležáků setkaly téměř stejné úrovni (47 %).

Obrázek 8: Vývoj podílu spotřeby piva podle druhů v tuzemsku

Zdroj: www.beerweb.cz

Dle nejnovějších statistik, je zřejmé, že novodobý trend preference ležáků se nezačal, ale naopak se tato spotřeba na úkor piva výčepního stále zvyšuje. V roce 2017 dosáhl podíl ležáků hodnoty 48,8 % (Šámal, 2016).

Tyto údaje potvrzují, že český pivní konzument se hodně změnil. Pivo pije sice pravidelně, více ale přemýšlí o tom, jaké pivo si koupí.

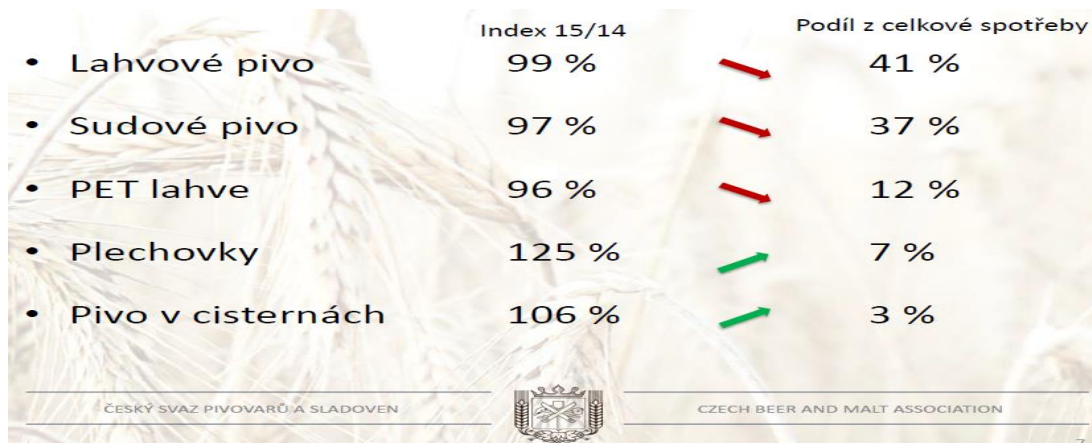
4.5.3 Spotřeba piva dle obalů

Pro spotřebitelská balení piva se používá celá řada obalů. Klasické je sklo, ale již po řadu let i plechovky, PET lahve, ale také různé velké soudky pro domácí čepování. Všechny materiály musí splňovat požadavky na materiály určené pro styk s potravinou, tj. musí být zdravotně nezávadné a zajistit ochranu piva před vnějšími vlivy,

kteřé by mohly negativně působit na kvalitu. V restauračních zařízeních je pak nejčastěji podáváno pivo čepované ze sudů anebo z tanků (Mezerová, 2017). A které balení uchovává nejlepší vlastnosti piva? Jak uvedl pro Lidovky docent Pavel Dostálek z Ústavu kvasné chemie a bioinženýrství Fakulty potravinářské a biochemické technologie VŠCHT Praha, znalci i laici piva tvrdí, že nejlepší pivo je přímo v pivovaru ve sklepě. Toto pivo je čerstvé, nefiltrované a obsahuje kvasinky. Po filtraci, tzn. odstranění kvasinek je pivo ošetřováno odlišně podle toho, do jakého obalu bude určeno a jaká má být jeho trvanlivost. Filtrované pivo v sudech a tancích bývá ošetřeno odlišně od piva v lahvích a plechovkách. Čepované pivo je tak pro zákazníka příjemnější. U piva, které má vydržet bez zákalu déle než šest měsíců, je nutné provést stabilizaci. K tomu se používají fyzikálně-chemické metody, při nichž se odnímají z piva bílkoviny a polyfenoly. Není to tedy tak, že by se do piva přidávaly nějaké chemikálie, jak se někdy tvrdí, ale naopak jsou některé složky z piva odstraněny (Dostálek, 2014).

Na níže uvedeném obrázku, který znázorňuje vývoj spotřeby piva dle obalů v letech 2014 a 2015 můžeme vidět, že nejvíce piva se vypije z lahví a spotřeba v tomto balení nezaznamenává významné výkyvy. Z obrázku je dále patrný trend snižování spotřeby sudového piva, který souvisí jednak s poklesem spotřeby piva v hospodách a restauracích a dále s faktem, že významným trendem současné doby je čepování piva přímo z cisteren (Šámal, 2016).

Obrázek 9: Meziroční indexy spotřeby piva v ČR dle obalů

Zdroj: www.ceske-pivo.cz

Rozmach cisteren (tanků) nastal teprve v roce 1995 a důvody byly na začátku hlavně ekonomické. Nyní však se tento způsob čepování piva stává konzumenty stále vyhledávanější. Důvod rostoucí obliby piva z tanku je podle znalců prostý – proti sudu je tanková varianta čerstvější a kvalitou se dá srovnat s pivem vypitým přímo v pivovaru (Borowiec, 2017). Tankové pivo představuje nejlepší technický systém

pro čepování piva, kdy pivo vůbec nepřichází do kontaktu se vzduchem, což má pozitivní vliv na jeho kvalitu i trvanlivost (Plzeňský prazdroj, 2019).

Spotřeba piva v PET lahvích se mezi lety 2014 a 2015 snížila o 4 procenta. Nevýhodou tohoto balení je nižší odolnost vůči úniku oxidu uhličitého z piva přes stěnu lahve do ovzduší, a naopak nežádoucí příjem vzdušného kyslíku do piva (Chládek, 2007).

Největší nárůst spotřeby byl zaznamenán u plechovkového piva. Zvyšující se spotřeba piva v tomto balení souvisí s jeho praktičností, kdy oproti lahvovému balení je lehčí a téměř nerozbitné, díky slabé stěně obalu se velmi rychle zchladí v ledničce na požadovanou teplotu (Chládek, 2007). Dobře chrání obsah před slunečním zářením i před přístupem kyslíku (Brejžek, 2017). Obliba plechovkového piva má ale důvody i ve změně chování spotřebitelů. „Češi jsou línější vracet flašky do obchodů, a to přispívá k tomu, že tento obal tolik roste. Plechovka je také ideální obal pro export, je lehčí a ideálně se s ním manipuluje,“ uvedl ředitel pivovaru Svijany Roman Havlík (2017).

5 Metodika

Hlavním cílem mé diplomové práce je analýza spotřebního chování obyvatel ČR související s konzumací piva na území České republiky. Každoroční údaj o spotřebě piva na jednoho obyvatele v ČR je dohledatelný na stránkách Českého statistického úřadu. Dle informací z ČSÚ vstupují do výpočtu tohoto ukazatele údaje o celkovém výstavu piva v ČR, navýšeného o dovoz a poníženého o vývoz piva z ČR. Takto dopočtené množství vypitého piva na území České republiky je vyděleno průměrným stavem obyvatelstva v daném roce. Tento údaj vykazuje určité zkreslení, poněvadž obsahuje i množství piva vypitého zahraničními turisty na našem území, které není mezi jednotlivými roky srovnatelné. Dalším omezením je skutečnost, že množství vypitého piva na našem území je vyděleno průměrným počtem všech obyvatel ČR v daném roce, od novorozeňat až do nejvyššího věku, přičemž věková struktura obyvatelstva se postupem času mění a tím i skutečný možný počet konzumentů piva.

Diplomová práce navazuje na zpracovanou seminární práci a čerpá z dat získaných vlastním průzkumem zaměřeným na otázky, týkající se spotřeby piva v České republice z pohledu množství, nejčastějšího způsobu a místa konzumace piva. Pro účely vypracování seminární práce byl sestaven dotazník o 20 otázkách na téma: „Spotřeba piva v ČR“, který byl zveřejněn po dobu čtrnácti dnů roku 2016 na veřejném portálu „Vyplňto“. Tohoto kvantitativního průzkumu se zúčastnilo 654 respondentů různých věkových kategorií. Rozložení respondentů dle pohlaví a věku ukazuje níže uvedená tabulka.

Tabulka 1: Rozložení respondentů dle pohlaví a věku

Muž					Žena				
18-25	26-40	41-55	56-70	70 a více	18-25	26-40	41-55	56-70	70 a více
112	56	116	77	8	124	64	61	35	1

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2016

Údaje získané tímto výzkumem jsou použité jako referenční hodnoty pro porovnání s výsledky nového výzkumu, týkající se konzumace piva, uskutečněného v červnu 2019 pro účely vypracování diplomové práce. Krom otázek, které jsou předmětem porovnání s výsledky výzkumu z roku 2016, obsahuje tento dotazník také otázky týkající se problematiky citlivosti ceny piva na spotřební chování obyvatel ČR. Nově jsou také do tohoto dotazníku zařazeny otázky týkající se názoru respondentů na to, proč dochází postupem času ke snížení spotřeby piva na jednoho obyvatele v ČR. Za tímto účelem byl sestaven dotazník o 17 otázkách na téma: „Konzumace

piva v ČR“, který byl rovněž zveřejněn na veřejném portálu “Vyplňto“ po dobu osmi dnů. Tohoto kvantitativního výzkumu se zúčastnilo 348 respondentů různých věkových kategorií. Jednotlivé otázky v dotazníku byly koncipované jako dobrovolné, tudíž nemuselo dojít k zodpovězení všech otázek jednotlivými respondenty, ale pouze těch, které respondent uznal za vhodné. Výhodou dobrovolných otázek je, že pokud respondent nechce na nějakou otázku odpovědět, nic nebrání tomu, aby pokračoval ve vyplňování dalších otázek. Na druhou stranu však tímto způsobem dochází k tomu, že počet odpovědí na jednotlivé otázky může být nižší než celkový počet zúčastněných respondentů ve výzkumu. Rozložení respondentů zúčastněných výzkumu ukazuje níže uvedená tabulka.

Tabulka 2: Rozložení respondentů dle pohlaví a věku

Muž					Žena				
18-25	26-40	41-55	56-70	70 a více	18-25	26-40	41-55	56-70	70 a více
34	77	75	56	3	18	45	29	9	2

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Před zadáním tohoto výzkumu na server „Vyplňto“ byl proveden pilotní projekt, pro který bylo vybráno 5 respondentů rozličných věkových a profesních kategorií. Účelem tohoto projektu bylo seznámení zúčastněných respondentů s obsahem dotazníku a získání jejich názoru na to, zda nevidí v návrhu otázek a odpovědí uvedených v dotazníku nesrovnalosti či nejasnosti, které by bránily správnému vyplnění dotazníku a zdárnému průběhu tohoto výzkumu. Z tohoto projektu vzešly připomínky, které byly zapracovány do navrženého dotazníku.

Oba výše uvedené výzkumy jsou provedeny na základě dotazníkového šetření a krom otázek týkajících se samotné konzumace piva, obsahují i otázky demografické, pomocí nichž je možné analyzovat spotřební chování jednotlivých skupin respondentů dle pohlaví, věku či nejvyššího dosaženého vzdělání, a tak zjistit případné rozdíly mezi těmito skupinami.

Třetím zdrojem dat pro diplomovou práci jsou data získaná průzkumem prováděným Centrem pro výzkum veřejného mínění, jehož výsledky jsou zveřejňovány na internetových stránkách <http://nesstar.soc.cas.cz/webview>. Tato organizace provádí pravidelně každý rok sociometrické šetření v různých oblastech, týkajících se života lidí. Součástí tohoto výzkumu jsou také otázky týkající se spotřebního chování ve vztahu ke spotřebě piva v České republice. Každý průzkum prováděný v letech 2004 až 2018 obsahuje vždy data minimálně od 900 respondentů, a tak lze výsledky

těchto průzkumů považovat za vypovídající vzorek. Aplikace na internetových stránkách umožňuje zaregistrovanému zájemci analyzovat získaná data z různých pohledů, kombinovat a propojovat zkoumané proměnné podle zadaného požadavku.

Čtvrtým zdrojem dat použitých v diplomové práci jsou statistická data získaná ze stránek Českého statistického úřadu, která ozřejmí vývoj hrubé mzdy v letech 2009 až 2018, dále pak vývoj ceny lahvového a čepovaného sudového piva v letech 2009 až 2018. Analýza těchto statistických dat je podkladem pro možné zdůvodnění závislosti ceny piva na zákaznických preferencích konzumentů piva.

Data získaná vlastními průzkumy, průzkumem provedeným Centrem pro výzkum veřejného mínění a statistická data jsou prezentována na vhodně zvolených grafech, doplněných slovním zhodnocením. V případě shodně řešené problematiky v rámci výzkumů, je provedeno porovnání dat získaných vlastními výzkumy a výzkumem provedeným Centrem pro výzkum veřejného mínění v ČR se zdůrazněním zjištěných stejných skutečností či rozdílů, u kterých je snaha zdůvodnit tento vzniklý rozdíl. Toto porovnání přinese určitá omezení, vyplývající z rozdílného vzorku respondentů a s tím související rozdílná věková strukturu zúčastněných respondentů, místo bydliště, jejich vzdělání či zaměstnání.

Aby byla výzkumem získána správná data je potřeba při výzkumu použít správný metodologický postup. Na začátku každého výzkumu je potřeba zvolit výzkumný problém, který definuje výzkumné téma. Dalším krokem je prostudování dostupné literatury a formulace výzkumné otázky, která vychází z obecného určení cíle výzkumu. Pro konkrétnější podobu cíle výzkumu mohou být stanoveny také výzkumné podotázky. Následuje rozhodnutí o způsobu sběru dat, výběru vzorku respondentů a navrhnutí výzkumného nástroje. Nyní je již možné přistoupit k samotnému sběru dat, jejich analýze a vyhodnocení.

Definovaným problémem v rámci mé diplomové práce je zjištění spotřebního chování konzumentů piva na našem území. Na základě teoretické rešerše zdrojů byla stanovena výzkumná otázka: „Jaké jsou změny spotřebního chování obyvatel v ČR související s konzumací piva?“

Pro detailnější rozbor problematiky závislosti ceny piva na konzumaci piva byla stanovena také výzkumná podotázka „Je spotřební chování občanů ČR ovlivněno především cenou piva?“

Pro sběr dat bylo použito kvantitativních výzkumů, které se zabývají konzumenty piva a jejich preferencím při spotřebě piva v České republice. Pro zajištění vypovídajících výsledků získaných výzkumem je zapotřebí získat pro výzkum dostatečné

množství respondentů, a tak zajistit reprezentativní vzorek pro výzkum. Z tohoto důvodu bylo rozhodnuto o použití on-line dotazníkového šetření, zveřejněného na portálu „Vyplňto“, který je dostupný široké veřejnosti, a tak předpokladem vysoké návratnosti odpovědí. Další výhodou tohoto výzkumu je nízká nákladovost, nízká časová náročnost a neovlivnitelnost respondentů tazatelem. Potenciální nevýhody tohoto způsobu získávání dat mohou vyplývat z nepřesně definovaných otázek a také nižší návštěvnosti internetových stránek staršími občany. Uzavřené výzkumné otázky jsou stanoveny tak, aby získané odpovědi bylo možné analyzovat z pohledu množství, druhu a místa konzumace piva. Součástí výzkumných otázek jsou i otázky demografické, pomocí nichž je možné analyzovat spotřební chování jednotlivých skupin respondentů dle pohlaví, věku či vzdělání, a tak zjistit případné rozdíly mezi těmito skupinami.

Analýza dat z výše uvedených výzkumů a statistických dat je podkladem pro zodpovězení výzkumné otázky a naplnění primárního cíle diplomové práce

6 Praktická část

Náplní praktické části mé diplomové práce je analýza spotřebního chování obyvatel České republiky související s konzumací piva. Tato problematika je velmi široká a rozsah řešení by přesáhnul možnosti této práce. Z tohoto důvodu byla pro analýzu vybrána pouze v dnešní době nejvíce diskutovaná témata v této oblasti. Úvodní část je věnována spotřebě piva v České republice v obecné rovině, a to z pohledu množství konzumovaného piva. Navazující části jsou zaměřeny na problematiku snížení spotřeby piva v restauracích, zvyšující se spotřeby silnějších piv na úkor piv výčepních a měnící se spotřeba piva dle obalů. Samostatnou část tvoří analýza, jak zákazníci akceptují cenu piva a přizpůsobují jí svou spotřebu piva.

Jak již bylo zdůrazněno v teoretické části, spotřební chování občanů ČR související s konzumací piva je možno rozdělit na dva zcela rozdílné pohledy.

Prvním z nich je skutečnost, že spotřeba piva obyvateli ČR je ovlivněna především cenou piva a dosaženými příjmy. Smyslem této analýzy je zjištění, které skupiny obyvatel jsou nejvíce citlivé na cenu a jak tento fakt ovlivňuje spotřebu piva na jednoho obyvatele v ČR. Druhým pohledem je spotřební chování obyvatel v ČR v souvislosti se změnou životního stylu.

6.1 Množství konzumovaného piva

Níže uvedený graf, zpracovaný na základě výsledků vlastního výzkumu pořádaného v roce 2016, znázorňuje odpovědi 654 respondentů na otázku: “Kolik půllitrů piva denně průměrně vypijete?” Tento výzkum byl uskutečněn pro účely seminární práce a jeho výsledky slouží jako referenční hodnoty pro porovnání s výsledky výzkumu pořádaným v červnu 2019.

Graf 5: Kolik půllitrů piva průměrně denně vypijete?

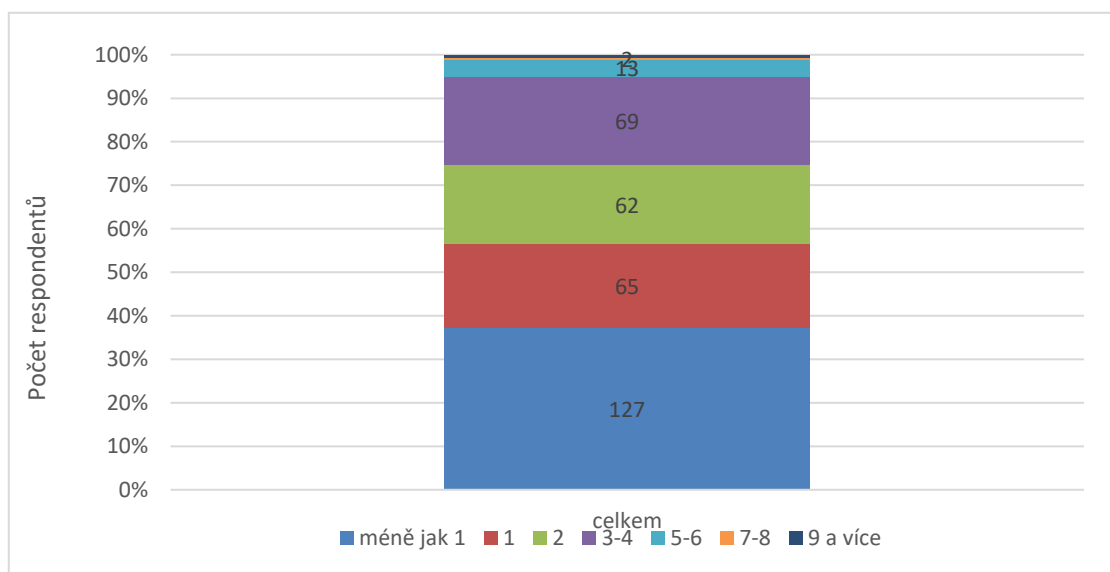
Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2016

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že 499 respondentů, což je 76 %, uvedlo, že vypijí průměrně denně 1 a méně půllitrů piva za jeden den. 140 zúčastněných respondentů

dle průzkumu vypije 2-4 püllitry denně, tj. 21 % a těch, co vypijí více než 5 püllitrů, jsou necelá 3 %. Tyto výsledky budou porovnány s výzkumem pořádaným v roce 2019.

Níže uvedený graf znázorňuje výsledky výzkumu z roku 2019 v rámci, kterého na otázku průměrného množství vypitého piva za jeden den odpovědělo celkem 340 respondentů, z toho 240 mužů a 100 žen.

Graf 6: Kolik püllitrů piva průměrně vypijete za jeden den?

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z roku 2019

Z výše uvedeného grafu je možné vyčíst, že z celkového počtu respondentů uvedlo 127 průměrnou konzumaci piva nižší jak jeden püllitr za den, což je 37 % zúčastněných respondentů, spotřebu jeden püllitr za den pak 65 z nich, což je 19 % zúčastněných. Celkem tedy průměrnou spotřebu piva do jednoho püllitru za den uvedlo 57 % zúčastněných respondentů a tato skupina zůstává nadále nejsilnější skupinou, stejně jako v roce 2016. Nejslabší skupiny pak tvoří respondenti, kteří uvedli spotřebu piva vyšší jak pět püllitrů piva za den. Tuto skutečnost uvedlo celkem 17 respondentů, což je 5 % zúčastněných respondentů.

Pokud srovnáme výsledky obou provedených výzkumů v roce 2016 a 2019, dojdeme k závěru, že poměry množství konzumovaného piva se v roce 2019 změnily ve prospěch vyšší spotřeby. Zatímco v roce 2016 uvedlo konzumaci jednoho či méně jak jednoho püllitru piva za jeden den 76 % respondentů, v roce 2019 se tento údaj snížil na 57 %. Naopak u kategorie respondentů, která uvedla konzumaci 2 až 4 püllitry piva za jeden den došlo ke zvýšení z 21 % v roce 2016 na 38 % v roce 2019. Nejslabší skupinu v obou výzkumech tvoří respondenti, kteří uvedli konzumaci piva

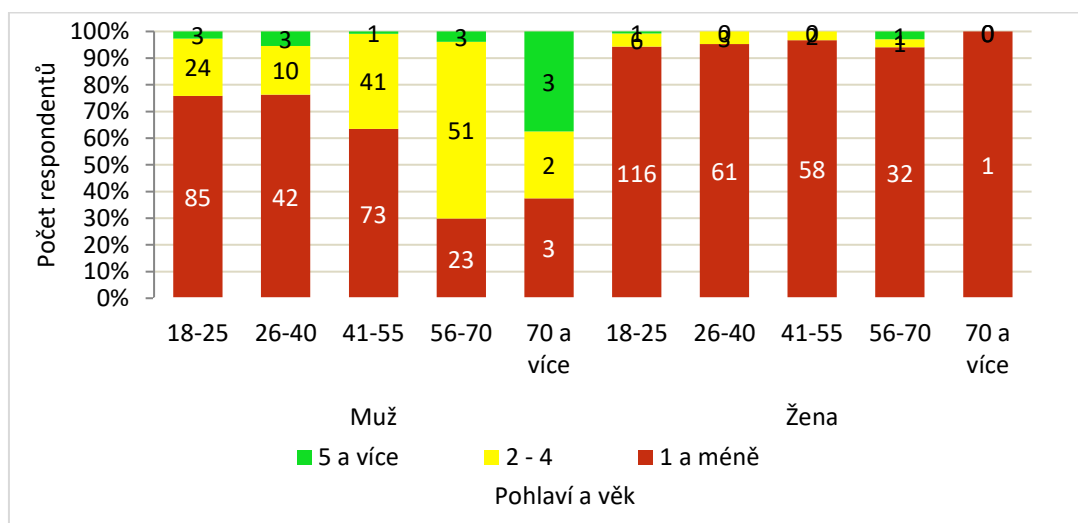
větší jak 5 půl litrů piva za jeden den, kdy tuto skutečnost uvedlo v roce 2016 pouhých 3 % respondentů a v roce 2019 5 % respondentů. Jak již bylo výše uvedeno, toto porovnání může vykazovat chyby, které vyplývají ze skutečnosti, že oba výzkumy byly prováděny na rozdílné skupině respondentů z pohledu pohlaví, věku a dosaženého vzdělání. Pokud porovnáme věkovou strukturu respondentů zúčastněných v obou výzkumech, můžeme konstatovat, že výzkumu v roce 2016 se zúčastnilo 36 % mladých lidí ve věku mezi 18 až 25 let, zatímco v roce 2019 bylo v této věkové skupině pouze 15 % respondentů.

Pro podrobnější analýzu množství vypitého piva se zaměříme na rozdělení respondentů dle pohlaví a věku.

6.1.1 Množství konzumovaného piva dle pohlaví a věku

Pokud se zaměříme na množství vypitého piva z výsledků výzkumu z roku 2016 dle pohlaví a věku, můžeme v níže uvedeném grafu na první pohled vidět několik výrazných rozdílů. Skupina 272 žen, tj. 96 %, napříč všemi věkovými kategoriemi uvedla, že pijí převážně 1 a méně půllitrů piva denně, pouze 12 žen uvedlo spotřebu vyšší.

Graf 7: Kolik půllitrů piva denně průměrně vypijete

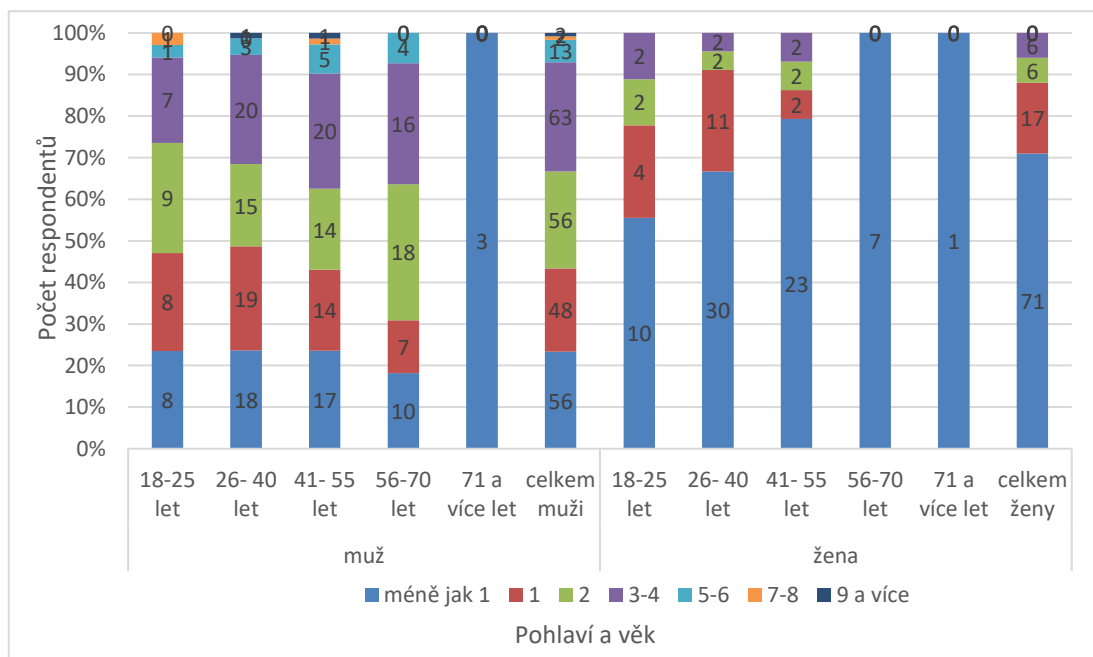
Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

U mužů není situace tak jednoznačná, jako u žen. 75 % mužů ve věku od 18-40 let uvedlo, že vypijí denně 1 a méně půllitru, 24 % mužů této věkové kategorie vypije od 2 až 4 půllitrů piva denně. Pouze 6 těchto mladých mužů ze 167 zúčastněných uvedlo konzumaci větší jak 5 půllitrů piva denně. Se zvyšujícím věkem je zde vidět trend vyšší spotřeby piva, kdy 54 mužů (70 %) ve věkové skupině 56 až 70 let uvedlo, že vypijí 2 a více půllitrů piva denně. Kategorii nejstarších mužů vzhledem k malému

vzorku respondentů nelze hodnotit. Hodnoty tohoto výzkumu slouží opět jako referenční hodnoty pro porovnání s výsledky výzkumu pořádaného v roce 2019.

Níže uvedený graf znázorňuje výsledky výzkumu z roku 2019 v rozdělení respondentů dle pohlaví a věku. Na tomto grafu můžeme vidět, že u skupiny mužů uvedlo konzumaci piva ve výši méně jak jeden půllitr piva za den 56 respondentů, což znamená 23 % ze všech zúčastněných mužů a 71 žen, což znamená 71 % všech zúčastněných žen. Konzumaci ve výši jednoho půllitru za den uvedlo 48 mužů a 17 žen. Celkem tedy konzumaci jednoho či méně jak jednoho půllitru piva za jeden den uvedlo 43 % mužů a 88 % žen z celkového počtu zúčastněných respondentů dle pohlaví. Největší skupinu u mužů tvoří skupina respondentů, která uvedla konzumaci 3 až 4 půllitrů piva za jeden den. Toto skutečnost uvedlo 63 mužů, což je 27 % zúčastněných mužů. Podíváme-li se dále na rozdíly mezi jednotlivými věkovými kategoriemi respondentů, na první pohled můžeme z grafu vidět, že u žen postupně s přibývajícím věkem roste skupina těch, které vypijí jeden a méně než jeden půllitr piva denně na úkor vyšší spotřeby. U mužů je situace opačná a poměr nižší spotřeby se s přibývajícím věkem snižuje. Zatímco u skupiny mužů ve věku 26 až 40 let dosahuje skupina těch, kteří vypijí jeden či méně jak jeden půllitr piva denně hodnoty 47 % u skupiny 56 až 70 let je tato hodnota již pouze 31 % zúčastněných respondentů dle věku. Skupiny nejstarších respondentů ve věku nad 70 let nelze hodnotit z důvodu nízkého počtu zúčastněných respondentů.

Graf 8: Kolik půllitrů piva průměrně vypijete za jeden den?

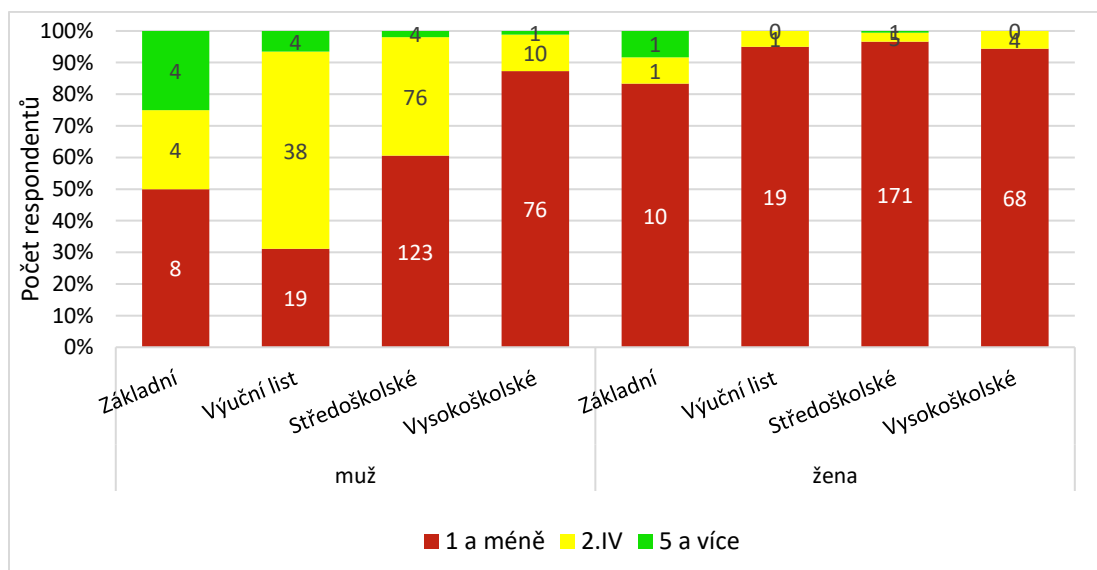
Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Při porovnání výsledků výzkumu z roku 2016 a 2019 můžeme konstatovat, že u kategorie žen, které uvedly konzumaci piva ve výši jednoho či méně jak jednoho püllitru piva za jeden den, došlo ke snížení tohoto podílu z 96 % v roce 2016 na 88 % v roce 2019. Situace u mužů je obdobná jako u žen, kdy také došlo ke snížení procenta zástupců této kategorie z 61 % v roce 2016 na 43 % v roce 2019. Pokud porovnáme dosažené hodnoty v jednotlivých věkových kategoriích respondentů, docházíme k závěru, že ve všech věkových kategoriích došlo k přesunu respondentů, kteří konzumují jeden či méně jak jeden püllitr piva za jeden den do kategorie, která konzumuje průměrně 2 až 4 püllitry piva za jeden den.

Neméně zajímavým pohledem je rozdělení množství vypitého piva dle vzdělání. Níže uvedený graf znázorňuje výsledky výzkumu z roku 2016. Údaje získané v tomto výzkumu budou sloužit jako referenční hodnoty pro porovnání s výsledky výzkumu pořádaného v červnu 2019.

Z grafu vyplývá, že situace u žen se nemění a můžeme říci, že faktor vzdělání neovlivňuje množství konzumovaného piva. U mužů jsou rozdíly dle vzdělání patrné. 40 % mužů se základním vzděláním uvedlo, že vypije 1 a méně püllitrů piva denně, zbylých 60 % zkonsumuje 2 a více püllitrů piva denně. U kategorie vyučených je těch, co vypijí 2 až 4 püllitry piva denně téměř 60 %. 123 středoškolsky vzdělaných mužů uvedlo, že vypijí 1 a méně püllitrů piva denně, zbylých 40 % zkonsumuje 2 a více püllitrů piva denně. Pouze 10 vysokoškolsky vzdělaných, což je 11 % zúčastněných mužů této kategorie, uvedlo konzumaci 2 a více püllitrů piva denně. Situaci u mužů lze zhodnotit, že muži s maturitou vypijí méně piva než muži s nižším vzděláním.

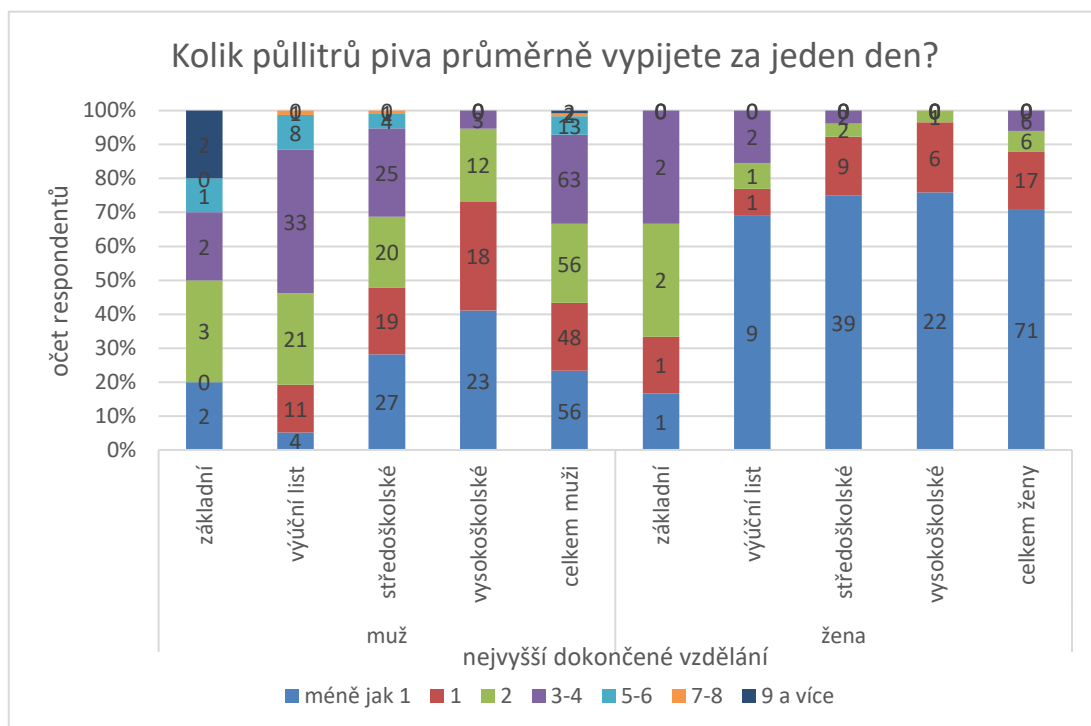
Graf 9: Spotřeba piva dle vzdělání

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2016

Výsledky výzkumu pořádaného v červnu 2019 znázorňuje níže uvedený graf. Na otázku: “Kolik püllitrů piva průměrně denně vypijete?”, uvedlo odpověď méně jak jeden püllitr za den 56 mužů a 71 žen, což znamená 23,3 % mužů a 71 % respondentů, kteří odpověděli na tuto otázku. Konzumaci ve výši právě jeden püllitr piva za den uvedlo 48 mužů a 17 žen, což představuje 20 % mužů a 17 % žen. Celkem tedy konzumaci jednoho či méně jak jednoho püllitru piva za den uvedlo 43 % mužů a 88 % žen.

Graf 10: Kolik püllitrů piva průměrně vypijete za jeden den?

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Podíváme-li se na množství konzumovaného piva dle vzdělání můžeme na první pohled vidět, že faktor vzdělání u žen nehraje roli a podíl konzumentů dle množství konzumovaného piva je u všech skupin téměř stejný. U mužů je možné vypožorovat, že množství konzumovaného piva se snižuje se zvyšujícím se vzděláním. Zatímco skupina mužů se výučním listem uvedla spotřebu jednoho a méně jak jeden püllitr piva denně celkem v 15 případech, což znamená 19 % všech mužů, skupina vysokoškolsky vzdělaných mužů tuto skutečnost uvedla ve 41 případech, což znamená 73 % ze všech vysokoškolsky vzdělaných mužů, kteří odpověděli na tuto otázku a tvoří tak nejsilnější skupinu v rámci vysokoškolsky vzdělaných mužů. Naopak nejsilnější skupinu mužů s výučním listem tvoří respondenti, kteří uvedli průměrnou denní spotřebu 3 až 4 püllitry piva. Tuto skutečnost uvedli celkem v 33 případech, což představuje 42 % mužů s výučním listem.

6.2 Vliv ceny piva na konzumaci piva občany ČR

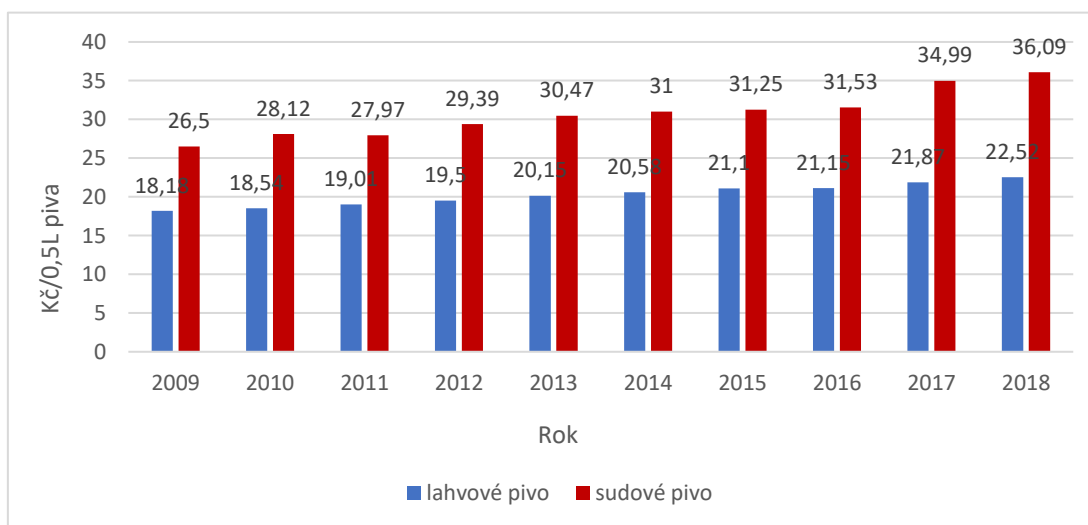
Na výši spotřeby piva konzumenty má vliv řada faktorů. Jedním z nich je bezesporu akceptovatelnost ceny piva a s tím související množství zkonsumovaného piva.

V této části diplomové práce je provedena analýza vývoje průměrné ceny lahvového a čepovaného sudového piva v letech 2009 až 2018, dále pak vývoj hrubé mzdy v letech 2009 až 2018. K této analýze jsou použita statistická data zveřejněná na stránkách Českého statistického úřadu. Navazující části, které čerpají z údajů na základě provedeného vlastního výzkumu v červnu 2019, řeší problematiku vlivu ceny na množství zkonsumovaného piva samotnými pivaři.

6.2.1 Vývoj ceny piva v letech 2009 až 2018

V tomto období došlo k výraznému nárůstu ceny lahvového i čepovaného sudového piva. Níže uvedený graf znázorňuje průměrnou cenu 0,5 l lahvového a čepovaného sudového piva v letech 2009 až 2018. Pro sestrojení grafu jsou použita data o průměrných cenách lahvového a čepovaného sudového piva zveřejněných na stránkách Českého statistického úřadu.

Graf 11: Porovnání ceny lahvového a čepovaného sudového piva v letech 2009-2018

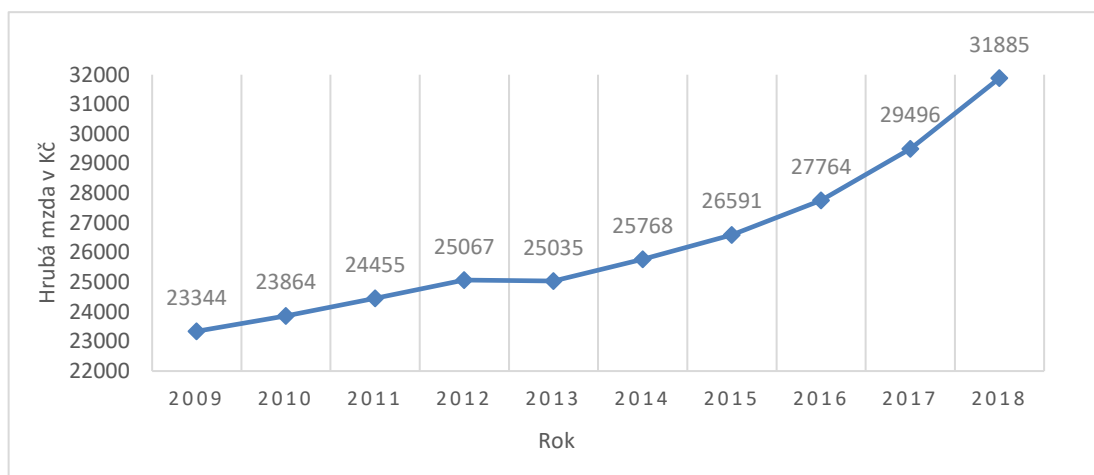

Zdroj: Vlastní zpracování z dat ČSÚ

6.2.2 Vývoj hrubé mzdy v letech 2009 až 2018

Pro posouzení kupní síly obyvatelstva v jednotlivých letech 2009 až 2018 bude použito dat o průměrné hrubé mzdě dosažené v jednotlivých letech. Ostatní kategorie obyvatelstva, které nepobírají hrubou mzdu nebudou v této kapitole řešeny. Předpokladem je, že většina pivařů je zaměstnána a pobírá mzdu.

Graf 12: Vývoj hrubé mzdy v letech 2009–2018

Zdroj: Vlastní zpracování z dat ČSÚ

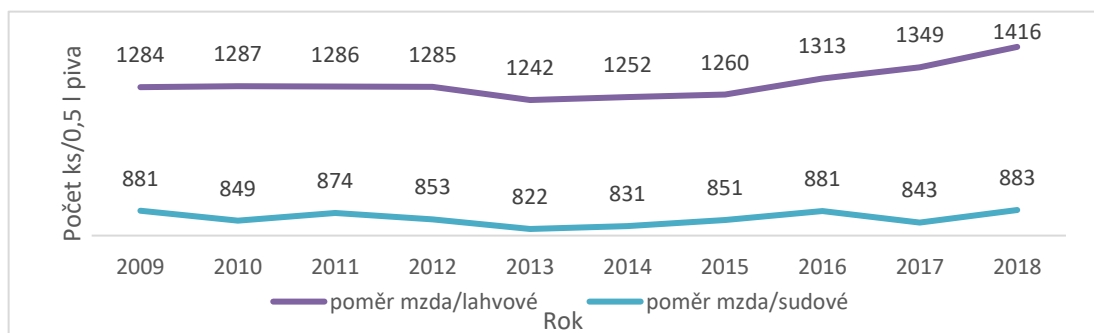
Jak můžeme vidět ve výše uvedeném grafu sestrojeného z dat zveřejněných Českým statistickým úřadem, vývoj mezd v posledním desetiletí zaznamenal velký růst. V roce 2009 dosahovala průměrná hrubá mzda v České republice hodnoty 23344 Kč a v roce 2018 již 31855 Kč, což je zvýšení v rámci deseti let o 37 %. Největší nárůst můžeme vysledovat mezi roky 2017 a 2018, kdy se jedná dokonce o meziroční nárůst na úrovni 8 %.

V následující části dojde k porovnání ceny piva a průměrné mzdy dosažené v jednotlivých letech 2009 až 2018.

6.2.3 Porovnání ceny lahvéového a čepovaného piva s průměrnou mzdou

Z výše uvedených dat o ceně piva a výši průměrné mzdy v jednotlivých letech je možné zjistit, jaké množství piva by bylo možné teoreticky koupit z celé dosažené mzdy. Tento údaj je samozřejmě zkreslen tím, že není uvažován vývoj cen ostatních výdajových položek spotřebitelů.

Graf 13: Poměr dosažené hrubé mzdy a ceny piva v letech 2009–2018

Zdroj: Vlastní zpracování z dat ČSÚ

Z výše uvedeného grafu můžeme vyčíst, že poměr průměrné hrubé mzdy a ceny čepovaného piva dosahuje mezi lety 2009 a 2018 celkem stabilní úrovně. Porovnáme-li údaj z roku 2009, kdy by si teoreticky mohl spotřebitel ze své měsíční mzdy v průměru koupit 881 kusů piva o objemu 0,5 l čepovaného v restauraci ze sudu, v roce 2018 pak 883 kusů čepovaného piva o objemu 0,5 l.

Jiná situace je však u piva lahvého, kdy z výše uvedeného grafu můžeme vyčíst, že lahvé pivo se stává postupem času spotřebitelům dostupnější. Zatímco v roce 2009 si mohl v průměru každý spotřebitel ze své celé měsíční mzdy koupit 1284 kusů lahvého piva o objemu 0,5 l, v roce 2018 to bylo již 1416 kusů tohoto piva.

Toto jednoduché porovnání by mohlo být vysvětlením zvyšující se spotřeby lahvého piva vypitého mimo restaurační zařízení na úkor piva vypitého v hospodách a restauracích.

6.2.4 Porovnání cen lahvého a čepovaného sudového piva

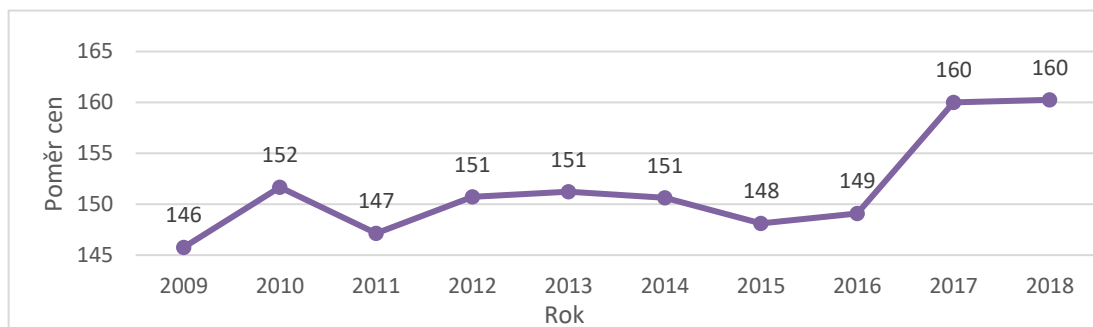
Čepované pivo bylo vždy a je dražší než lahvé. Pokud se zamyslíme nad důvodem a porovnáme náklady spojené se způsobem balení piva, docházíme k závěru, že:

- Sud je objemově nepoměrně větší a určitě je snadnější jej sanitovat,
- přeprava sudu není ekonomicky tak nákladná, jako přeprava skleněných lahví,
- sud jako obal je dražší, ale nepodléhá jistě takovému opotřebení jako sklo lahví,
- sud není opatřen etiketou,
- naplnit sud je jednodušší než plnit jednotlivé lahve.

Tyto výše uvedené skutečnosti znamenají, že pivo ve větším balení by mělo být levnější než pivo v lahvích. Opak je však pravdou. Důvodem vyšší ceny piva určeného k čepování v restauračních zařízeních je fakt, že v ceně tohoto piva jsou započítány také náklady na sklo, popelníky, výčepy, slunečníky, markýzy, distribuci, prezentaci a jiný servis, které pivovary restauračním zařízením nabízejí (Mořický, 2012). Cena pro konečného spotřebitele však dále zahrnuje vlastní náklady a marže restauračních zařízení.

Z grafu, který znázorňuje vývoj ceny lahvého a čepovaného sudového piva v letech 2009 až 2018 je také patrné, že postupem času dochází k neustálému zvětšování rozdílu mezi cenami lahvého a čepovaného piva. Zatímco v roce 2009 bylo 0,5 l čepovaného piva dražší o 8,32 Kč/0,5 l, v roce 2018 činil tento rozdíl již 13,57 Kč.

Pro analýzu trendů ve spotřebě piva je však více, než pouhý rozdíl cen čepovaného a lahvého piva, vypovídající poměr cen čepovaného a lahvého piva v jednotlivých letech. Níže uvedený graf znázorňuje poměr cen čepovaného a lahvého piva vyjádřený v procentech.

Graf 14: Poměr cen lahrového a čepovaného sudového piva v roce 2009–2018

Zdroj: Vlastní zpracování z dat ČSÚ

Z těchto údajů je možné vyčíst, že v roce 2009 byla cena 0,5 l čepovaného piva dražší o 46 % než cena 0,5 l lahrového piva. V letech 2010 až 2016 se tento poměr pohyboval celkem konstantě, kdy cena čepovaného piva dosahovala cca 150 % ceny lahrového piva. V letech 2017 a 2018 se však rozdíl mezi cenou lahrového a čepovaného piva dále prohloubil, kdy cena čepovaného piva dosáhla úrovně 160 % ceny lahrového piva. Tomuto faktu by bylo možné přisoudit statisticky dokázané stálé snižování spotřeby piva v restauracích ve prospěch domácí spotřeby piva lahrového.

Jak však vnímají tento cenový vývoj samotní konzumenti piva je předmětem mého dalšího zkoumání.

6.2.5 Množství zkonsumovaného piva v závislosti na ceně piva

Množství konzumovaného piva je ovlivněno mnoha faktory. Jedním z nich je bezesporu souvislost konzumace piva v závislosti na jeho ceně. Níže uvedený graf znázorňuje výsledky výzkumu provedeného v červnu 2019. Součástí tohoto výzkumu je i otázka zaměřená na množství vypitého piva v závislosti na ceně piva. Na otázku: „Ovlivňuje cena piva množství Vámi konzumovaného piva?“, odpovědělo celkem 329 respondentů, z toho 224 mužů a 105 žen. Své ovlivnění cenou uvedlo celkem 93 respondentů, což je necelých 30 % zúčastněných.

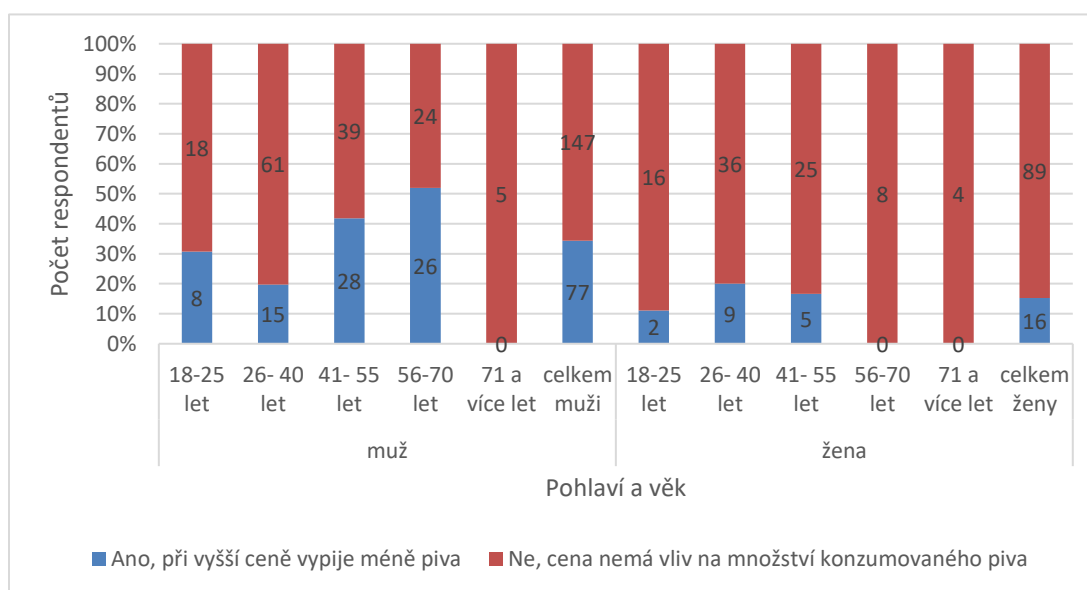
Graf 15: Ovlivňuje cena piva množství Vámi konzumovaného piva?

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Pokud se podíváme na odpovědi respondentů v rozdělení dle pohlaví a věku, můžeme ve výsledcích vidět významné rozdíly. Níže uvedený graf znázorňuje odpovědi respondentů v rozdělení do pěti věkových kategorií mužů a žen. Z grafu je patrné, že větší vliv ceny na množství konzumovaného piva uvádějí muži, kde tuto skutečnost uvedlo 77 respondentů, což je 34 % zúčastněných mužů. V kategorii žen uvedlo ovlivnění cenou pouze 16 respondentů, což znamená 15 % zúčastněných.

Za pozornost stojí i zjištění, jaký je rozdíl v citlivosti na cenu při konzumaci piva mezi jednotlivými věkovými kategoriemi respondentů. Z níže uvedeného grafu je možné vyčíst, že nejcitlivější skupinou je věková kategorie 56 až 70 let, kdy tuto skutečnost uvedlo téměř 52 % mužů. U žen bylo dosaženo nejvyšší hodnoty 20 % u věkové kategorie 26 až 40 let, kde souvislost množství konzumovaného piva v závislosti na jeho ceně uvedlo 9 žen z 45 zúčastněných respondentek. Věkovou kategorii nad 70 let nelze hodnotit, jelikož na otázku souvislosti množství konzumovaného piva s jeho cenou odpovědělo pouze 9 respondentů.

Graf 16: Ovlivňuje cena množství Vámi konzumovaného piva?

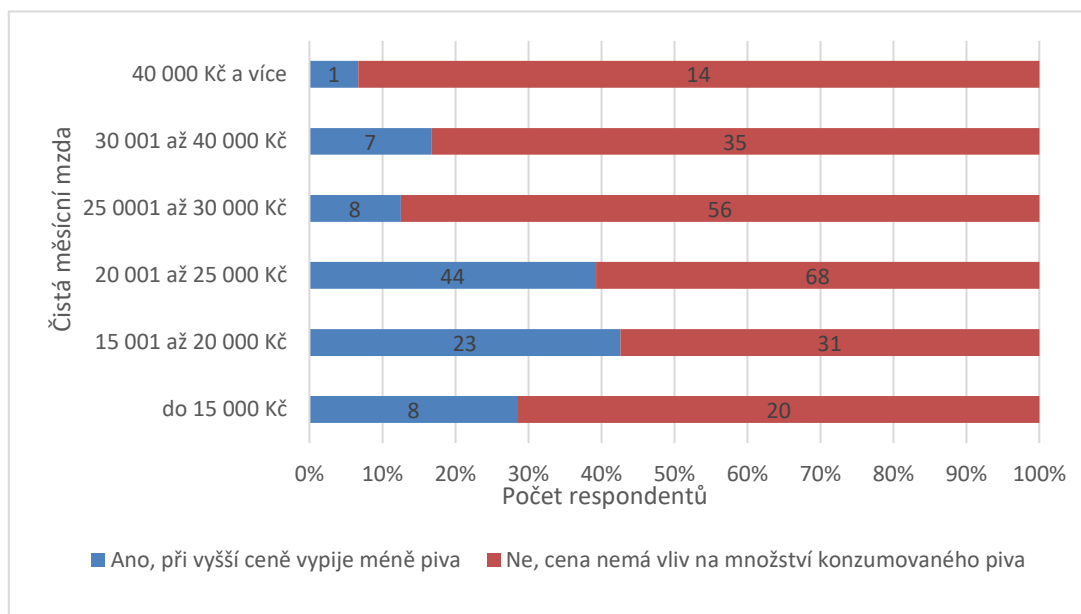

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Nejzajímavějším pohledem na získaná data, je však rozdělení respondentů do skupin dle dosažené průměrné mzdy. Níže uvedený graf znázorňuje rozdělení respondentů do šesti skupin dle dosažené průměrné měsíční mzdy. Zde můžeme vidět velký rozdíl v citlivosti na cenu mezi skupinami respondentů. Nejcitlivější skupinou jsou respondenti, jejichž čistý měsíční příjem dosahuje výše v rozmezí 15001 až 20000 Kč. Tito respondenti uvedli na otázku ovlivnění cenou při konzumaci piva odpověď „ano“ ve 23 případech, což je téměř 43 % zúčastněných respondentů

této skupiny. Druhou velmi významnou skupinu tvoří respondenti s výší příjmu mezi 20001 až 25000 Kč, kdy závislost konzumace piva na jeho ceně uvedlo 44 respondentů, tj. 39 % zúčastněných. Naopak nejméně citlivou skupinou jsou respondenti, jejich čistý příjem je vyšší jak 40 000 Kč za měsíc.

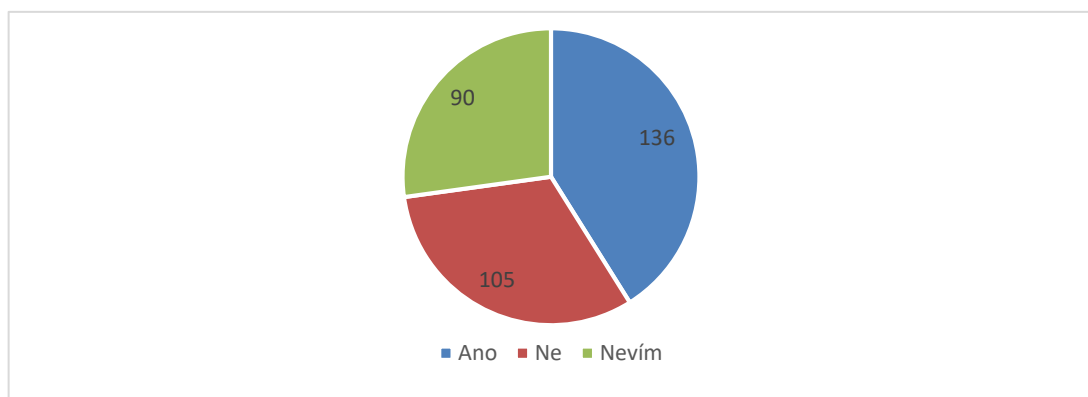
Graf 17: Ovlivňuje cena piva množství Vámi konzumovaného piva?

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Součástí výzkumu provedeného v roce 2019 byla také otázka související s vývojem ceny piva a dosažených průměrných příjmů. Na otázku: „Myslíte, že pivo se stává postupem času dražší ve vztahu k Vaším příjmům?“ odpovědělo celkem 331 respondentů, přičemž 136 z nich, tj. 41 % uvedlo, že cena piva roste rychleji než jejich příjem. Zjištěné výsledky ukazuje níže uvedený graf.

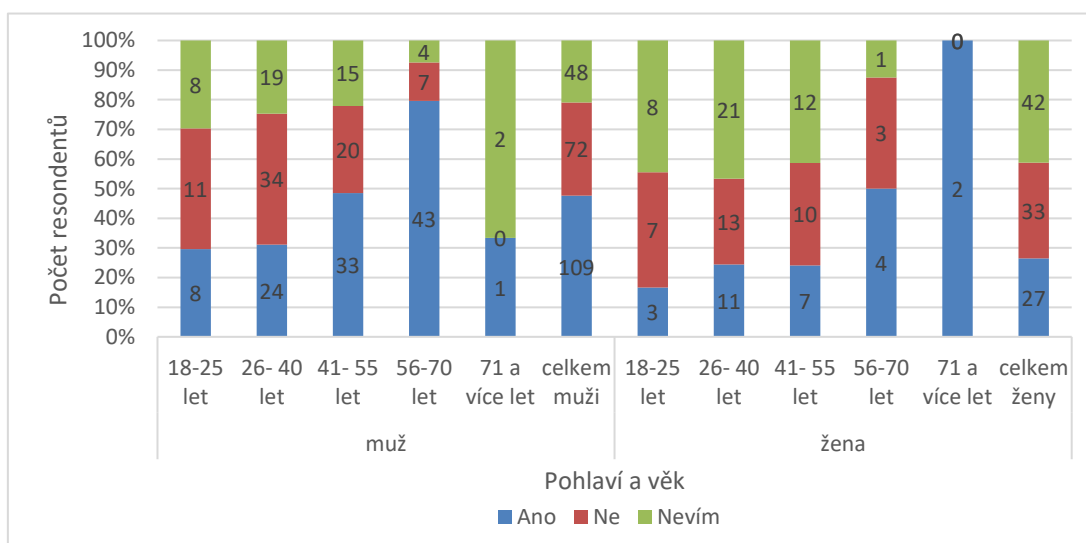
Graf 18: Myslíte, že pivo se stává postupem času dražší ve vztahu k Vaším příjmům?

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Rozdělením respondentů do skupin dle pohlaví docházíme k závěru, že domněnku rychleji rostoucí ceny piva vzhledem k dosaženému příjmu uvádějí častěji respondenti z řad mužů, kde tuto skutečnost uvedlo celkem 47,6 % mužů oproti ženám, které uvedly souhlasné stanovisko pouze v 27 případech, což je 26,5 % zúčastněných. Podrobnějším rozdělením na věkové kategorie můžeme vidět, že u obou pohlaví ve věkové kategorii 56 až 70 let uvádí souhlasné stanovisko největší část respondentů, kdy u mužů tuto skutečnost uvedlo 43 respondentů, což je 80 % zúčastněných a u žen 50 % respondentek. Skupinu respondentů starších 71 let nelze hodnotit vzhledem k malému vzorku zúčastněných.

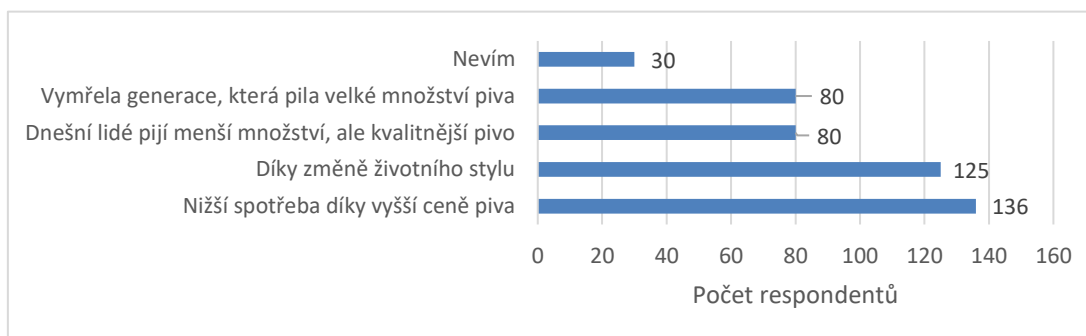
Graf 19: Myslíte, že pivo se stává postupem času dražší ve vztahu k Vaším příjmům?

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

S problematikou ceny piva souvisí v rámci provedeného výzkumu v roce 2019 i otázka, týkající se zjištění, co si respondenti myslí, že je příčinou poklesu spotřeby piva v České republice.

Graf 20: Co si myslíte, že je příčinou poklesu spotřeby piva v ČR?

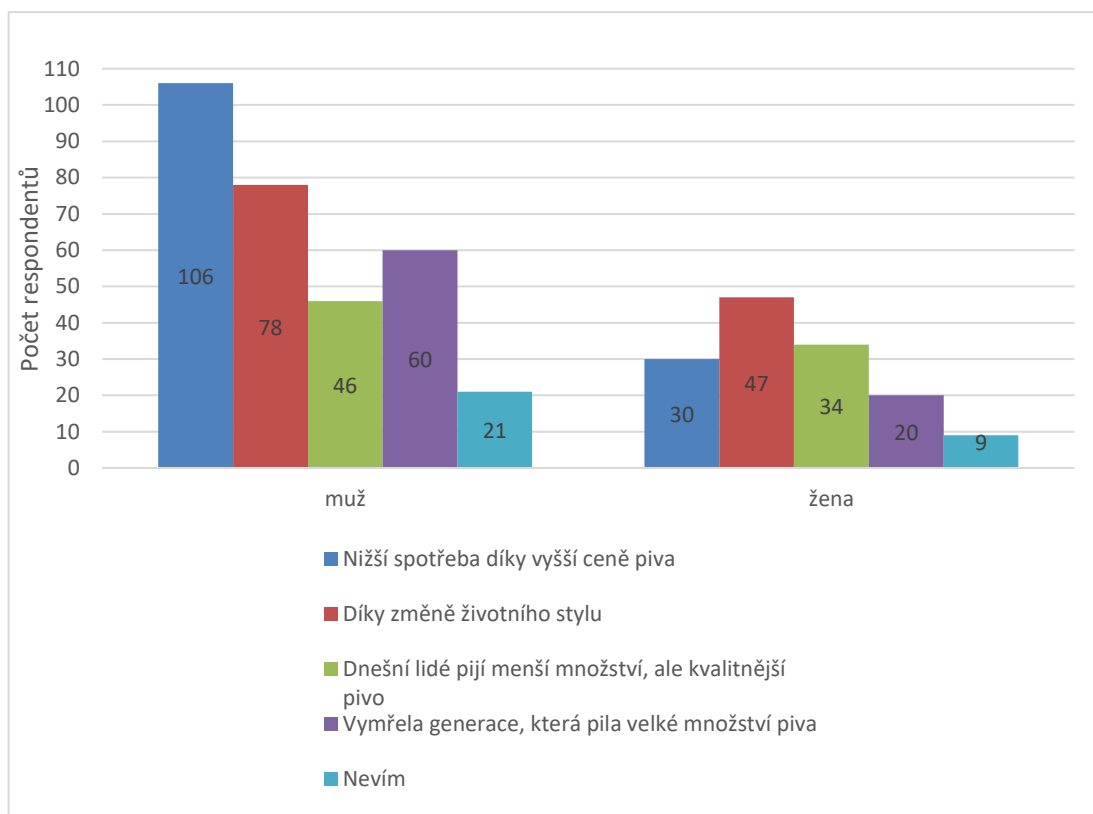

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Jednou z nabízených možností byla odpověď: „Nižší spotřeba díky vyšší ceně piva“. A právě tato odpověď byla respondenty uvedena nejčastěji. Níže uvedený graf znázorňuje odpovědi respondentů, kde příčinu poklesu spotřeby piva v ČR z důvodu vyšší ceny piva uvedlo celkem 136 respondentů.

Při rozdělení respondentů dle pohlaví, můžeme opět vidět, že ovlivnění cenou při spotřebě piva v České republice uvádějí častěji muži než ženy. Tuto skutečnost uvedlo 106 mužů a 30 žen.

Graf 21: Co si myslíte, že je příčinou poklesu spotřeby piva v ČR?

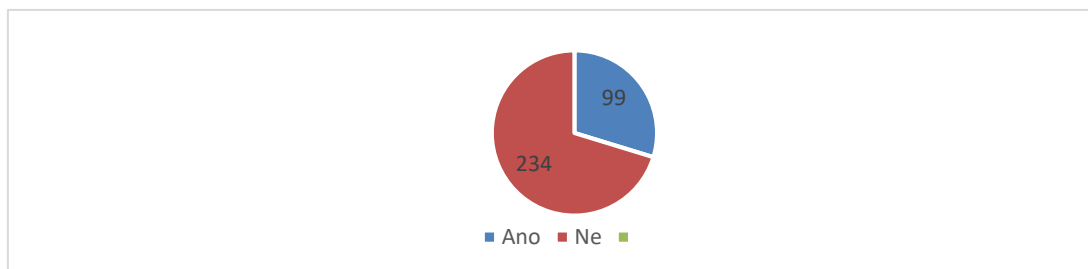
Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

6.2.6 Výběr mezi čepovaným a baleným pivem na základě ceny piva

Jak již bylo výše uvedeno, postupem času dochází ke zvyšování ceny lahvého i čepovaného sudového piva. Z výše uvedené analýzy vyplývá, že cena lahvého piva roste pomaleji než cena čepovaného sudového piva. Poměr mezi cenou čepovaného sudového a lahvého piva se zvýšil mezi roky 2016 a 2017 o 10 %. Cena čepovaného sudového piva v roce 2017 a 2018 dosáhla 160 % ceny lahvého piva. Jak tento fakt vnímají spotřebitelé je předmětem mého zkoumání.

V rámci vlastního výzkumu provedeného v červnu 2019, byla také otázka týkající se vlivu ceny piva na výběr mezi čepovaným a baleným pivem. Výsledky výzkumu ukazuje níže uvedený graf.

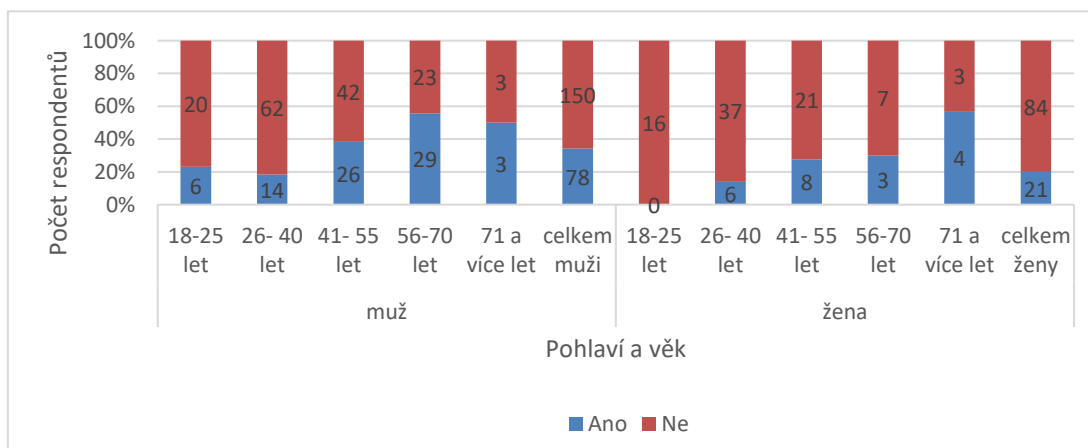
Graf 22: Ovlivňuje cena pivaVáš výběr mezi čepovaným a baleným pivem? (počet respondentů)

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Na tuto otázku odpovědělo celkem 333 respondentů, z toho 228 mužů a 105 žen. Souhlasné stanovisko uvedlo pouze 99 respondentů, což je necelých 30 % zúčastněných, z toho 21 žen, tj. 20 % ze zúčastněných respondentek a 78 mužů, tj. 34 % z odpovídajících respondentů. Při rozdělení respondentů do věkových kategorií můžeme vidět významné rozdíly. Z níže uvedeného grafu můžeme vyčíst, že skupina respondentů z řad mužů ve věku 56 až 70 let uvedla ovlivnění cenou při výběru mezi čepovaným a baleným pivem ve 29 případech, což je 56 % zúčastněných respondentů. U žen dosáhla maximální hodnoty také věková skupina mezi 56 až 70 lety, její hodnota však dosáhla pouze 30 %. Nejnižší ovlivnění cenou při výběru mezi čepovaným a baleným pivem uvedla shodně u obou pohlaví věková skupina 18 až 25 let. Věkovou skupinu starších 70 let nelze hodnotit z důvodu malého počtu zúčastněných respondentů.

Graf 23: Ovlivňuje cena piva Váš výběr mezi čepovaným a baleným pivem?

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

6.3 Změny spotřebního chování obyvatel ČR související s konzumací piva

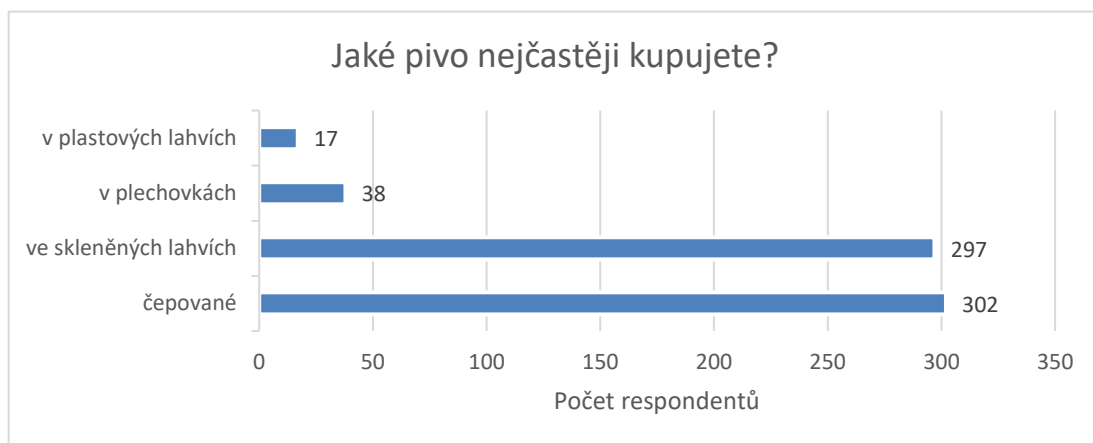
V současnosti se často nadšeně mluví o „renesanci“ či „revoluci“ piva, což může působit podivně, protože pivo tu bylo stále a nikdy nikam nezmizelo. Mění se, ale způsob, jakým o pivu přemýšlíme, jeho všestrannost, chuť, síla, potenciál, a dokonce i jeho místo ve společnosti (Ferguson, 2016).

Tato část diplomové práce je zaměřena na preference spotřebitelů z pohledu místa konzumace piva a preferenci druhů piv. Data v této části jsou čerpána z vlastního výzkumu, provedených v roce 2016 a 2019 a dále pak z průzkumů prováděným Centrem pro výzkum veřejného mínění v letech 2004 až 2018.

6.3.1 Preference čepovaného či piva ve spotřebitelském balení

Níže uvedený graf znázorňuje údaje získané na základě vlastního výzkumu z roku 2016, zaměřeným na konzumaci piva 654 zúčastněných respondentů. Výzkum byl uskutečněn pro účely seminární práce a získaná data slouží jako referenční hodnoty pro srovnání s výsledky výzkumu pořádaného v červnu 2019, kterého se zúčastnilo 348 respondentů.

Graf 24: Jaké pivo nejčastěji kupujete?

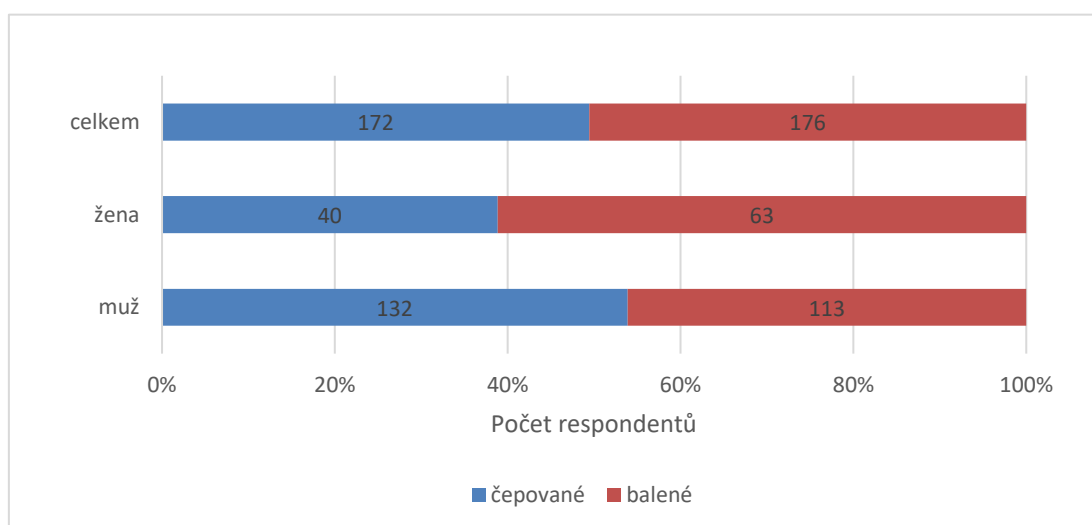
Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2016

Z grafu je možné vyčíst, že 46 % všech respondentů uvedlo, že nejvíce kupuje pivo čepované a 45 % pivo ve skleněných lahvích. Zbýlých necelých 9 % kupuje pivo v plechovkách a plastových lahvích. Celkem tedy pivo balené kupuje 54 % respondentů.

Níže uvedený graf znázorňuje výsledky výzkumu z roku 2019. Součástí tohoto výzkumu byla respondentům položena otázka: „Kde a jaké nejčastěji pijete pivo?“ Na tuto otázku odpovědělo celkem 348 respondentů, z toho 245 mužů a 103 žen.

Z grafu je možné vyčíst, že 172 respondentů uvedlo, že nejčastěji pije pivo čepované, což znamená 49 % ze všech odpovídajících respondentů a 176 respondentů pivo ve spotřebitelském balení, což představuje 51 % ze všech získaných odpovědí na tuto otázku. Při rozdělení respondentů dle pohlaví můžeme vidět, že skupina mužů vykazuje vyšší procento konzumace čepovaného piva než skupina žen. Preferenci čepovaného piva uvedlo 132 mužů, což znamená 54 % ze všech odpovídajících mužů a 40 žen, což znamená 39 % ze všech žen, které odpověděly na tuto otázku.

Graf 25: Jaké nejčastěji pijete pivo?

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Položená otázka, zkoumající preferenci druhu piva nebyla v jednotlivých výzkumech položena shodně, nicméně pro zjištění procenta konzumentů, kteří preferují čepované pivo je dostačující a získaná data je možné mezi roky porovnat.

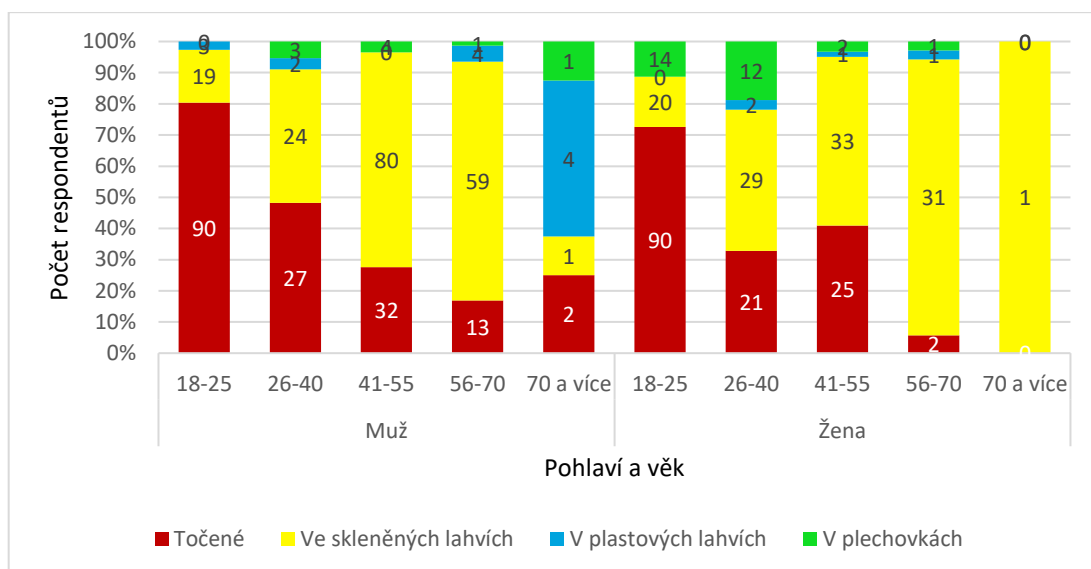
Při porovnání výsledků výzkumů z roku 2016 a 2019 můžeme konstatovat, že podíl konzumentů, kteří preferují čepované pivo se mezi lety 2016 a 2019 mírně změnil ve prospěch čepovaného piva. V roce 2016 tuto skutečnost uvedlo 46 % respondentů, v roce 2019 tato hodnota dosáhla úrovně 49 % respondentů.

6.3.2 Preference čepovaného či baleného piva dle pohlaví a věku

Na níže uvedeném grafu můžeme vidět výsledky výzkumu z roku 2016. Tyto výsledky opět slouží jako referenční hodnoty pro porovnání s výsledky výzkumu pořádaného v roce 2019.

Při pohledu na níže uvedený graf, který znázorňuje detail spotřeby dle pohlaví a věku dle průzkumu z roku 2016 vidíme, že mladí preferují čepované pivo, zatímco starší generace kupuje častěji levnější pivo ve skleněných lahvích.

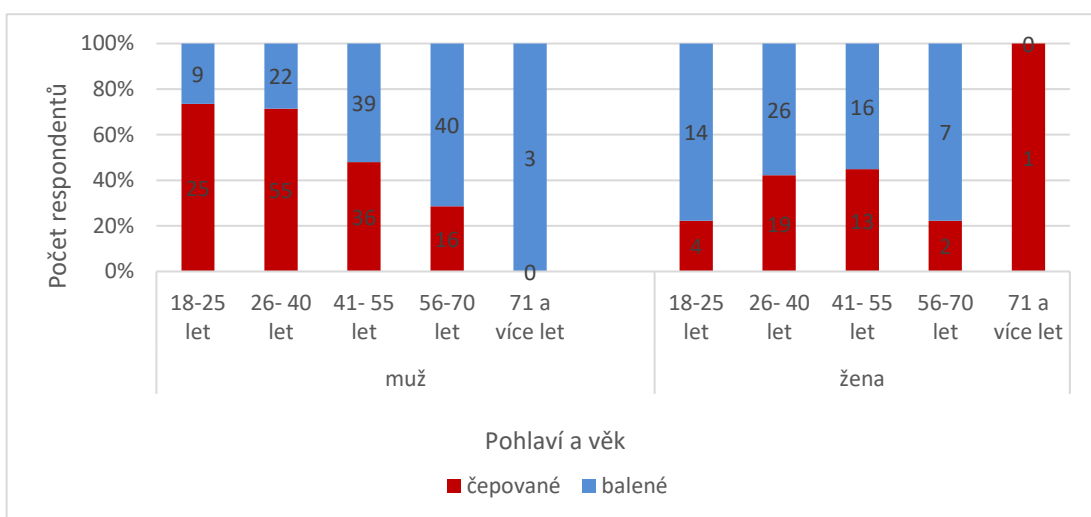
Graf 26: Výběr čepovaného či baleného piva

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku v roce 2016

Součástí výzkumu pořádaného v červnu 2019 byla také otázka týkající se preference čepovaného piva či piva ve spotřebitelském balení. Na tuto otázku: „Jaké nejčastěji pijete pivo?“ odpovědělo všech 348 zúčastněných respondentů. Výsledky tohoto výzkumu ukazuje níže uvedený graf.

Graf 27: Jaké nejčastěji pijete pivo?

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Z grafu je možné na první pohled vidět, že u mužů se spotřeba čepovaného piva snižuje s přibývajícím věkem, kdy respondenti ve věku 18 až 25 let uvedli preferenci čepovaného piva celkem v 25 případech, což znamená 74 % zúčastněných mužů, u kategorie 56 až 70 let tuto skutečnost uvedlo 16 mužů, což je pouze 29 % ze všech

zúčastněných v této věkové kategorii. U žen je situace opačná, kdy nejmladší ženy vykazují konzumaci čepovaného piva ve výši 22 % zúčastněných, zatímco ženy ve věku 41 až 55 let uvedly tuto skutečnost ve 13 případech, což znamená 45 % všech zúčastněných žen v této věkové kategorii. Kategorie žen 56 až 70 let uvedla shodnou konzumaci čepovaného piva jako skupina nejmladších žen, a to ve výši 22 %. Nejstarší skupiny respondentů nelze hodnotit vzhledem k malému počtu.

Pokud porovnáme výsledky získané oběma výzkumy, můžeme konstatovat, že ve většině věkových kategorií nedošlo k výrazné změně poměru preference mezi čepovaným a baleným pivem. Oba výzkumy také shodně vykazují u mužů s přibývajícím věkem úbytek těch, kteří preferují čepované pivo a u žen naopak stoupající tendenci této skutečnosti.

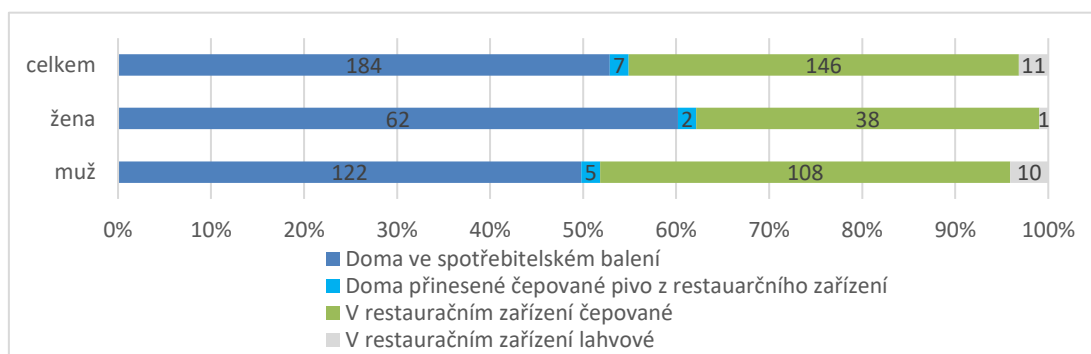
S preferencí čepovaného piva či piva ve spotřebitelském balení úzce souvisí i problematika místa konzumace piva.

6.3.3 Místo konzumace piva

Jak bylo uvedeno v teoretické části mé diplomové práce, dochází k neustálému snižování spotřeby piva v restauračních zařízeních.

Na otázku ve vlastním výzkumu pořádaného v roce 2016: „Kde nejčastěji pijete pivo?“ byla označena odpověď „doma“ u 360 (55 %) respondentů a zbylých 294 (45 %) uvedlo častější konzumaci piva mimo domov. Tyto hodnoty slouží jako referenční hodnoty pro porovnání zjištěných údajů z výzkumu pořádaného v červnu 2019, kde na otázku: „Kde a jaké nejčastěji pijete pivo“ odpovědělo celkem 348 respondentů. Otázka konzumace piva v restauračním zařízení či doma byla v rámci tohoto průzkumu rozšířena o informaci, zda respondenti pijí v restauraci čepované či lahvové pivo a zda doma pijí také donesené načepované pivo z restauračního zařízení. Níže uvedený graf ukazuje výsledky tohoto výzkumu.

Graf 28: Kde a jaké nejčastěji pijete pivo?

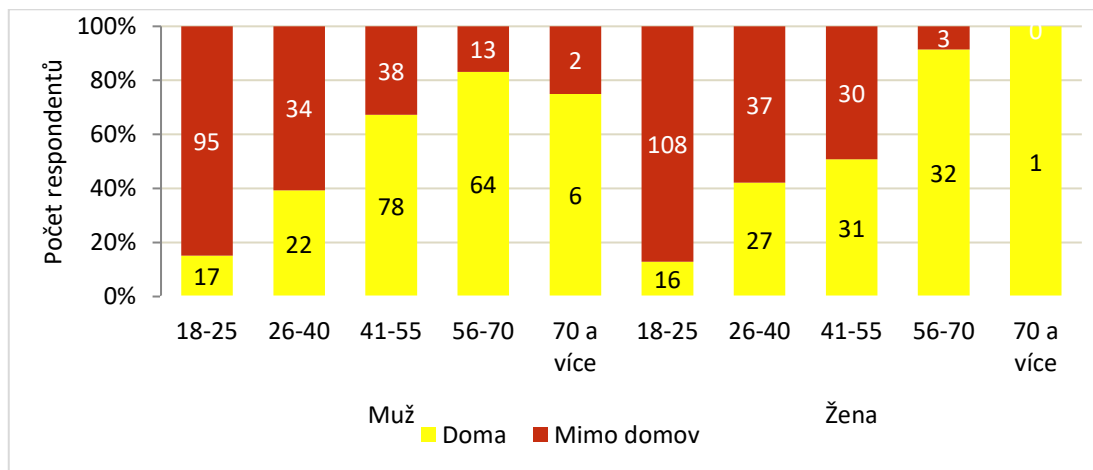

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Z výše uvedeného grafu je možné vyčíst, že 157 respondentů uvedlo častější konzumaci piva v restauračním zařízení, což znamená 45 % zúčastněných respondentů, zatímco častější konzumaci piva v domácím prostředí potvrdilo 191 respondentů, což je 55 % respondentů. Oba výzkumy vykazaly zcela shodná procenta respondentů.

Zajímavějším pohledem je však analýza nejčastějšího místa konzumace piva dle pohlaví a věku. Níže uvedený graf ukazuje výsledky výzkumu z roku 2016.

Graf 29: Místo konzumace piva dle pohlaví a věku

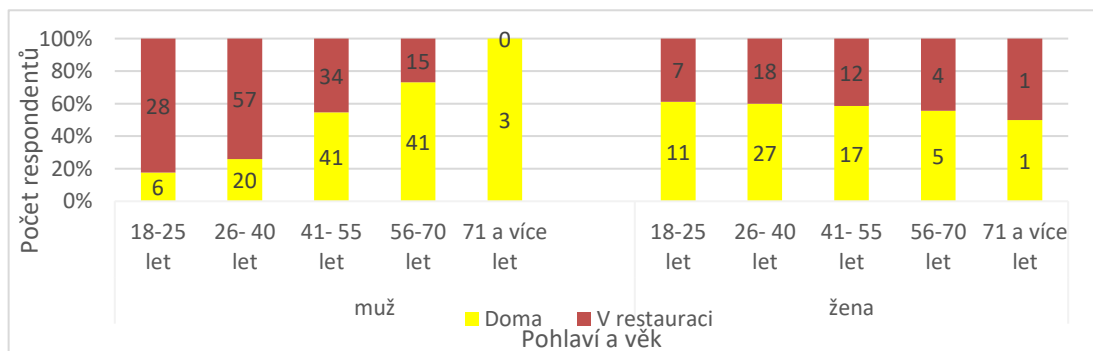

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2016

Zde již je vidět patrný rozdíl mezi věkovými kategoriemi. Zatímco u kategorie mladých do 40 let bez rozdílu pohlaví uvedlo 274 respondentů, tj. 77 %, že pivo pijí mimo domov, u kategorie starších 40 let je situace opačná. Odpověď mimo domov uvedlo pouze 86 respondentů, tj. 29 % z celkového počtu respondentů této věkové kategorie. Tyto údaje slouží jako referenční hodnoty pro porovnání s výzkumem pořádaným v červnu 2019.

Výsledky výzkumu z roku 2019 ukazuje níže uvedený graf.

Graf 30: Kde nejčastěji pijete pivo?

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Z výše uvedeného grafu můžeme vyčíst, že nejsilnější skupinou v konzumaci piva v restauračním zařízení je věková kategorie mužů v rozmezí 18 až 25 let, kdy tuto skutečnost uvedlo 28 mužů, což znamená 82,4 % zúčastněných v této věkové kategorii. Dále zde můžeme na první pohled vidět, že u mužů s přibývajícím věkem postupně ubývá těch, kteří preferují konzumaci piva v restauračním zařízení na úkor těch, kteří raději pijí pivo v domácím prostředí. Skupina mužů ve věku 56 až 70 let uvedla, že nejčastěji pijí pivo v restauračním zařízení již pouze v 15 případech, což je 27 % všech zúčastněných mužů v této věkové kategorii.

U žen je situace poněkud odlišná než u mužů. Ve všech věkových kategoriích žen dosahuje podíl těch, které preferují konzumaci piva v domácím prostředí téměř stejné hodnoty. Podíl konzumace piva v domácím prostředí se pohybuje mezi věkovými kategoriemi v rozmezí 50 až 61 % s tím, že s přibývajícím věkem ženy stále častěji preferují konzumaci piva v restauračním zařízení.

Při porovnání výsledků obou výzkumů docházíme k závěru, že na základě údajů získaných z obou výzkumů pořádaných v roce 2016 a 2019 lze konstatovat, že situace u mužů se mezi těmito roky nezměnila a s přibývajícím věkem se snižuje podíl mužů, kteří preferují pití piva v restauračním zařízení. U žen je situace poněkud odlišná, zatímco z výsledků výzkumu v roce 2016 vyplývá, že ženy s přibývajícím věkem preferují stále častěji konzumaci piva v domácím prostředí a mezi těmito věkovými kategoriemi je velký rozdíl. Nejmladší ženy uvedly konzumaci piva v domácím prostředí pouze v 17 případech, což je necelých 15 % žen této věkové kategorie, zatímco ženy ve věku 56-70 let uvedly tuto skutečnost v 64 případech, což je 83 % žen této věkové kategorie. Z výsledku výzkumu z roku 2019 je preference konzumace piva v domácím prostředí ve všech věkových kategoriích žen téměř shodná, podíly se pohybují v rozmezí 56 až 61 %.

Z výše uvedeného vyplývá, že trend častějšího pití piva v domácím prostředí je typický pro starší generaci, která preferuje levnější pivo než dražší čepované v restauračních zařízeních. U mladší generace však můžeme pozorovat trend opačný.

Jak uvedla pro časopis Pivo výkonná ředitelka Českého svazu pivovarů a sladoven Martina Ferencová, celý pivovarský sektor se snaží trend zvyšující se spotřeby doma vypitého piva zvrátit a povzbudit spotřebitele ke konzumaci čepovaného piva v oblíbených podnicích. Pivovary i restaurace nabízejí zákazníkům zážitky, kvůli kterým se budou vracet. Ať jsou to pivní speciály, párování piva s jídlem nebo setkání se sládky, také sportovní přenosy nebo různé akce pořádané přímo v hospodách (Uhlířová, 2016).

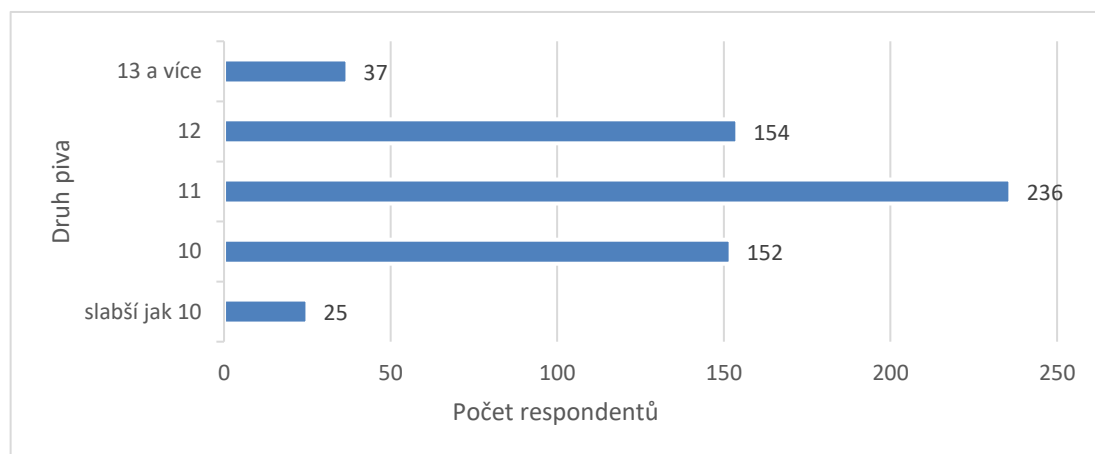
Restaurační zařízení nabízejí také často druhy pív, které není možné si koupit domů ve spotřebitelském balení. Touha poznávat nové druhy piva je charakteristickým rysem mladší generace. Vyhledávají především chuťově výraznější, a silnější piva, která jsou ale zároveň dražší. Znovuobjevením svrchně kvašených pív, lze konzumentům dopřát nespočetné množství chuťově velmi rozdílných a zajímavých druhů. (Horeka, 2017).

6.3.4 Preference stupňovitosti piva

Jak bylo uvedeno v teoretické části, stále dochází k postupnému zvyšování spotřeby vícestupňových pív na úkor pív slabších.

Níže uvedený graf ukazuje výsledky vlastního výzkumu z roku 2016, kterého se zúčastnilo 654 respondentů. Zde můžeme vyčíst, že pivo více jak desetistupňové preferuje 427 respondentů, což představuje 60 % zúčastněných.

Graf 31: Které pivo Vám nejvíce chutná dle stupňovitosti?

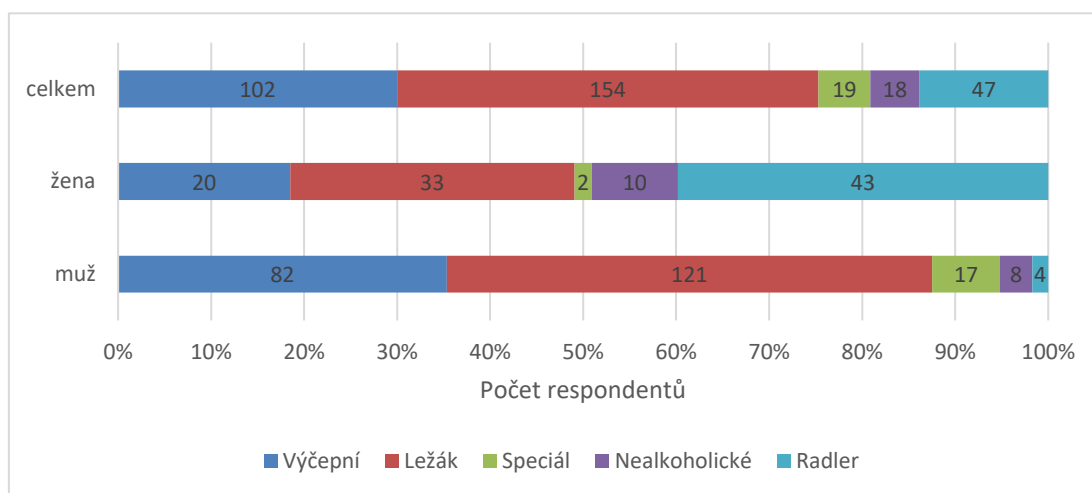
Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2016

Součástí výzkumu v červnu 2019 byla také otázka týkající se preference druhu piva. Na otázku: "Jaký druh piva preferujete?" odpovědělo celkem 340 respondentů, z toho 232 mužů a 108 žen. Níže uvedený graf znázorňuje výsledky tohoto výzkumu v celém vzorku respondentů a dále pak v rozdělení na muže a ženy.

Konzumaci výčepního piva, tedy 10° a méně uvedlo 82 mužů a 20 žen, což představuje pouze 35 % ze všech mužů, 19 % ze všech žen a 30 % ze všech respondentů bez rozdělení na pohlaví. Ležák a speciál, tedy pivo o stupňovitosti větší jak 10° uvedlo celkem 138 mužů a 35 žen, což představuje 60 % ze všech mužů a 33 %

z žen, které odpověděly na tuto otázku. Preferenci piva nealkoholického či piva ochuceného ovocnou šťávou uvedlo necelých 5 % mužů a 48 % žen. V celkovém vzorku respondentů konzumaci vícestupňových piv potvrdilo 173 respondentů, což je 51 % všech odpovídajících respondentů.

Graf 32: Jaký druh piva preferujete?

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Výsledky obou výzkumů nelze zcela porovnat, jelikož otázky, týkající se preference druhu piva nebyly v obou výzkumech koncipovány shodně. Ve výzkumu z roku 2016 respondenti odpovídali na otázku preference stupňovitosti piva, v roce 2019 na preferenci výčepního piva, ležáku, speciálu, nealkoholického piva a piva s ovocnou šťávou. Možné je však porovnat podíl konzumentů piva, kteří uvedli preferenci více jak desetistupňového piva. Ve výzkumu v roce 2016 uvedlo preferenci více jak desetistupňového piva 427 respondentů, což je 60 % zúčastněných respondentů a v roce 2019 tuto skutečnost uvedlo 173 respondentů, což znamená 51 % zúčastněných mužů a žen. Z porovnání vyplývá, že podíl těch, kteří konzumují vícestupňové pivo se snížil, nadále však platí, že konzumenti vícestupňových piv představují nejsilnější skupinu mezi konzumenty piva.

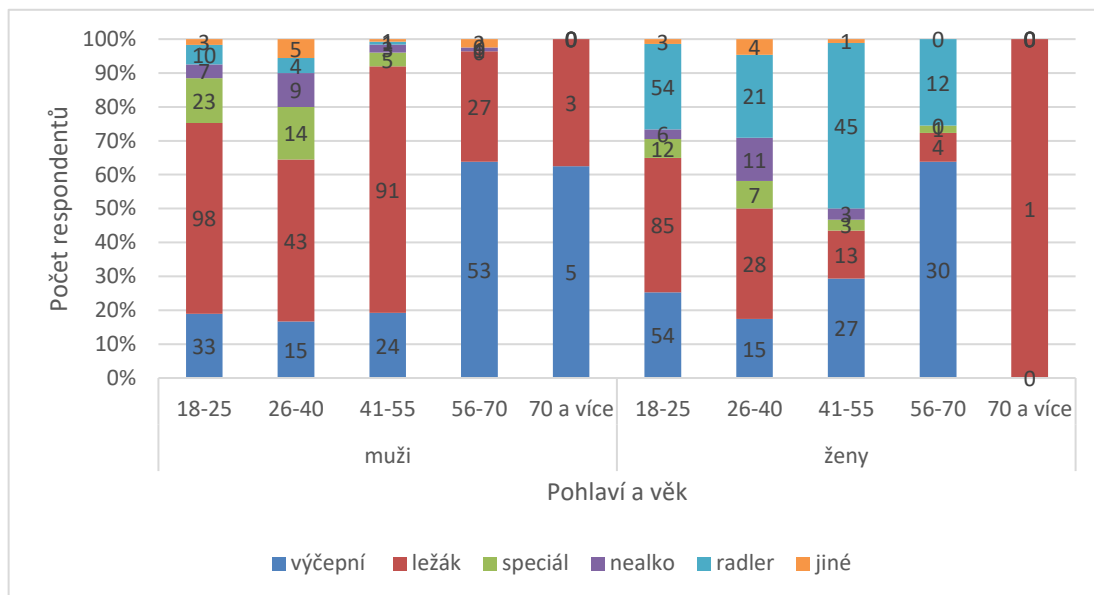
Zajímavějším pohledem na problematiku konzumace piva dle stupňovitosti, je v respondenti však rozdělení respondentů dle pohlaví a věku. Navazující kapitola se věnuje preferenci druhů piva dle pohlaví a věku.

6.3.5 Preference stupňovitosti piva dle pohlaví a věku

Níže uvedený graf znázorňuje výsledky vlastního průzkumu z roku 2016, kterého se zúčastnila 654 respondentů. Z grafu je možné vyčíst, že u mužů všech věkových kategorií od 18 až 55 let výrazně převyšuje spotřeba vícestupňových ležáků nad

ostatními druhy pív. Pouze skupiny starších mužů preferují levnější méně stupňové pivo výčepní. U žen je vyšší spotřeba vícestupňových pív viditelná pouze u skupiny nejmladších, u ostatních věkových kategorií převažuje spotřeba nealkoholického a výčepního piva.

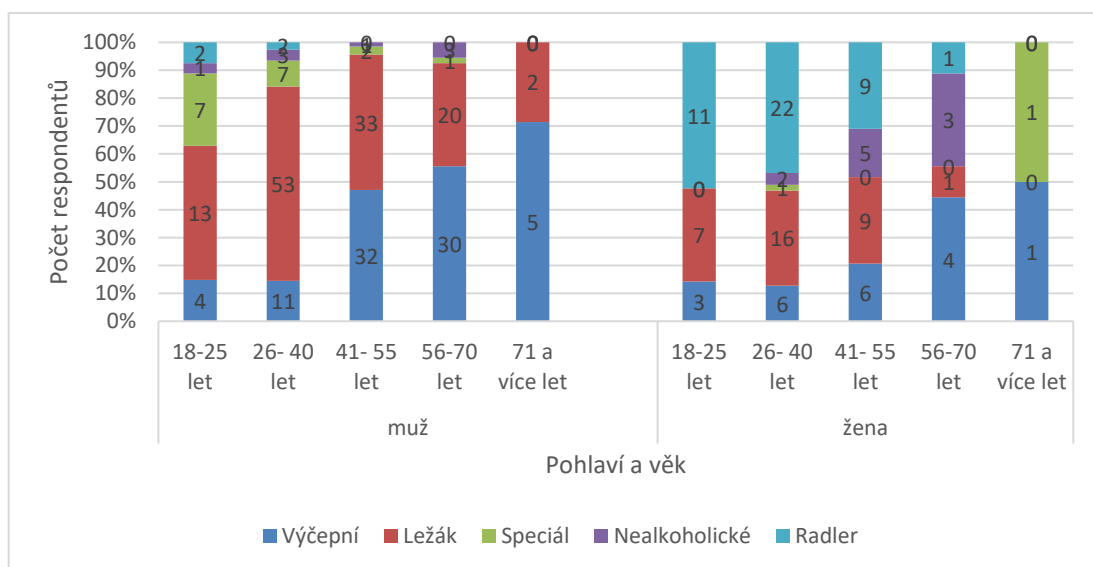
Graf 33: Jaké pivo nejčastěji pijete?

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2016

Preferencí druhů piva dle pohlaví a věku se zabýval také výzkum pořádaný v roce 2019. Níže uvedený graf znázorňuje odpovědi respondentů v rozdělení dle pohlaví a věku.

Graf 34: Jaký druh piva preferujete?

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

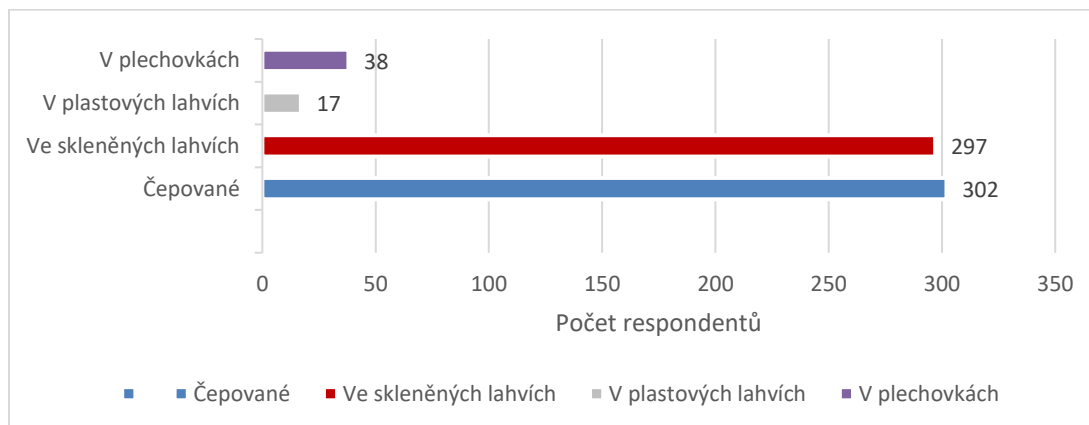
Z grafu je možné vyčíst, že u mužů i u žen ve věku 18 až 55 převyšuje preference vícestupňových piv nad pivem výčepním. Pouze kategorie ve věku 56 až 70 let preferuje u obou pohlaví ve větší míře konzumaci výčepního piva. Kategorii respondentů nad 71 let nelze hodnotit, z důvodu malého množství zúčastněných respondentů. Na první pohled je však z grafu viditelné, že u mužů i u žen se přibývajícím věkem zvyšuje procento těch, kteří preferují pivo výčepní.

Při porovnání výsledků obou výzkumů je možné konstatovat, že respondenti ve věku 18 až 55 shodně v obou výzkumech preferují vícestupňová piva před pivem výčepním.

6.3.6 Spotřeba piva dle obalů

Dalším dnes velmi diskutovaným tématem v oblasti konzumace piva je spotřeba piva dle obalů. Níže uvedený graf znázorňuje výsledky z vlastního výzkumu z roku 2016, kde 654 respondentů odpovídalo na otázku: „Jaké pivo nejčastěji kupujete?“. Z grafu je možné vyčíst, že největší skupina konzumentů uvedla, že nejčastěji kupují pivo točené, 297 uvedlo skleněné lahve a 38 respondentů uvedlo pivo v plechovkách. Nejmenší skupinu tvoří spotřebitelé, kteří kupují pivo v plastových obalech. V rámci tohoto výzkumu však bylo do jedné otázky zahrnuto pivo balené i čepované. Pokud chceme zjistit pouze podíly konzumentů, kteří preferují různá spotřebitelská balení, musíme z celkového počtu odečíst ty, kteří uvedli nejčastější konzumaci čepovaného piva. Takto dopočtený počet konzumentů piva, kteří preferují balené pivo je možné použít jako základ pro výpočet procentního zastoupení konzumace piva dle jednotlivých obalů. Těch, co uvedli nejčastější konzumaci baleného piva je tedy 352 respondentů. Potom tedy preferenci piva ve skleněných lahvích uvedlo 84 % respondentů, piva v plechovce 11 % a piva v plastových lahvích 5 % respondentů.

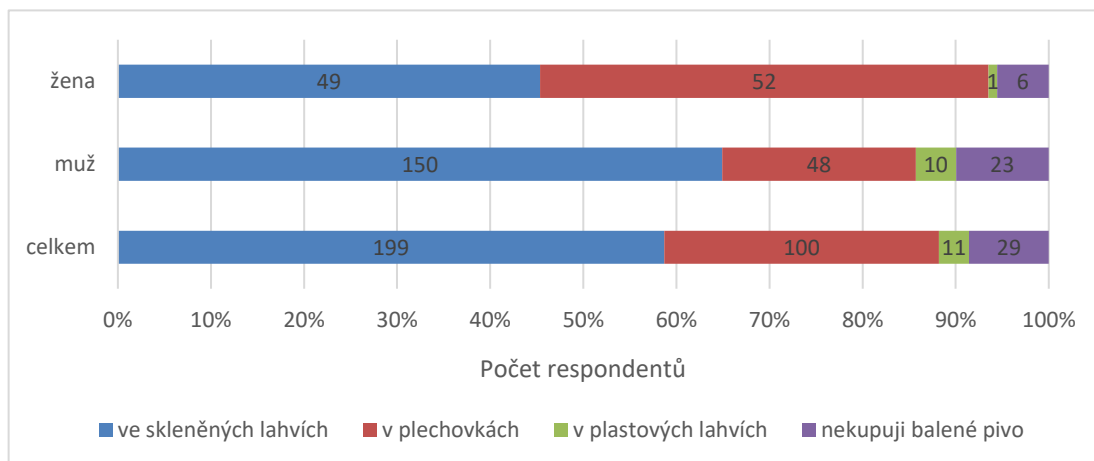
Graf 35: Jaké pivo nejčastěji kupujete?

Zdroj: Vlastní zpracování z dat získaných vlastním výzkumem v roce 2016

Zjištěné údaje z výzkumu v roce 2016 slouží opět jako referenční hodnoty pro porovnání se zjištěnými skutečностями z výzkumu pořádaného v červnu 2019. V rámci tohoto výzkumu byla respondentům položena otázka: „Které balení piva preferujete?“ Na tuto otázku odpovědělo 339 respondentů, z toho 231 mužů a 108 žen.

Graf 36: Které balení piva preferujete?

Zdroj: Vlastní zpracování dat z dotazníku 2019

Z grafu je možné vyčíst, že 199 respondentů uvedlo preferenci piva ve skleněných lahvích, což znamená 59 % všech respondentů, kteří odpověděli na tuto otázku, v plechovkách pak 100 respondentů, tj. 30 % a platové lahve tvoří pouhých 3 % respondentů. Pro dopočítání procentní preference dle jednotlivých druhů obalů, bude očištěn celkový počet respondentů o ty, kteří uvedli, že balené pivo nekupují. Balené pivo tedy preferuje celkem 310 respondentů. Těch, co z baleného piva preferují lahvové pivo je pak 65 %, pivo v plechovce 32 % a v plastové lahvi pouhých 3 %.

Při porovnání výsledků z obou výzkumů můžeme konstatovat, že konzumace piva dle obalů zaznamenala mezi roky 2016 a 2019 značný posun procentního zastoupení konzumentů piva, kteří uvedli preferenci piva ve skleněných lahvích směrem ke konzumaci piva v plechovkách. Zatímco v roce 2016 uvedlo preferenci skleněných lahví 84 % respondentů, v roce 2019 se toto procento snížilo na 65 %. Toto snížení konzumace piva ve skleněných lahvích se projevilo zvýšením procenta těch konzumentů, kteří preferují konzumaci piva z plechovek z 11 % na 32 % respondentů, kteří uvedli tuto skutečnost ve výzkumu v roce 2019. Konzumace piva z plastových lahví se mezi těmito roky snížila z 5 % na 3 % v roce 2019.

Závěr

Hlavním cílem mé diplomové práce bylo nalezení odpovědí na často diskutované otázky, týkající se problematiky konzumace piva v České republice. Náplň provedené analýzy spotřebního chování obyvatel České republiky, související s konzumací piva na území ČR, vychází z provedené teoretické rešerše knižních a internetových zdrojů. Rešerše dostupné odborné literatury byla základem ke stanovení výzkumných otázek a zvolení vhodných výzkumných metod.

Diplomová práce navazuje na zpracovanou seminární práci a čerpá z dat získaných vlastními kvantitativními výzkumy zaměřenými na otázky, týkající se spotřeby piva v České republice z pohledu množství, nejčastějšího způsobu a místa konzumace piva, dále pak preferencí konzumace piva dle stupňovitosti a spotřebě piva dle obalů. Údaje získané v rámci výzkumu provedeného v roce 2016 byly použity jako referenční hodnoty pro srovnání s údaji získanými na základě výzkumu pořádaného v červnu 2019, jehož náplní krom otázek shodných s výzkumem v roce 2016, byly i otázky zabývající se zákaznickou akceptovatelností ceny piva. K vypracování diplomové práce byla dále použita data z Českého statistického úřadu a informace z průzkumů prováděných Centrem pro výzkum veřejného mínění v letech 2009 až 2018.

Diplomová práce pod názvem: „Změny ve spotřebě piva v České republice“ je rozčleněna do šesti kapitol. Úvodní část je věnována seznámení s historií výroby piva, na níž navazuje současné pivovarnictví na našem území. Následující kapitola obsahuje vysvětlení pojmu pivo a jeho legislativnímu vymezení. Další části této kapitoly se zabývají způsobem dělení piv z pohledu použité technologie, jeho barvy, stupňovitosti a pivního stylu. Součástí této kapitoly je také legislativní vymezení způsobu dělení piv. Závěr kapitoly tvoří seznámení s Chráněným zeměpisným označením České pivo. Navazující kapitola seznamuje s rozdělením konzumentů piva, dle jejich spotřebního chování. Stěžejní kapitola diplomové práce se věnuje spotřebě piva v České republice. Součástí této kapitoly jsou informace, týkající se ukazatele spotřeby piva na jednoho obyvatele v ČR, počtu konzumentů piva a množství konzumovaného piva pivaři, dále pak historického vývoje ceny piva a spotřebního chování související s konzumací piva. Následuje kapitola ozřejmující metodiku použitou v diplomové práci. Kapitola praktické části obsahuje zpracované údaje získané z vlastních výzkumů a výzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění v České republice a svou tematikou navazující na provedenou teoretickou rešerši. Veškeré údaje jsou prezentovány na přehledných grafech s doplněním slovního hodnocení. Úvodní část se věnuje analýze množství konzumovaného piva v obecné rovině. Navazuje část, která se zabývá analýzou vlivu ceny na spotřební chování obyvatel ČR. Závěr

kapitoly tvoří analýza spotřebního chování obyvatel České republiky z pohledu preference čepovaného piva či piva ve spotřebitelském balení, preference místa konzumace piva, preference stupňovitosti piva a preferenci spotřebitelských balení piva.

Z provedené analýzy vyplývá, že postupně dochází k úbytkům konzumentů piva mezi muži i ženami. Zatímco v roce 2004 uvedlo konzumaci piva 93 % mužů a 60 % žen, v roce 2018 se jejich podíl snížil na 86 % mužů a 49 % žen. Hodnotíme-li počty konzumentů piva v rozdělení dle pohlaví a věku, docházíme k závěru, že u mužů není výrazný rozdíl počtu konzumentů mezi věkovými kategoriemi. Tento podíl krom skupiny nejmladších mužů dosahuje vždy hodnoty vyšší než 80 %. Nejsilnější skupinou jsou muži ve věku 41 až 50 let, kde pití piva uvedlo 94 % respondentů, zúčastněných výzkumu provedeným Centrem pro výzkum veřejného mínění v roce 2016. Nejslabší skupinou jsou pak muži ve věku do 20 let, kde pití piva uvedlo 63 % mužů. U žen není situace tak jednoznačná. Nejsilnější skupinu tvoří ženy ve věku 41 až 50 let, které uvedly konzumaci piva ve výši 67 % zúčastněných respondentek. Nejslabší pak ženy ve věku do 20 let, které uvedly konzumaci piva ve výši 28 %. Při porovnání procentuálního počtu konzumentů piva dle věku v letech 2004 a 2016, docházíme k závěru, že nejvíce pivařů mezi muži ubylo ve věkové kategorii od 21 do 30 let, kde se procento konzumentů piva snížilo z 92 % v roce 2004 na 82 % v roce 2016. U žen je úbytek konzumentek ve všech věkových kategoriích téměř srovnatelný. Snížený počet konzumentů jistě souvisí se snížením spotřeby piva na jednoho obyvatele v ČR.

Další analyzovanou oblastí, důležitou pro hodnocení spotřeby piva, je množství konzumovaného piva pivaři. Z výzkumu, provedeného v roce 2016 vyplynulo, že 76 % respondentů uvedlo průměrnou konzumaci piva ve výši jednoho a méně jak jednoho půllitru piva za jeden den, ve výzkumu v roce 2019 tuto skutečnost uvedlo 57 % zúčastněných respondentů. Naopak u kategorie respondentů, která uvedla konzumaci 2 až 4 půllitry piva za jeden den, došlo ke zvýšení z 21 % v roce 2016 na 38 % v roce 2019. Porovnání zjištěných údajů však může vykazovat nepřesnosti, vzniklé rozdílnou věkovou strukturou zúčastněných respondentů v roce 2016 a 2019. Stejně v obou analyzovaných letech však zůstává skupina pivařů, kteří průměrně vypijí jeden či méně jak jeden půllitr piva za jeden den, nejsilnější skupinou v rámci pivařů. Nejslabší skupinu pak shodně v obou výzkumech tvoří skupina respondentů, kteří uvedli konzumaci piva vyšší jak 5 půllitrů za jeden den, kdy tuto skutečnost uvedlo v roce 2016 pouhých 3 % respondentů a v roce 2019 dosáhl tento údaj hodnoty 5 %. Při porovnání průměrného množství konzumovaného piva dle pohlaví a věku, docházíme k závěru, že u kategorie žen, které uvedly konzumaci ve výši jednoho

či méně jak jednoho půllitru piva za jeden den, došlo ke snížení této skupiny z 96 % v roce 2016 na 88 % v roce 2019. Situace u mužů je obdobná jako u žen, kdy také došlo ke snížení procenta zástupců této kategorie z 61 % v roce 2016 na 43 % v roce 2019. Neméně zajímavý je pohled na výsledky výzkumu, kde došlo k rozdělení respondentů dle vzdělání. U žen můžeme konstatovat, že faktor vzdělání nemá vliv na množství konzumovaného piva. U mužů rozdělených dle vzdělání jsou však rozdíly v množství konzumovaného piva patrné. Zde je možné vypožorovat, že množství konzumovaného piva se snižuje se zvyšujícím se vzděláním mužů. Nejsilnější skupinu mužů s největší konzumací piva tvoří shodně v obou letech muži s výučním listem, kde podíl těch, co vypijí více jak 1 půllitr piva za jeden den dosahuje hodnoty 69 % v roce 2019 a 81 % v roce 2019. Tato skutečnost plně nekoresponduje s tím, že by mělo docházet k neustálému snižování spotřeby piva na jednoho obyvatele v ČR.

Další samostatnou částí v rámci diplomové práce, je analýza ceny piva a její spotřebitelské akceptovatelnosti. Z provedené analýzy průměrné ceny piva vyplývá, že cena čepovaného sudového piva se mezi lety 2009 až 2018 zvýšila z 26,50 Kč/ 0,5 l piva na 36,09 Kč/0,5 l piva, což je zvýšení o 36 %. Cena lahvového piva se zvýšila z 18,18 Kč/0,5 l v roce 2009 na 22,50 Kč/0,5 l v roce 2018, což je o 24 %. Porovnáním cen piva s dosaženou průměrnou mzdou docházíme k závěru, že poměr průměrné hrubé mzdy a průměrné ceny čepovaného sudového piva v jednotlivých letech 2009 až 2018 dosahuje stabilní úrovně, kdy v roce 2019 si konzument z průměrné mzdy mohl koupit 881 ks 0,5 l piva za jeden měsíc, v roce 2018 je tento poměr dosahuje hodnoty 883 ks 0,5 l piv. U lahvového piva je situace spotřebitelsky příznivější, kdy v roce 2009 si konzument z průměrné hrubé mzdy mohl zakoupit 1284 ks 0,5 l lahvového piva za měsíc a v roce 2019 již 1416 ks 0,5 l piva za jeden měsíc. Tento fakt by mohl být zdůvodněním, proč dochází ke zvyšování domácí spotřeby piva na úkor piva vypitého v restauračních zařízeních.

V rámci uskutečněného výzkumu v roce 2019 byla respondentům položena otázka, jaký vliv má cena na množství konzumovaného piva. Na tuto otázku odpovědělo 236 respondentů záporně, což je 70 % zúčastněných, že cena nemá vliv na množství jimi konzumovaného piva. Při rozdělení respondentů dle pohlaví a věku můžeme vidět, že větší vliv ceny na množství konzumovaného piva uvádějí muži, kde tuto skutečnost uvedlo 34 % respondentů. V kategorii žen tuto skutečnost uvedlo pouze 15 % respondentek. Při rozdělení na věkové kategorie můžeme z dosažených výsledků konstatovat, že nejcitlivější skupinou na cenu je věková kategorie 56 až 70 let, kdy tuto skutečnost uvedlo téměř 52 % mužů. U žen je pak nejcitlivější skupinou kategorie žen ve věku 26 až 40 let, kde tuto skutečnost uvedlo 20 % respondentek. Při rozdělení respondentů do skupin dle dosažené průměrné mzdy, můžeme vidět

velké rozdíly. Nejcitlivější skupinou jsou respondenti s průměrnou mzdou 15001 až 20000 Kč, kdy citlivost na cenu uvedlo 43 % respondentů. Naopak nejméně citlivou skupinou na cenu je kategorie respondentů, kteří dosahují průměrnou měsíční mzdu vyšší jak 40000 Kč, kteří téměř všichni, krom jednoho uvedli, že cena nemá vliv na množství konzumovaného piva. Součástí výzkumu provedeného v roce 2019 byla také otázka související s vývojem ceny piva a průměrného dosaženého příjmu. Na otázku: "Myslíte, že pivo se stává postupem času dražší ve vztahu k Vaším příjmům?" odpovědělo 41 % respondentů, že cena piva roste rychleji než jejich příjem. S problematikou analýzy závislosti ceny piva na množství konzumovaného piva souvisí i otázka, týkající se zjištění, co si respondenti myslí, že je příčinou poklesu spotřeby piva na jednoho obyvatele v ČR. Na tuto otázku odpovědělo 136 respondentů, což je 39 %, že snížení spotřeby je díky vyšší ceně piva. Toto je zajímavé zjištění. Jak bylo výše uvedeno, ovlivnění cenou přiznává pouze 30 % respondentů, domněnku rychleji rostoucí ceny ale již 41 % respondentů a důvod poklesu spotřeby díky vyšší ceně 39 % respondentů. Domnívám se, že z tohoto jednoduchého porovnání vyplývá, že lidé neradi přiznávají, že omezují svou spotřebu díky ceně, a tak lze předpokládat, že podíl konzumentů, kteří jsou ovlivněni cenou je ve skutečnosti vyšší.

Poslední částí v rámci provedeného průzkumu je analýza spotřebního chování související s konzumací piva. V rámci této části došlo k analýze preference čepovaného či baleného piva, kdy preferenci čepovaného uvedlo 46 % respondentů v roce 2016 a 49 % respondentů v roce 2019. Při rozdělení respondentů dle pohlaví a věku můžeme konstatovat, že mladí lidé preferují pivo čepované, zatímco starší generace kupuje častěji pivo balené.

S problematikou preference čepovaného či baleného piva úzce souvisí i místo konzumace piva. Na otázku v rámci výzkumu v roce 2016: "Kde a nejčastěji pijete pivo?" uvedlo odpověď doma 55 % respondentů. V rámci výzkumu v roce 2019 uvedlo tuto skutečnost také 55 % respondentů. Při pohledu na konzumaci piva doma či v restauraci v rozčlenění dle pohlaví a věku můžeme konstatovat, že nejsilnější skupinou v konzumaci piva v restauračních zařízeních je věková kategorie mužů ve věku 18 až 25 let, kdy tuto skutečnost uvedlo 82 % mužů. Je zde také viditelné, že s přibývajícím věkem ubývá mužů, kteří preferují konzumaci piva v restauračním zařízení. U žen je situace poněkud odlišná než u mužů. Ve všech věkových kategoriích dosáhl podíl žen, které preferují konzumaci piva v restauračním zařízení téměř stejné hodnoty ve výši 39 až 44 % s tím, že s přibývajícím věkem ženy častěji preferují konzumaci piva v restauračním zařízení.

V rámci této části byla také provedena analýza preference konzumace piva dle stupňovitosti. Z výsledků výzkumu pořádaného v roce 2016 vyplývá, že pivo více jak desetistupňové preferuje 65 % respondentů, v roce 2019 tuto skutečnost uvedlo 51 % zúčastněných mužů a žen. Z porovnání vyplývá, že počet těch, co preferují vícestupňová piva se mezi lety 2016 a 2019 snížil, nadále však platí, že konzumenti vícestupňových piv představují nejsilnější skupinu v rámci pivařů. Toto porovnání může vykazovat nepřesnosti způsobené rozdílným vzorkem respondentů, kteří se účastnili výzkumů v roce 2016 a 2019. V roce 2016 se zúčastnilo výzkumu 36 % respondentů ve věku 18 až 25 let a v roce 2019 pouze 15 % těchto mladých lidí, kteří preferují konzumaci vícestupňových piv. Podíváme-li se na preferenci stupňovitosti piv dle pohlaví a věku, můžeme konstatovat, že dle průzkumu provedeného v roce 2016 i v roce 2019 uvedli respondenti shodně ve věkových kategoriích 18 až 55 let preferenci vícestupňových piv nad pivem výčepním.

Posledním tématem v rámci změn spotřebního chování související s konzumací piva je problematika konzumace piva dle obalů. Při porovnání výsledků z obou výzkumů, uskutečněných v roce 2016 a 2019, můžeme říci, že konzumace piva dle obalů zaznamenala mezi roky 2016 a 2019 značný posun procentního zastoupení konzumentů piva, kteří uvedli preferenci piva ve skleněných lahvích směrem ke konzumaci piva v plechovkách. Zatímco v roce 2016 uvedlo preferenci skleněných lahví 84 % respondentů, v roce 2019 se toto procento snížilo na 66 %. Toto snížení konzumace piva ve skleněných lahvích se projevilo zvýšením procenta těch konzumentů, kteří preferují konzumaci piva z plechovek z 11 % na 32 % respondentů, kteří uvedli tuto skutečnost ve výzkumu v roce 2019. Konzumace piva z plastových lahví se mezi těmito roky snížila z 5 % na 3 % v roce 2019.

Závěrem bych chtěla stručně shrnout výše uvedené skutečnosti. Za cíl v rámci mé diplomové práce jsem si stanovila získat odpověď na stanovenou výzkumnou otázku: „Jaké jsou změny spotřebního chování obyvatel v ČR související s konzumací piva?“ Na základě provedené analýzy mohu konstatovat, že postupně dochází ke snížení počtu konzumentů piva mezi muži i ženami a tento fakt koresponduje s provedenou teoretickou rešerší a má bezesporu vliv na snížení ukazatele spotřeby piva na jednoho obyvatele v České republice. Co se týče množství konzumovaného piva, v rámci provedených výzkumů se neprokázalo snížení spotřeby piva pivaři. Dále bylo zjištěno, že respondenti preferují konzumaci piva v domácím prostředí a preferují vícestupňové ležáky. Co se týče preference konzumace piva dle obalů, je zde viditelný trend přesunu respondentů z lahvového piva směrem k pivu v plechovkách. V rámci hledání odpovědi na stanovenou výzkumnou podotázku: „Je spotřební chování občanů ČR ovlivněno především cenou piva?“ bylo zjištěno, že vliv ceny

na množství konzumovaného piva uvedla pouze třetina respondentů. Z doplňujících otázek, které také okrajově řešily zákaznickou akceptovatelnost ceny piva, je však možné vypořádat, že počet respondentů, které ovlivňuje při spotřebě cena je ve skutečnosti vyšší. Tuto skutečnost je možné vysvětlit faktem, že lidé neradi přiznávají ovlivnění spotřeby na základě ceny.

Na základě výše uvedených skutečností se domnívám, že došlo k naplnění stanovených cílů diplomové práce a zodpovězení zadaných výzkumných otázek.

Seznam literatury

- BASAŘOVÁ, Gabriela. Pivovarství: teorie a praxe výroby piva. Praha: Vydavatelství VŠCHT, 2010. ISBN 978-80-7080-734-7.
- BEERWEB. Pivo [online] 2019 [cit. 2019-01-12]. Dostupné z: <https://beerweb.cz/o-pivu/>
- BENDOVIÁ, Olga a Miroslav KAHLER. Pivovarské kvasinky. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 1981.
- BOROWIEC, Pavel a Marcela TITZLOVÁ. Kniha o pivu: jak pivo poznávat, ochutnávat a párovat s jídlem. Praha: Smart Press, 2017. ISBN 978-80-87049-96-9.
- CIBULKA, Jiří. Domácí vína, piva, likéry a medoviny. Liberec: GEN, 2003. ISBN 80-86681-23-8.
- ČTK. Českých minipivovarů bude do pěti let až 1000 [online] 2016. [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: www.idnes.cz/ekonomika/domaci/pivovarnici-pocet-minipivovaru-se-do-5-let-ztrojnaso-bi-na-1000.A161003_134742_ekonomika_rts
- ČTK. Dáte si silné, či radši plné? Označení českých piv se radikálně mění, dvanáctky končí [online] 2018 [cit. 2018-10-11]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/nove-znacen-piv-v-cesku-vyhlaska-2018-silna-plna/r~b3020910ddbe11e8953d0cc47ab5f122/>
- ČSPS. Regulace vyhánějí lidi [online] 2017 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://ceske-pivo.cz/tz/regulace-vyhaneji-lidi-z-hospod-a-podepisuji-se-na-vysledcich-ceskeho-pivovarnictvi>
- DOSTÁLEK, Pavel. Jaké pivo je nejlepší [online]. 2014 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/veda/cepovane-vs-lahvove-jake-pivo-je-nejlepsi-a-proc.A140908_114410_ln_veda_rof
- ELIÁŠEK, Jan. Pivo a pivovary Čech, Moravy a Slezska. Český Krumlov: MCU, 2017. VisitBohemia guide. ISBN 978-80-7339-326-7.
- FERGUSON, Euan. Řemeslné vaření piva: 50 receptů pro domácí výrobu piva od nejlepších řemeslných pivovarů na světě. Přeložil Dina PODZIMKOVÁ. Praha: Volvox Globator, [2016]. ISBN 978-80-7511-255-2.
- FORBES, Kevin. Domácí vaření piva: vaříme si vlastní pivo, připravujeme víno a cider. Praha: Svojtka & Co., 2013. ISBN 978-80-256-1247-7.

- HAVLÍK, Roman. Pivo v plechovkách [online] 2017 [cit. 2019-06-21]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/plech-pivo-narust-spotreba-54-pro-cent.A170830_150030_eko-zahranicni_fih
- HORÁČEK, Filip. Pivo láme rekordy [online] 2018 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/pivo-spotreba-zvyseni-prodej-pivni-mixy-nealkoholicka-piva.A180821_204007_ekonomika_mpl
- HRABICA, Pavel. Spotřeba piva klesá [online] 2018 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z https://www.metro.cz/spotreba-piva-klesa-ale-na-hlavu-ho-pijeme-vic-fns-/region.aspx?c=A180606_180043_metro-region_jsk
- CHLÁDEK, Ladislav. Pivovarnictví. Praha: Grada, 2007. Řemesla, tradice, technika. ISBN 978-80-247-1616-9.
- JACKSON, Michael. Pivo: průvodce světem piva pro laiky i odborníky: více než 500 klasických piv. Praha: Fortuna Print, 2001. ISBN 80-86144-17-8.
- JOHN, Jiří. Vaření piva v Českých zemích & zaniklé pivovary na Sokolovsku. Sokolov: Fornica, 2008. ISBN 978-80-87194-03-4.
- KENNING, David a Robert JACKSON. Pivo: více než 350 klasických piv, ležáků a porterů. Praha: Slovart, 2007. ISBN 978-80-7209-775-3.
- KOSAŘ, Karel. České pivo [online] 2009 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z <http://www.pratelepipiva.cz/svet-piva/pivo-a-pivovarnictvi/historie-a-soucasnost/>
- KOZÁK, Vratislav a Věra KOZÁKOVÁ. Změny v českém pivovarství na přelomu tisíciletí. Zlín: VeRBuM, 2013. ISBN 978-80-87500-45-3.
- KOZDEROVÁ, Viola. Situační výhledová zpráva chmel, pivo [online] 2016 [cit. 2018-11-11]. Dostupné z: <https://eagri.cz/ssl/web/mze/vyhledavani>
- KRATOCHVÍLE, Antonín. Pivovarství českých zemí v proměnách 20. století. Praha: Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, 2005. ISBN 80-86576-16-7.
- KREJČÍK, Milan. Nárůst počtu pivovarů [online] 2019 [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: <https://beerweb.cz/novinky/pocet-minipivovaru-v-cr>
- KREJČÍK, Milan. Zpráva o stavu českého pivovarství a sladařství [online] 2016 [cit. 2018-11-11]. Dostupné z: <https://beerweb.cz/novinky/spotreba-piva-klesa>
- LAUDAGE, Ferdinand. Vaříme si vlastní pivo. Přeložil Helena UHROVÁ. Líbeznice: Víkend, 2018. ISBN 978-80-7433-237-1.
- LEHRL, Richard. Děláme si sami pivo: příručka pro domácí výrobu piva. 2. vydání. Přeložil Anna ŠTORKÁNOVÁ. Líbeznice: Víkend, 2017. ISBN 978-80-7433-190-9.

- MARLEY, Mapa českých pivovarů a minipivovarů [online]. 2014 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: <https://www.pivnici.cz/mapa-ceskych-pivovaru-a-minipivovaru/?z=7&x=49.2191207392079&y=13.910394343750013>
- MENŠÍK. Potravinářský obzor [online] 2016 [cit. 2018-10-11]. Dostupné z <https://agriprint.cz/produkt/potravinarsky-obzor/>
- MEZEROVÁ, Michaela. Pivo. Praha: Sdružení českých spotřebitelů, z.ú., [2017]. Jak poznáme kvalitu? ISBN 978-80-87719-56-5.
- MOŘICKÝ, Vladislav. Lahvové pivo v hospodách aneb kam spějeme [online]. 2012 [cit. 2019-06-21]. Dostupné z www.vitalia.cz/clanky/lahvove-pivo-v-hospodach/
- MOTÝL, Ivan. Jak silné je doopravdy české pivo [online]. 2018 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z www.tyden.cz/rubriky/domaci/jak-silne-doopravdy-je-ceske-pivo_498388
- MOYLE, Nick a Richard HOOD. Děláme si sami: pivo, víno, medovinu, cider, šumivé nápoje a další unikátní speciality. Přeložil Marcela NEJEDLÁ. Líbeznice: Víkend, 2017. ISBN 978-80-7433-181-7.
- MZE. Farmář [online]. [cit. 2018-11-11]. Dostupné z: <https://farmar.mze.cz>
- NOVÁ VYHLÁŠKA. Nové označení piv na základě zákona č. 248/2018 Sb. Vydané Ministerstvem zemědělství ČR [online]. 2018 [cit. 2019-03-03] Dostupné z <https://codexis.cz>
- NOVÁK, František. Němci závidí Česku počet pivovarů na hlavu, ČR Německo spolehlivě porazí [online]. 2019 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/nemci-zavidi-cesku-pocet-pivovaru-na-hlavu-cr-nemecko-spolehlive-porazi-1435015>
- NOVÁK VEČERNÍČEK, Jaroslav. Dějiny piva: od zrození až po konec středověku. 2. vydání. V Brně: Press, 2015. ISBN 978-80-264-0879-6.
- NOVÁKOVÁ, Jolana a František RICHTER. Pivo jako křen: [domácí vaření piva a vše o pivu. Praha: Radioservis ve spolupráci s Českým rozhlasem, 2009. ISBN 978-80-86212-69-2.
- NOVOTNÝ, Petr. Pivařka: tajemství domácího pivovarství. V Brně: Jota, 2017. Populárně naučná. ISBN 978-80-7565-108-2.
- PIVOVAR. Základní typy konzumentů [online] 2019 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z <https://pivovarsvijany.cz>
- PLZEŇSKÝ PRAZDROJ. Náš příběh [online] 2019 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: <https://www.prazdroj.cz/nas-pribeh/ceske-pivo>

SOUKUPOVÁ, Ladislava a František FRANTÍK, ed. Pivo – slad – chmel od A do Z: české, moravské a slovenské osobnosti. Praha: Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, 2004. ISBN 80-86576-10-8.

STANĚK, Josef. Blahoslavený sládek: kapitoly z dějin piva. 2. upr. vyd. Litomyšl: Paseka, 1998. ISBN 80-7185-188-4.

SUSA, Zdeněk. Velká česká pivní kniha. Středokluky: Zdeněk Susa, 2008. ISBN 978-80-86057-43-9.

ŠÁMAL, František. Zpráva o stavu českého pivovarnictví a sladařství za rok 2015 [online]. 2016 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: http://pivni.info/down/2016_hospodarske-vysledky-oboru-za-2015.pdf

ŠURÁŇ, Jan. Revoluce pokračuje v Česku, už je tolik pivovarů jako bývalo kolem roku 1930 [online]. 2018 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/revoluce-pokracuje-v-cesku-uz-je-tolik-pivovaru-jako-byvalo-kolem-roku-1930-20180207.html>

UHLÍŘOVÁ, Jana. České pivovarnictví prochází proměnou [online] 2016 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z <https://muj-anopress-cz.zdroje.vse.cz>

VÁŠÁK, Jaroslav. Pivo: příručka pro správného Čecha. Ilustroval Petr URBAN. Praha: Fragment, 2008. ISBN 978-80-253-0547-8.

VEČERKOVÁ, Hana. Test výčepních piv, laikům chutnala piva, jež experty nenadchla [online]. 2017 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/test-a-spotrebitel/test-vycepni-piva-mf-dnes.A170522_160136_test_rts

VESELÝ, Jan. Kolik piva vypijeme [online] 2011 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: <https://www.vitalia.cz/clanky/kolik-piva-vypijeme/>

VINOPAL, Jiří. Pivo v české společnosti v roce 2017 [online] 2018 [cit. 2018-10-11]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4508/f9/OR180206a.pdf

VINOPAL, Jiří. Výběr piva českými konzumenty pivo [online] 2014 [cit. 2017-11-11]. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/ostatni/ostatni-ruzne/1816-vyber-piva-ceskymi-konzumenty-v-roce-2014>

VYHLÁŠKA č. 335/1997, kterou se provádí zákon č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích. (zákon o potravinách)

VÝZKUMNÝ ÚSTAV pivovarský a sladařský (VÚPS). Chráněné označení České pivo [online] neuvedeno [cit. 2019-05-03]. Dostupné z <https://beerresearch.cz/chrane-zemepisne-oznaceni-chzo-ceske-pivo/>